

## \*\*\*\*\* Gorjanci vabijo \*\*\*\*\*

13. septembra

V nedeljo, 13. septembra, bodo Gorjanci zaživi v prazničnem vzdušju. Ob praznovanju 40-letnice vstaje pripravljajo za ta dan Gorjanski bataljon veliko srečanje borcev in aktivistov prav v osrčju Gorjancev. Ob 9. uri se bodo zbrali v Pendiševki na kraju, kjer je v letih 1943/44 delovala vojaška partizanska bolnišnica „KIRA“. V njen spomin bodo ob tej priložnosti odkrili spominsko obeležje po zasnovi akademskega kiparja Stovička. Po krajšem kulturnem programu se bodo udeleženci ob 11. uri zbrali ob gradu Prežek, kjer bo osrednja proslava in srečanje.

## PROSLAVA NA KARLOVCU PRI HMEJLIČNIKU

Pri spominskem domu na Karlovcu pri Hmeljniku bo v nedeljo, 13. septembra, ob 10. uri proslava 40-letnice vstaje, 39-letnice ustanovitve železniške arajonskega komiteja in 38-letnice ustanovitve železniške brigade. Prevoz z železniške postaje Novo mesto do doma bo zagotovljen v času od 8. do 9.30. Vabljeni!

Aktiv ZZZB NOV  
ZTO Novo mesto

## BOLJE PRIPRAVLJENI NA SETEV

Da bi se tudi v brežiški občini pravočasno in organizirano pripravili na jesensko in spomladansko setev pšenice, je izvršni svet občinske skupščine te dni imenoval koordinacijski odbor za intenzivno rastlinsko proizvodnjo. Predseduje mu Stanko Cerjak z OK SZDL, člani pa so: Olga Lupšina, Darko Jelčić, Marjan Horžin, Jože Verstovšek in Tone Keržan.

## ZMAGALA TRESHNEVKA

Na ženskem rokometnem turnirju v Novem mestu so zmagale igralke Trešnjevke, članice I A zvezne lige, ki so v odločilni tekmi premagale Olimpijo z 29:25. Novomeščanke so premagale Puljsko Arenu z 28:24 in izgubile s Trešnjevko s 23:10.

## „TURISTIČNO DRUŠTVO KRŠKO OBVEŠČA, DA JE TOMBOLA PRESTAVLJENA

na nedeljo 13. 9. 1981.  
Prestavitev je bila potrebna zaradi slabega vremena v Krškem, ker je ob času odločitve ob 9.30 uri deževalo in ni bilo izgledov za izboljšanje vremena.  
Kljub obvestilom preko radijskih postaj Ljubljana, Brežice, Varaždin in Šmarje pri Jelšah je precej ljudi prišlo na tombolo. Iskreno se vsem opravičujemo in jih prosimo za razumevanje ter jih vabimo, da nas ponovno obiščejo. Turistično društvo Krško“

678/37-81

## Nova pekarna in Tekstilana

Kočevske priprave na počastitev občinskega praznika

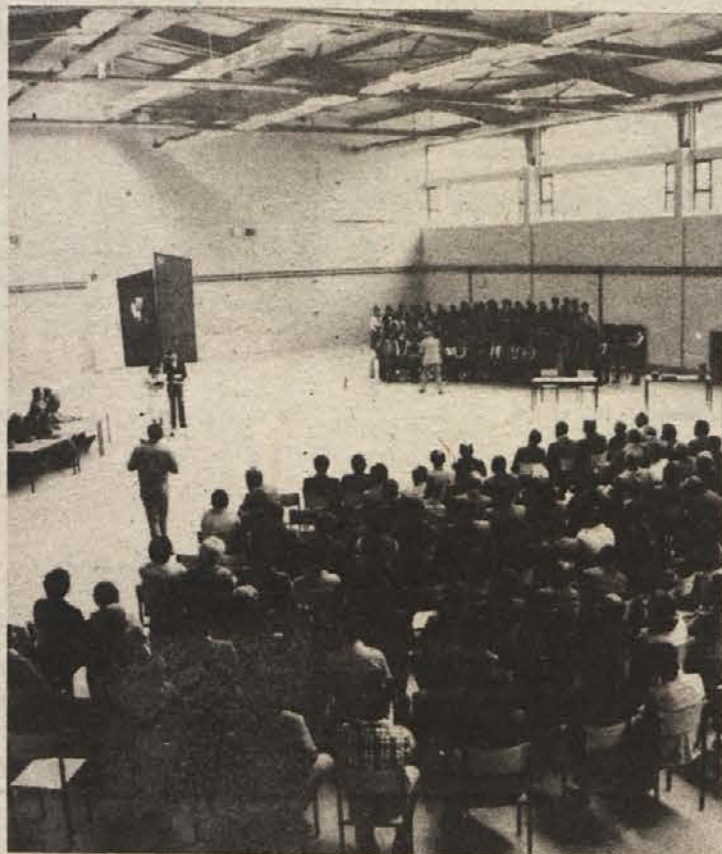
Občina Kočevje bo praznovala svoj praznik 3. oktobra. V okviru praznovanj bo več prireditev, med katerimi so nekatere že tradicionalne, kot so tek po ulicah Kočevja, kulturni teden, podelitev Seškovič nagrad itd.

Osrednja prireditev bo v Tekstilani. Ob prazniku bodo namreč predvidoma odprli tudi novo dvorano v Tekstilani. Razen tega je predvidena otvoritev nove pekarije ob ljubljanski cesti (pri Unionu). Seveda bo v okviru občinskega praznika še več drugih prireditev, ki bodo potekale vse od zadnjih dni septembra do sredine oktobra.

Prevladovalo bo sicer suho vreme, pričakujemo povečano oblačnost. Temperature bodo v poprečju za ta čas.



Prevladovalo bo sicer suho vreme, pričakujemo povečano oblačnost. Temperature bodo v poprečju za ta čas.



**TREBANJCI DOBILI NOVO OSNOVNO ŠOLO** – Čeprav časi niso posebej naklonjeni naložbam, je Trebanjec vendar uspelo z denarjem iz samoprispevka zgraditi novo osnovno šolo. Z njo so pridobili okoli 10 tisoč kvadratnih metrov koristnih površin, z njeno izgradnjo pa bo rešen tudi marsikateri problem usmerjenega izobraževanja in otroškega varstva. (Foto: J. Simčič)

## Petnajsta je kalila bratstvo

Praznik XV. SNOUB Belokranjske je praznik ljudi z obeh strani Kolpe

Tradicionalno septembrsko srečanje borcev XV. SNOUB Belokranjske, medvojnih aktivistov in številnih prijateljev Bele krajine je bilo letos 6. septembra na Božakovem v metliški občini. Nedeljsko slavje, ki je bilo posvečeno tudi praznovanju 40-letnice vstaje, je bilo praznik prebivalcev obeh strani Kolpe.

Zbrane je najprej pozdravil sekretar OO ZK Božakovo Niko Tomažič, slavnostni govornik pa je bil Stane Repar, podpredsednik re-

publičnega odbora ZZZB NOV Slovenije. Uvodoma je orisal bojno pot in zmage „petnajste“, ki praznuje leto 38-letnice ustanovitve, posebej pa je poudaril vlogo brigade pri krepitvi bratstva in enotnosti, saj je brigada tesno sodelovala s hrvaškimi partizani na drugi strani Kolpe. „Takrat skovano bratstvo se krepi še danes, ko prihajajo nove generacije. Mladi morajo s srcem osvajati vse revolucionarno, humano in moralno iz revolucije. Za to pa imajo veliko odgovornost tudi borci in aktivisti. Mladim morajo revolucionarno bogastvo posredovati čim bolj pristno,“ je podčrtal govornik.

Veliko svojih besed je namenil tudi težavnemu gospodarskemu položaju Jugoslavije, za katerega je menil, da smo v veliki meri sami krivi, ker prevečkrat čakamo na državne ukrepe, ki največkrat prinašajo le kratkotrajne učinke, imajo pa slabe posledice za razvoj samoupravljanja. Ob tem se je dotaknil tudi gospodarskih težav v metliški občini, kjer je razmeroma zaostalo področje v zadnjih letih, naglo napredovalo v prihodnosti pa bi morali bolj poskrbeti za razvoj kmetijstva, ki tu lahko postane

## Slikarji za Levstikov jubilej

17. septembra proslava v Retjah

Levstikov tabor in glavna republiška proslava, posvečena 150-letnici rojstva Frana Levstika, bo v nedeljo, 27. septembra, v Retjah, Levstikovem rojstnem kraju. Računajo, da se bo prireditev udeležilo okoli 20.000 ljudi, ki se bodo med drugim pripeljali sem tudi s 50 avtobusi in posebnim vlakom.

V okviru teh prireditev bo razstava del akademskih slikarjev, ki so se udeležili julija letos ribniške slikarske kolonije. Slikarji Jure Cihlar, Bojan Golija, Ferdo Mayer, Janez Knez, Jože Centa in Dragica Davitkova so del letošnje kolonije posvetili Franu Levstiku in ustvarili več slik v Retjah in okolici.

Razstava bo v Ilijevem skednju, ki stoji zraven okoli 200 let starega kozolca, na katerem je Fran Levstik pisal svoje najbolj brano delo, Martina Krpana.

J. P.

## Praznik z lepo novo šolo

Zborovanje gubčevcev in drugih občanov na Trebelnem – Pobratenje Trebnjega z italijanskim mestom Guastallo

V skladu z naravo časa je bilo letošnje praznovanje trebanjskega občinskega praznika precej bolj skromno kot pretekla leta, zato pa ni bilo nič manj slovesno in kljub temu polno dogodkov.

Po vrsti tekmovalj in spominskih pohodov, ki so se vrstili med tednom, se je praznovanje minuli petek nadaljevalo in končalo s

## USPEH DOLENJSKIH TRAKTORISTOV

Na republiškem tekmovalju traktoristov in mehanikov konec avgusta v Gornji Radgoni so lepe uspehe dosegle tudi ekipe in posamezniki iz novomeške občine. Tekmovalja so se udeležile ena ženska in dve moški ekipi traktoristov ter ena ekipa mehanikov. V tekmovalju mehanikov je bil med posamezniki Franc Klančar prvi, ekipno pa so zasledili drugo mesto. Med posamezniki je Marina Medle zasedla drugo mesto in tudi ekipno so bila dekleta druge. V tekmovalju članov je bil Franc Zalokar tretji, moška ekipa pa je med enajstimi zasedla šesto mesto.

slavnostno sejo trebanjske občinske skupščine ter družbenopolitičnih organizacij. Ob tej priložnosti so predali namenu tudi novo trebanjsko osnovno šolo, ki je zrasla iz samoprispevka občanov, popoldne pa so se na Trebelnem zbrali na prostoru, kjer je bila ustanovljena SNOUB Matija Gubec.

Kot je povedal predsednik trebanjske občinske skupščine Tone Žibert, ki je bil osrednji govornik na slavnostni seji občinske skupščine, pa dosedanja uspehi terjajo v zaostrenih pogojih gospodarjenja še bolj predano delo, če hočejo nadaljevati z razvojem tako kot doslej. Temelj za nadaljnji razvoj je tudi razvit in dobro delujoč šolski sistem, v katerega so Trebanjci veliko vlagali v preteklih letih. Za vrhunec pospešene gradnje šol pa prav gotovo šteje nova trebanjska osemletka, ki je z 9.130 kvadratnimi metri koristnih površin resnično imponanten objekt.

Na slavnostni seji so med drugim podpisali protokol o pobratimstvu med italijanskim mestom Guastallo iz pokrajine Regio Emilia, popeljena pa so bila tudi priznanja občine Trebnje KUD Ivan Cankar in Bojanu Brezovarju, Avgustu Gregorčiču, Engelbertu Škufci ter Ivanu Volku. J. S.

Zmagovalci: varilci – v ročnem obločnem varjenju Ivan Zabasu (Kovinarska), v CO 2 Ivan Žutelj (Metalna), v TIG varjenju Ivan Fridl (Kovinarska) in v plamenskem varjenju Martin Pirc (Kovinarska); strugarji – Branko Germovšek (Celuloza); ključavničarji – Leopold Omerzu; avtomehaniki – Jože Zabasu.

pomembna gospodarska panoga.

Proslava na Božakovem so zaključili godbeniki iz Metlike, pevski zbor Beti ter mladi recitatorji iz Božakovega. J. PAVLIN



**ODGOVORI IZ PRVEGA VIRA** – Novinarjem so strokovnjaki NE Krško in gostje postregli z odgovori na večino vprašanj natančno in konkretno.

## Oktober „atomski“ kilovati

Se nekatere podrobnosti z novinarske konference v jedrski elektrarni Krško

Krška jedrska elektrarna, ki bo oktobra letos dala potrošnikom prve kilovate, je prva izmed sedmih nukleark, ki naj bi jih v Jugoslaviji zgradili do leta 2000. Na tiskovni konferenci 1. septembra, o kateri smo na kratko že poročali, so predstavniki republiških komitejev za energetiko Slovenije in

Hrvaške, elektrogospodarstva obeh republik in vodilni delavci NE Krško novinarjem povedali, da pričakujejo do konca leta iz Krškega blizu 400 milijonov kilovatinih ur električne energije. Polovico te bo dobila Slovenija.

Prihodnje leto naj bi nuklearka naredila 3,1 milijarde kilovatinih ur,

v letu 1983 pa bo jedrska elektrarna s polno zmogljivostjo (septembra 1982 bodo začele delovati čistilne naprave na Savi pri Celulozi!) proizvedla že 4,2 milijarde kilovatinih ur.

Kljub triletni zamudi in trikratni podražitvi (cena tega pomembnega objekta se suče okoli 21 milijard dinarjev!), so krško elektrarno zgradili še vedno za 10 do 15 odstotkov ceneje kot Švicarji svojo v Gesenu. Ker pa smo našega prvenca gradili s posojili (515 milijonov dolarjev), bo elektrika kar za 30 odstotkov dražja od švicarske. Ena kWh iz Krškega bo potemtakem zaradi visokega tečaja dolarja precej dražja od načrtovane – 1,29 dinarjev.

• Rudnik urana Žirovski vrh ima zalog za najmanj dve nuklearki, kakršna je v Krškem, zato bo verjetno Žirovski vrh postal skupen objekt Slovenije in Hrvaške, kot bosta NE Krško in atomska elektrarna v Prevlaki, ki jo bosta pričeli graditi obe republikli prihodnje leto.

Zagotovljeno je bilo, da se Sava pri Zagrebu ne bo segrevala za več kot dve stopinji Celzija, za podzemno – pitno vodo pa bo strogo upoštevana skrajna zgornja meja – 15 stopinj. Direktor tehnične službe NE Danilo Feretič je poudaril, da je v varnostnem poročilu vedno v ospredju varnost okolja, šele nato obratovanja. Glede zamude pa je direktor Janez Dular dejal, da so v svetu optimalni roki izgradnje (vsaj v razvitih zahodnih državah) 75 do 80 mesecev.

PAVEL PERC



**SNIDENJE BORCEV PETNAJSTE** – Že tradicionalno srečanje borcev XV. SNOUB Belokranjske brigade, slušateljev vojaškega šolstva in medvojnih aktivistov z delovnimi ljudmi, je bilo letos v Božakovem. Čeprav je slovesnost motil dež, se je zbralo skoraj 2000 ljudi, med njimi veliko borcev „petnajste“. (Foto: J. Pavlin)



# ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

V Teheranu se nadaljuje krvava serija bombnih atentatov, ki prihajajo kot nekaj kruti odgovor na vse pogostejše usmrtnice in splošno naraščanje prisile v Iranu. Zadnja žrtev (vsaj zadnja od trenutno ko to poročamo) je bil iranski državni tožilec Ali Kodusam, malo pred njim pa je za posledicami neke prejšnje eksplozije umrl tudi polkovnik Vahid Dastgerdui, ki je bil šef policije v Teheranu.

## Krvavo nasilje v Iranu se še stopnjuje

Nihče ne more niti s približno zanesljivostjo napovedati, kje se bo končala ta spirala nasilja, ki pretresa Iran. Država ima ob tem precejšnje izgube na fronti z Irakom, ki je prav te dni objavil novice o okoli 5000 mrtvih iranskih vojakih. V Teheranu so to sporočili zanikali in dejali, da je imela njihova armada le okoli 100 mrtvih, toda tudi ob teh dveh skrajnostih je precej zanesljivo, da so zadnji boji na fronti terjali veliko število žrtev.

Medtem pa nekdanji predsednik iranske republike Bani Sadr iz Pariza še naprej poziva k uporabi sedanemu iranskemu režimu in mu napoveduje kratko življenje. Isto govori tudi vodja mudzahedinov, ki se je prav tako umaknil v Francijo.

## ANGOLA: AGRESIJA SE NADALJUJE

V Angoli je še vedno več tisoč južnoafriških čet, ki ob podpori topništva, tankov in letalstva nadaljujejo svojo „kazensko ekspedicijsko“ protipripadnikom Swapo. Njihov voditelj je sicer izjavil, da borci Swapo operirajo samo v Namibiji, vendar pa so se občasno le umaknili na angolsko ozemlje.

Medtem pa poskušajo Združene države Amerike ustvariti vtis, da niso naklonjene južni Afriki, marveč celo nasprotno, da delajo za dobro tako imenovane črne Afrike in še bolj natančno rečeno, za dobro Namibije.

Ameriški zunanji minister Haig je namreč v intervjuju povedal, da se ZDA tajno pogajajo o prihodnosti Namibije z Južno Afriko. Kaj naj bi bil končni cilj teh pogajanj ne ve nihče, zunanji minister Aleksander Haig pa skuša posredno povedati, da naj bi bila južna Afrika pripravljena nekoliko popustiti.

Vsa dosedanja podobna prizadevanja ali posredovanje Združenih držav Amerike niso prinesla Namibiji prav nič, saj se zasedba te dežele, ki bi morala biti po sklepu Združenih narodov že zdavnaj svobodna, nadaljuje.

## POLJSKA: KONGRES SOLIDARNOSTI

V Varšavi se je začel prvi kongres sindikata Solidarnosti, na katerem naj bi nekaj več kot 900 delegatov prvič sprejelo strateški dokument o ravnanju in smotih te neodvisne organizacije, ki združuje več kot devet milijonov članov.

Zdi se, da je osnovna dilema, ki stoji pred delegatom kongresa (posredno pa kajpak tudi pred vsakim članom in zlasti vodstvom) naslednja: ali se opredeliti za sodelovanje z vlado in partijo tudi v izredno slabih razmerah, kakršne so sedaj na Poljskem, ali pa se postaviti v vlogo tožnika ter skorajda nasilnega usmerjevalca razvoja dogodkov.

Prevladuje mnenje, da se velja oprijeti sodelovanja in dialoga in se ne zaplesti v spopade ter konfrontacije vseh vrst, zakaj to bi bilo lahko tudi usodno za Poljsko.

JANEŽ ČUČEK

Na podlagi določila 12. člena Pravilnika o delovnih razmerjih Komisija za delovna razmerja „GOI“ delovne organizacije za gradnjo, projektiranje, inženiring uslug in proizvodnjo Brežice, Černelčeva 3 a, in na podlagi sklepa z dne 31. 8. 1981.

## RAZPISUJE

prosta dela in delovne naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostjo, s polnim delovnim časom, za nedoločen delovni čas:

- 1/VODJA EZD SKUPNE SLUŽBE – BREŽICE
- 2/VODJA EZD POSLOVALNICA BREŽICE – BREŽICE
- 3/VODJA EZD POSLOVALNICA ZAGREB – ZAGREB

Pogoji za sprejem:  
Pod zap. št. 1:

a/visoka ali višja šola ekonomske smeri z najmanj 5 leti delovnih izkušenj pri delih knjigovodstva, od tega najmanj 3 leta pri delih vodje računovodstva ali glavnega knjigovodje, ali:

srednja ekonomska šola z najmanj 10 leti delovnih izkušenj pri delih knjigovodstva, od tega najmanj 5 let pri delih vodje računovodstva ali glavnega knjigovodje

b/Posebni pogoji:

- znanje vseh predpisov s področja finančno-materialnega poslovanja in dela skupnih služb
- znanje dela z računskim strojem, mehanografskega knjiženja, organizacije in dela vsega knjigovodstva
- organizacija poslovanja gradbene delovne organizacije

Pod zap. št. 2 in 3:

a/visoka ali višja šola gradbene ali arhitektske smeri z opravljenim strokovnim izpitom in najmanj 8 let delovnih izkušenj.

b/posebni pogoji:

znanje specifičnosti poklica, samoupravnih odnosov, predpisov s področja gradbene regulative, materialno-financijske dokumentacije. Delavec mora imeti dosedanje uspešnost pri delu

Za vodjo Poslovalnice Brežice je možnost stanovanja v Brežicah.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 30 dni po končanem zbiranju ponudb. Nepopolnih in po objavljenem roku prispelih prijav ne bomo upoštevali.

669/37-81

## DELOVNE AKCIJE V GLAVNEM USPELE

Od 1. do 4. septembra so se v brigadirskem naselju MDA Suha krajina 81 v Žužemberku sestala vodstva vseh 10 letošnjih mladinskih delovnih akcij v Sloveniji. Okvirno so ocenili rezultate letošnjih akcij, tako delovne kot na področju interesnih dejavnosti, medtem ko bo natančnejša ocena še narejena. Ugotovili pa so, da so akcije lepo uspele. Letos je delalo v Sloveniji okrog 5.000 brigadirjev. Čeprav so bile nekatere brigade nepopolne, je skupno delalo 300 brigadirjev več, kot je bilo prvotno predvideno. Na akcijah se s posebnimi problemi niso srečevali. Le ponekod je bilo nekaj težav (npr. Bela krajina, Kobansko), ker delovišča niso bila pravočasno pripravljena, nekaj problemov pa je bilo tudi z naselji in prepozno pripravljenimi programi interesnih dejavnosti.

## FESTIVAL NAREČNIH POPEVK V MARIBORU

12. septembra bo ob 15. in 20. uri v Unionski dvorani v Mariboru 15. slovenski festival narečnih popevk Vesela jesen 81. Prireja ga društvo glasbenih delavcev Harmonija iz Maribora. Pevce bo spremljal zabavni orkester Radia Maribor, prireditelj pa bo vodil Vinko Šimek. Tudi letos bodo prejeli avtor glasbe, avtor besedila, izvajalec in avtor priredbe zmagovite popevke „zlate klopote“. Vseh 16 novih festivalskih skladb bo založba kaset in plošč RTV Ljubljana izdala na kaseti.

# Posvet ni natočil čistega vina

Posvetovanje, ki komajda zasluži to ime, ni dalo nikakršnega odgovora, kako bo s spornim pravilnikom o kakovosti vina – Kdo bo močnejši: republiški ali zvezni?

O spornem zveznem pravilniku o kakovosti vina, ki bo stopil v veljavo 20. septembra letos, naj bi zvedeli kaj več na posvetovanju, ki je bilo 2. septembra v okviru 27. Mednarodnega sejma vinogradništva in vinarstva v Ljubljani. Toda žal

se je izkazalo, da posvetovanje, ki so ga sklicali predpisovalci pravilnika, sploh ni bilo pravo posvetovanje, temveč predvsem izgovorjanje odgovornih, ki so trmasto zagovarjali svojo odločitev, v kateri v bistvu niso upoštevali šestletnega dela in truda vrhunskih strokovnjakov. Dodajali so tudi, da posvetovanje tako in tako ne more spremeniti ničesar.

Druge značilnosti tega posvetovanja je bila, da mu ni prisostvoval nihče od najbolj odgovornih s področja kmetijstva, tržišča, zdravstva in socialne politike ter zavoda za standardizacijo na zvezni ravni, torej tistih, ki so pravilnik predpisali, oziroma dali soglasje zanj (predsednik Zveznega komiteja za kmetijstvo, zvezna sekretarja za tržišče ter zdravstvo in socialno politiko). Prisoten tudi ni bil nihče od enakih odgovornih iz Slovenije, čeprav je znano, da so naš republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter izvršni svet in ustrejni odbor skupščine zavzeli svoje stališče od tega pravilnika: predlagajo preložitve začetka večjavnosti.

Predstavniki Zavoda za standardizacijo SFRJ pa so še na tem posvetovanju trdili, da v njem ni mogoče ničesar več spremeniti, čeprav gre za bistveno sporna sistemska vprašanja gospodarske in politične narave. Prvič je vprašljivo, če lahko predpis, ki zadeva medrepubliške odnose, lahko sprejme direktor zveznega Zavoda za standardizacijo ob soglasju nekaterih predsednikov in sekretarjev zveznega izvršnega sveta, ne da bi o tem razpravljala delegacija vsake republike v zvezni skupščini in o tem sprejela odločitev zvezna skupščina. Drugič je vprašljivo stališče naše republike, naj bi začasno v Sloveniji veljal republiški pravilnik o nestekleničnem vinu v prometu (neprimerno boljši od zveznega) v nasprotju z zakonsko močjo zveznega pravilnika. Kako se bosta v praksi tepla med seboj? Kateri je močnejši?

Ni nobenega dvoma, da je pravilnik o kakovosti in prometu z vinom v deležah FGS odločujoče merilo za določanje kakovosti vina v prometu na svetovnem tržišču.

Zakaj zvezni pravilnik v svojih določilih odstopa od določil tega pravilnika v škodo kakovosti? Zakaj ne upošteva specifičnih pogojev in zahtev, npr. tudi za prodajo odprtih vin ob vinskih cestah? Zakaj so oblikovalci naselili pritisku pridelovalcev vina slabše kakovosti, ki bi jo zakrivali s predpisanim stekleničanjem, in zakaj pritisku velikih pridelovalcev, ki bi radi od vinogradnikov dobili grozdje po monopolistično nizkih cenah? Zakaj predpisovalci zveznega pravilnika ni upošteval stvarnih materialnih pogojev za stekleničenje vina, kot so npr: pomanjkanje steklenic, zamaškov; premajhne zmogljivosti za stekleničenje in usklajitve vina v vrsti vinorodnih okoliščin?

Posvetovanje v Ljubljani na vsa ta vprašanja ni dalo nikakršnega odgovora. Tako je na eni strani možna preložitve večjavnosti zveznega pravilnika za nedoločen čas in njegov temeljit popravek, za kar se zavzemajo organi naše republike, na drugi strani pa zapovedano inšpekcijsko nasilje nad tistimi, ki v Jugoslaviji pridelajo dve tretjini vina. In celo takrat, ko ti pridelovalci morajo za kozarec (slabega) vina, dati kilogram svojega grozdja.

STEFAN KUJAR

# tedenski mozaik

OBRAMBNO MINISTRSTVO ZDRUŽENIH DRŽAV Amerike, znano tudi pod imenom Pentagon (zaradi imena stavbe, v kateri je v predmestju Washingtona, se ni objavilo podatkov o sovjetskih oboroženih silah, kar so sicer objavili že pred časom. Tedaj so sporočili, da bodo objavili (ni pa znano kako: v časopisih ali samo po diplomatski poti) fotografije, posnete s sateliti, na katerih so bojda sovjetske rakete in drugo orožje. Pač pa je zato NATO že sporočil, da so izdelali prvo inačico razporeditve novih (vsega jih bo okoli 600) ameriških raket v državah članicah zahodne obrambne zveze. Ni jih malo, ki so takoj ugotovili zvezo med tema dvema sporočiloma. Namreč propagandno potezo (objava podatkov o sovjetskih raketah) ki naj pomiri javnost prizadetih držav in njihove vlade, ki so izražale nezaupanje in pomisleke zaradi napovedane razmestitve novih ameriških raket v zahodni Evropi. Prebivalci mest, okoli katerih naj bi bile ameriške rakete razmeščene, seveda razumljivo niso navdušeni.

Razlog je na dlan: v primeru morebitne vojne, bi bila raketna izstrelitvena ena prvih tarč sovražnikovega letalstva ali raket... psihološka vojna se nadaljuje tudi s propagandnimi vločkami...

NO JA, TAČAS PA SO, vsaj posredno pristavili svoj lonček tudi na drugi strani in napovedali ene večjih vojnih manevrov na področju štirih sovjetskih republik ob Baltiku. Kako velike bodo te vaje sovjetskih oboroženih sil, je moč sklepati po podatku, da jih bodo izvedli na področju okoli 350.000 kvadratnih kilometrov. Če v prvem trenutku niste dojele, kolikšno je to ozemlje, naj dodamo, da ima Jugoslavija okroglo 250.000 kvadratnih kilometrov... dovolj priljubljeni za urjenje...

IN CE SMO ŽE PRI OROŽJU, dodajmo še nekaj (žal slabih) novic, ki so te dni prišle k nam: na Portugalskem je strmoglavilo nemško vojaško letalo, v Bejrutu so ubili francoskega veleposlanika, v Španiji voditelja teroristične organizacije, na Irskem britanskega vojaka... Novinarji smo imeli srečo: v Angoli so našega kolega samo ranili...

## TELEGRAMI

NAIROBI – V enem najhujših incidentov zadnjega časa so se nedisciplinirani ugandski vojaki to soboto in nedeljo lotili sistematičnega ropanja po hišah v kraju Waksio, 22 kilometrov zahodno od Kampale, ter pri tem ubili več civilistov. Očitno je torej, da povzročila nediscipliniranost v vojaški ugandski vladi obetajo več skrbi kot dejavnost protibladnih gverilcev, zato je tudi sklenila s Tanzanijo nov sporazum, po katerem naj bi v deželi ostalo do tisoč tanzanijskih vojakov.

MADRID – „vlada je jasno dala vedeti, da ne bo dovolila namestiti jedrskega orožja na Španskem ozemlju,“ je izjavil španski obrambni minister Alberto Oliart ob trdni odločitvi premiera Calva Sotela, da se bo Španija priključila atlantskemu paktu.

NEW DELHI – Nepričakovani prihod Sefa afganistanske diplomacije Mohameda Dosta v New Delhi – pa čeprav gre le za enodneveni obisk – je okrepil upe, da se diplomatska pobuda in iskanje rešitev za dolgotrajno in nevarno afganistansko krizo nadaljuje.

# NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Čast prvega polosvobojnega ozemlja na slovenskem pripada „kozljanski republiki“, 25 vasesm na bloško-vidovski planoti, le kakih 30 kilometrov od Ljubljane, med Krimom in Cerkniskim jezerom, ki so bile že konec decembra 1941 za osem dni osvobojene.

Slavnostni govornik na zboru aktivistov in borcev, tedanji voditelj upora na tem območju France Popit je poudaril: „partizanska borba v teh krajih je imela čvrsto politično zaledje in je bila življenjsko povezana z borci vsega slovenskega naroda“. France Popit,

## Sodba po dejanjih

predsednik CK ZKS, ki sta mu občini Cerknica in Logatec podelili naziv častnega občana, je med drugim tudi dejal: „preveč poudarjamo le čas NOB in pozabljamo na neponovljivo predanost in požrtvovalnost generacije, ki se je borila za obnovu demokracije, utrjevanje narodne demokracije in samoupravnega odločanja delovnih ljudi. Verjetno danes nismo niti borci niti aktivisti dovolj odločni proti papirnatemu poslovanju, ki mlademu človeku jemlje zaupanje v socialistično samoupravljanje. Ljudje, predvsem pa mladina bodo ocenjevali našo revolucionarnost po tem, kakšen je naš odnos do sedanjih družbenih problemov in koliko mi s svojimi izkušnjami in vzorci prispevamo k odklanjanju nepravilnosti in slabosti...“

## POLOŽAJ NA KOSOVU SE POPRAVLJA

Občinski komiteji Zveze komunistov na Kosovu so 5 mesecev po proti revolucionarnih akcijah albanskih nacionalistov in iredentistov, razpravljali o politično-varnostnih razmerah na svojem območju. V soboto se je s tem ukvarjalo tudi predsedstvo pokrajinskega komiteja ZK.

Enotna ocena vseh partijskih organov je, da so se politično varnostne razmere na Kosovu popravile, da pa nikjer ne morejo biti preveč zadovoljni s tem, kar pomeni, da tudi idejno-politično delo ZK in drugih organiziranih socialističnih sil ne sme popustiti.

V razpravah so omenjali tudi podatke o tem, da sovražnik ne miruje, da še vedno nastopa s pisanjem gesel in pamfletov, poskuša izvajati sabotaže, širi laži in podobno. S takimi pojavi se občasno srečujejo v Dusanovu, Kolisi, Zuki, Zagradski koči, Zjumu in prizrenski občini, pa v nekaterih vaseh kosovskokameniške, urosevske in drugih občinah.

V gnjilanski občini so na primer odkrili prejšnji mesec 36 sovzranih parol in podobnih sabotaž v tekstilnem in tobačnem kombinatu in tovarni radiatorjev.

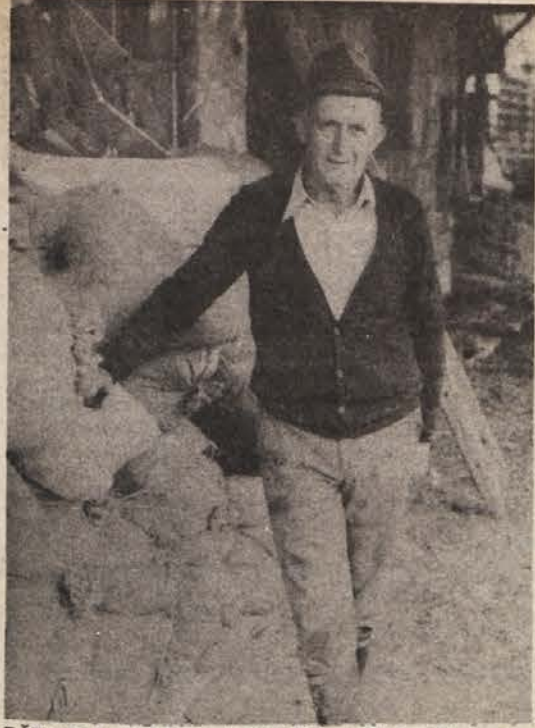
## REKORDNI SEJEM „VINO 81“

Zaprlo so se vrata 27. mednarodnega vinogradniško-vinarskega sejma vino 81. Sodelovalo je 520 razstavljalcev iz 24 držav, obiskalo pa ga je 80.000 ljudi. Razstavljenih je bilo kar 1422 vzorcev kar je v 27 letih rekordno število in hkrati priznanje vinarjev vsega sveta našemu vinskemu sejmju. Tudi letos je bila vrsta strokovnih srečanj.

MILAN MEDEN







**PŠENICA JIH NE ZANIMA?** — Mirko Rožman, kmet iz Pesja 9, se huduje na trgovce v trgovini krškega Agrokombinata v Starem gradu, ki v bitki za sleherno zrno pšenice nikakor ne najdejo strehe za dve toni njegovega letošnjega pridelka pšenice. Bo potrpežljivosti kmalu konec?



**VESELI OBRAZI, KO PRIDE MATERIAL** — Delavci senovske Metalne so se v zadnjem času nemalokrat srečali z resnimi težavami pri oskrbi z nekaterimi reprodukcijskimi materiali. Zdaj je z njihovih lic zginila zaskrbljenost, saj so za nekaj mesecev napolnili skladišče. (Foto: Perc)



**DOBRA PONUDBA** — „Prodano“, napis, kakršnih že prvi dan velike prodaje Mercatorja v sevniškem TVD Partizan ni manjkalo, je najlepša potrditev, da je takšen način prodaje primeren. Prodajna razstava bo odprta do 19. septembra. Marsikaj bodo še pripeljali. (Foto: A. Zeleznik)



**V GOZDU JE PROSTOR ZA VSE** — Ena od turističnih zanimivosti Gorjancev so tudi divja smetišča. Prizor na sliki si lahko brez vstopnice ogledate ob cesti pri Koroški vasi, prava deponija odvečne robe pa je na ogled tudi v Krakovski hosti, kot nam je sporočil Lojze Kranjc iz Broda.

**TELETA BODO MORALA NAJPREJ ODRASTI**

Veterinarska in kmetijska inšpekcija pri medobčinski upravi inšpekcijskih služb v Novem mestu opozarja, da je z odlokom prepovedan zakol telet, težkih manj kot 200 kg. Zakol je dovoljen le, če se žival poškode, zbolí ali pa zaostaja v rasti. Seveda lahko zaostajanje oziroma nesposobnost za pitanje ugotovi in izda potrdilo le veterinar. V odloku je tudi odredeno, da se smejo teleta prevažati iz občine v občino ali v klavnico le, če je zdravstvenemu spričevalu za živino priloženo potrdilo, da je tele namenjeno za pitanje ali zakol. Ta „potni list“ morajo torej imeti vsi, ki vozijo teleta na sejmeh-odkupe v druge občine in na Hrvaško. Poleg tega je prepovedan zakol telet po domovih.

**Sejmišča**

**NOVO MESTO:** Tokrat je bilo sejmišče za spoznanje živahnejše kot v poletnih mesecih. Naprodaj je bilo 197 pujskov in 16 nad tri mesece starih prašičev ter 32 glav govedi. Prodanih je bilo 160 prašičev in 20 glav goveje živine; pujski so veljali od 1.900 do 2.900 din, starejši od 3.000 do 3.900 din. Govejo živino so prodajali po živi teži: vole po 53 do 58 din, krave po 46 do 50 din in mlado živino po 46 do 52 din kilograma.

**BREŽICE:** V soboto so rejci ponujali 396 pujskov in 14 nad tri mesece starih prašičev, prodali pa so jih 233. Pujskom je bila cena 100 din, starejšim prašičem pa 70 din za kilogram žive teže.

**Kmetijski nasveti**

**Boj za vsak stot zrnja /l./**

Res dobesedno: začenja se boj za vsak stot pšenice. Letošnja slaba letina, pomanjkanje deviz za uvoz in ob tem neizkoriščene domače možnosti, vse to nam je, upajmo, dokončno pomagalo odpreti oči. Kmetijstvo je „naša nafta“, zato mu je njegovemu pomenu ustrezno potrebno pomagati, da bo dalo, kar je ob naših naravnih možnostih sposobno dati.

Čeprav kmetijstvo ni le pšenica in morda koga moti ponekod resda preveč aktivističen način pospeševanja in priprave setve, skušajmo tudi v teh nekaj vrsticah z dobrim nasvetom primakniti vsaj drobec k izjemni vsestranski družbeni pozornosti do te poljščine. Danes pišemo, kakšne sorte priporoča stroka in pospeševalna služba, prihodnjic bodo na vrsti gnojila in gnojenje, tretjič pa setev in oskrba posevka. Vse to lahko najbolj odločilno pripomore k dobri žetvi.

Znani poljedelski strokovnjak inž. Jože Silc iz Kmetijskega inštituta Slovenije vedno znova poudarja; temelj uspeha je uporaba kakovostnega semena dobrih sort, to je potrjenega, prečiščenega, razkuženega, zdravega in dobro kalivega semena. Tako seme je moč dobiti le pri semenarskih podjetjih, kjer ga je zaradi bližajoče se setve treba nemudoma naročiti. Za Dolenjsko je namreč priporočen čas setve ob koncu septembra in v začetku oktobra.

Kmetijski inštitut letos priporoča naslednje sorte ozimne pšenice. Za zelo dobra zemljišča, izdatno gnojenje in res skrbno nego svetuje sorte: nizijo, baranjko, diko, moslavko, NS rano 2 in 3, požežanko, dobro, drino in zlatoklaso (zgodnje sorte) ter mačvanko 2, balkan, posavko 2, super zlato in zlato dolino (srednje zgodnje sorte). Za slabša rastišča, kakršnih je pri nas precej, priporoča srednje intenzivne sorte: jugoslavijo, partizanko, marinko, libellulo kot srednje zgodnje ter KG 56, KG 78 in sutjesko kot srednje pozne sorte.

Te domače sorte so odlične in preizkušene, z njimi je mogoče za četrtino povečati hektarski donos, kar je uresničljiv cilj, seveda ob pravilni agrotehnik in gnojenju. O tem pa več prihodnjic.

Inž. M. L.

## Črni priskledniki ob belem mleku

Mlekarke organizacije kmetom neupravičeno odračunavajo vrsto stroškov

Kmetje za mleko, ki ga oddajajo mlekarskim organizacijam, večinoma ne dobijo toliko, kot jim zagotavlja zvezni odlok, čeprav niti ta cena po mnenju večine rejcev ni najbolj spodbudna. Mnoge organizacije namreč zaračunavajo rejcem celo vrsto storitev, kar za določene odstotke zniža sicer zagotovljeno ceno mleka, to pa pomeni kršitev zveznega odloka.

Sedanja odkupna cena mleka je 2,50 din za vsak odstotek mlečne maščobe oz. 9 din za liter mleka s 3,6 odst. maščobe. Družbene farme zaračunavajo mlekarji še dodatnih 50 par pri litru za stroške, vse druge stroške in obveznosti pri prijavi in prodaji mleka in mlečnih izdelkov pa urejajo med seboj z dogovori vsi, ki so udeleženi v tej verigi. Tržni inšpektorji so pri rednih pregledih v organizacijah združenega dela, ki se same ali v kooperaciji s kmeti ukvarjajo s prijeto mleko, ugotovili, da se organizacije ne držijo odloka, saj kmetom od zagotovljene cene odračunajo del stroškov za zbiranje in hlajenje mleka, prispevek za sklad pri živinorejski poslovni skupnosti, za stabilizacijski in rižnični sklad. Pri litru mleka zneso to 32 par, nadaljnjih 35 par manj pri litru pa dobijo vsi tisti rejci, ki nimajo sklenjenih kooperacijskih pogodb ali če letno od ene krave oddajo mleko kot 1.500 litrov mleka. Ponekod od zagotovljene cene odračunajo še 0,32 din kot prispevek za selekcijske službe, za elektriko in odplačevanje kreditov. Poleg tega se kmetom za

vsak obračunski list ne glede na količino oddanega mleka odbije še del stroškov za računsko obdelavo podatkov. V večini primerov morajo kmetje plačati celo prevozne stroške, čeprav zagotavljena cena velja za mleko v zbiralnici.

Kmetje za oddani liter mleka torej nikakor ne dobe zneska, ki jim ga zagotavlja zvezni odlok. Po natančnejši proučitvi vseh nepravilnosti, ki so jih zasledili v prometu z mlekom, bodo inšpektorji proti kršiteljem odloka ustrezno ukrepali.

Z. L. — D.

## Najboljši rejec

Na nedavnem kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni je bil Jože Rigler, kmet-kooperant Kmetijske zadruge Ribnica, proglašen za najboljšega rejca govedi rjave pasme.

Jože Rigler, ki ima svojo kmetijo v Prapročah, ima 24 govedi, med njimi 12 krav. Ze nekaj let dosegla rekordno molznost ne le v občini, ampak tudi republiko. Njegove krave dajejo povprečno po 6.400 l mleka. Na območju KZ oz. občine Ribnice znaša sicer povprečna molznost pri rodovniških kravah, ki jih vodijo v A kontroli, 3.900 l, pri B kontroli pa 3.200 l.

Riglerjeva kmetija je prva v občini, ki se je že pred skoraj 15 leti preusmerila v pašnokosni sistem rejce živine. Živino je načrtno in s pomočjo strokovnjakov kmetijske zadruge redil, prehranjeval in odbiral. Tako je zelo izboljšal čredo. Veliko svoje govede rjave pasme pa je tudi prodal zadrugi oz. rejcem živino po Sloveniji.

J. PRIMC



## Ugodna pogodbeni setev

Podpis pogodb od 10. septembra dalje — Krediti za gnojila, regresirano pšenično seme in gnojila

V novomeški občini naj bi vključili v pogodbeno pridelavo pšenice za trg najmanj 200 hektarov zasebnih polj, iz katerih bi prihodnje leto odkupili okrog 400 ton pšenice. Pri tem ne gre za povečevanje zasejanih površin, ampak naj bi na dosežanjih z uporabo kvalitetnih semen, boljšega gnojenja in zaščite ter pravočasno in pravilno opravljene setve pridelali precej več. V novomeški Kmetijski zadrugi Krka so se dogovorili, da naj bi bila najmanjša površina, na kateri bi kmet prideloval pšenico za trg, 30 arov. S take površine naj bi kmet oddal okrog 600 kilogramov pšenice. Kmetje, ki bodo sklenili pogodbe, bodo imeli nekatere prednosti. Pšenico, ki so jo pridelali doma, lahko zamenjajo za kva-



**UIGRANA SKUPINA** — Pri kompoljskem obiralnem stroju za hmelj je vse gladko teklo. Na sliki: pred tehtanjem vreč svežega hmelja.

## Vreme zlatilo hmeljne kobule

Sevnica: boljši pridelek, kot so pričakovali

Neposredno pred obiralno kampanjo so pri Mercatorju, tozdu Proizvodnja sevniškega Kmetijskega kombinata, napovedali, da bodo namesto planskih 115 ton hmelja obrali le okrog 95 ton teh aromatičnih kobuljic. 1. septembra je direktor inž. Albin Ješelnik že lahko govoril o 110 tonah.

Ob sodobnem obiralnem stroju šempetrskega SIP tipa Jugobuff, znanem po najmanjšem kalu med pri nas delujočimi stroji pri Kompolju, so traktorji vozili dolge vitice, obložene s kobuljami, z zadnjih hektarjev Kompoljskega polja. Vodja skupine pri tem stroju Stane Kokove je z zadovoljstvom govoril o delu, ko bodo v domala pičlih 12 dneh „pomlatili“ skoraj 70 hektarov hmeljišč. „Pri tem dela vsega 30 delavcev, s tistimi pri stroju in onimi na njivi, sicer pa bi jih bilo treba 300.“ Da je šlo tako dobro, nima zasluga, kot samokritično priznava vestni strojnik Franci Grivec, le njegova vzdrževalna skupina, temveč tudi vreme.

A. Z.

## EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek



Že Anton Kosi, učitelj in vinogradnik iz Središča ob Dravi, ki je pri Mohorjevi družbi v Celovcu leta 1901 izdal strokovno knjigo „Umni kletar“, piše in očita, da je velika hiba mnogih naših vinogradnikov ta, da iz prevelike skrbi za množino pridelka ne čakajo, da grozdje dozori, marveč pobirajo čisto na pol zrelo, kislo grozdje.

## Potrpimo, da bo grozdje dozorelo

Mnogi imajo v vinogradih mešanice posajene rano in pozno zoreče sorte grozdja. Če potem v deževni jeseni začno rane sorte gniti, začno trgati vse skupaj, to je zrelo in nezrelo grozdje. Pri tem ne pomislijo, da napravi en sam nerzel grozd več škode, kot je lahko popravi deset zrelih grozdov. V takih primerih je pač treba grozdje trgati dvakrat, najprej zrelo, ostalo pa pustimo, da dozori. Zato je nespametno med pozno zorečimi sortami (na primer med žametovko) posaditi par trt ranih sort (na primer game). Če ni mogoče posaditi toliko trt ranih sort, da bi pridelali za eno prešo grozdja, je bolje, da ranih sort sploh ne sadimo.

V začetku zapisane misli Antona Kosija veljajo še danes za mnoge dolenjske vinogradnike! Letošnje poletje je bilo vreme za vinsko trto dokaj ugodno, in če bo še september količkaj sončen, bomo v glavnem lahko pridelali grozdje in mošt, ki bo po naravni poti pridobil dovolj sladkorja. Tako bomo v glavnem lahko imeli mošt, ki ga ne bo treba popravljati z dodatkom sladkorja. To je tudi prav, saj se sladkor draži in postaja sladkanje moštov zmeraj manj ekonomično, pa tudi oskrba s sladkorjem postaja vprašljiva. Če bo grozdje portugalke in žametne črmine pridobilo 14,5 % sladkorja, modre frankinje, gameja in rumenega plavca 15,0 %, kraljevine in šipona 16,0 % in grozdje laškega rizlinga 17,0 %, vinskih moštov res ne bo potrebno popravljati z dodatkom sladkorja. Navedeni odstotki sladkorja so tudi gornja meja, do katere mošte popravljamo z dodatkom v primeru, da grozdje po naravni poti ni pridobilo toliko sladkorja, kot je tu napisano.

Vsak lep sončni dan v času zorenja grozdja, zlasti proti koncu, nam da, da se količina sladkorja v grozdju poveča za tretjino odstotka, to je v treh

dneh za 1 odstotek. Če pridelamo na 1 ha 10.000 litrov mošta, pridelamo tako v treh dneh na 1 ha vinograda 100 kg sladkorja.

Zrelo grozdje je tudi bolj sočno in da več mošta kot pa premalo zrelo grozdje. Ko grozdje zori, se količina kisline zmanjšuje (to je pomembno za naše, na splošno bolj kisle sorte grozdja), v glavnem zaradi dihanja; to velja posebno za jabolčno kislino, ki laže oksidira kot vinska kislina. Poleg tega se v tem času kislina veže na kalij in kalcij in drugo.

Ker se jabolčna kislina zgrublja, vinska kislina pa veže s kalijem in kalcijem, se lahko skupna kislina v bodočem moštu zniža do 3,5 grama na liter. Zadnje dni zorenja pridobi grozdje tudi največ buketnih snovi, kar je odločilno zlasti pri kvalitetnih sortah. Pa tudi za naša dolenjska vina je buket (vonj) eden izmed glavnih pogojev dobrote bodočega vina. V zadnjih dneh zoritve pridobi grozdje tudi več mineralnih snovi, ki daje vinu polnost.

Poleg naštetih je še mnogo drugih koristi od pravilne določitve časa trgatve. Zato pustimo, da bo grozdje letos dozorelo! Čas trgatve sicer po zakonu o vinu določa pristojni občinski upravni organ, vendar mora vsak vinogradnik sam presoditi, kdaj bo nastopil pravi čas. Da bomo resnično lahko določili najbolj ugoden čas za trgatve, se bomo poleg zunanjih znakov na trti poslužili zlasti meritve sladkorja v grozdju, kar v zadnjih dneh pred predvideno trgatvijo opravimo vsak drugi ali tretji dan. Društvo vinogradnikov Dolenjske je vsem ožjim vinogradnikom okolišim razdelilo več moštih tehtnic, s katerimi naj vinogradniki merijo odstotek sladkorja v grozdju. Naši družbeni obrati imajo na voljo refraktometre, s katerimi sproti odčitamo procent sladkorja v grozdju.

## Šentjernejski vinogradniki

organizirajo v nedeljo, 13. septembra, ob 9. uri predavanje iz kletarstva. Predaval bo inž. Miško Judež, priznani kletarski strokovnjak, ki je v tem času izdal svojo tretjo knjigo o kletarstvu.

Obenem ožji vinograški okoliš Šentjerneje Društva vinogradnikov Dolenjske obvešča člane, ki so se prijavili za izlet, da bo odhod na izlet ob 6. uri zjutraj v soboto, 12. septembra, z dvorišča gostilne Recej. Posebnih obvestil o izletu prijavitelci ne bodo prejeli in velja to obvestilo.

DT



## OBISK V RIBNIŠKI OBČINI

V torek, 15. septembra, bodo ribniško občino obiskali sekretar sekretariata republiške Zveze sindikatov Ivan Godec, predsednik republiškega odbora predelave kovin Srečko Mlinarič in predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov ljubljanske regije Lojze Mežnarič. Obiskali bodo Pletilnico v Sodražici, ki je tozdar Donita Medvode, in obrat Saturnusa v Loškem potoku. Za zaključek razgovora bo skupna seja predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov, na kateri bodo razpravljali o ugotovitvah obiska in nalogah sindikata v sedanjem trenutku.

Domačini bodo gostom po obisku pokazali Ogenjco, kjer je bila leta 1942 partizanska bolnišnica, danes pa je tu spominsko obeležje in manjši muzej.

## »Dolenjski list« v vsako družino

## Namibijski študentje na Dolenjskem

15 študentov, ki so pri nas na specializaciji, je obiskalo tudi Trebnje, Novo mesto in Rog

Skupina študentov iz Namibije, ki je študirala najprej v Lusaki, nato pa od aprila letos v Mednarodnem centru za upravljanje podjetij v družbeni lasti v deželah v razvoju v Ljubljani, je 2. septembra obiskala Ribnico in Velike Lašče. Vodila sta jih predstavnika Zadrugne zveze Slovenije Mara Rupena in Ervin Kuhar ter predstavnica ekonomske fakultete dr. Tea Petrin.

V razgovoru s predstavniki občine Ribnica so se zanimali, kako poteka usposabljanje delavcev za proizvodno delo v industriji, koliko je zaposlenih žensk, za sestavo občinske skupščine in koliko žensk sodeluje v skupščinskem oz. delegatskem sistemu itd. Posebno so jih zanimala vprašanja v zvezi z gozdarstvom in lesno industrijo.

Seveda pa so tudi domačini vprašali goste o njihovi domovini in njihovem boju za neodvisnost, ki jim jo kratki Južnoafriška unija.

Študentje iz Namibije, ki se zdaj usposablja za to, da bodo po osvoboditvi svoje domovine lahko uspešno upravljali s podjetji in ustanovami, so se ob slovesu prisrčno zahvalili domačinom za topele sprejem, nato pa so odptovali v Velike Lašče, kjer so se pogovarjali s predstavniki krajevne skupnosti ter družbeno-političnih in delovnih organizacij.

J. PRIMC



PO POTI GUBČEVCEV — Dan ustanovitve Gubčeve brigade je praznik vojakov kasarne „Milana Majcna“. Na sliki: nosilci praporov Gubčeve brigade in mimohod častnega voda vojakov vojašnice, ki stopa po poti legendarne brigade. (Foto: J. Pavlin)

## Vzor so jim gubčevci

Dan enote vojakov kasarne „Milan Majcen“ — številne prireditve v spomin na legendarno Gubčevo brigado

Vojaki kasarne „Milana Majcna“ so 4. septembra praznovali dan enote v spomin na IV. SNOUB „Matija Gubec“ na Trebelnem, katere tradicije nadaljujejo vojaki te kasarne.

Slovesnost je bila posvečena tudi 40-letnici vstaje jugoslovanskih narodov. Kljub deževnemu vremenu se je udeležilo mnogo preživelih borcev, predstavnikov občine, osnovnošolcev in srednješolcev novomeških šol. Po pozdravnem govoru komandanta majorja Anteja Mikuliča je zbrane pozdravil general Alojz Hren, predsednik predsedstva LJAIO in predstavnik odbora Brigade Matije Gubca. Za to prilžnost so vojaki skupaj z mladimi iz osnovne šole „XI SNOUB“ iz Bršinja stali bogat kulturni program. Iz petkov slovesnosti so poslali pozdravni telegram predsedstvu SFRJ. Dnevu enote in prazniku Gubčevcev so bila posvečena še športna tekmovanja, ki so se jih udeležile tudi ekipe sosednjih garnizonov.

Ob prazniku so v Domu JLA odprli razstavo „20 let neuvrženih“.

## SEVNICA: VSA PŠENICA ZAVAROVANA

Tudi v sevniški občini so se z veliko vnemo lotili široke akcije setja pšenice. Cilj ni le pridelovati 211 ton pšenice določenih načrtov, temveč predvsem dvigniti hektarski donos. S tako posebnimi pogoji sprejetimi za območje občine registrirajo 2,50 dinarjev po kilogramu umetnega gnojila, kar zneso dva tisočaka za 800 kg predvidenih gnojil na ha. Semena so naročena, gnojila so na voljo v trgovinah. Vsak pridelovalec mora, da bo deležen teh ugodnosti skleniti pogodbo s TOK pri Mercatorju sevniškega kmetijskega kombinata, pri čemer bo deležen tudi te ugodnosti, da bo posejana pšenica zavarovana proti ujamam kot so toča, vihar ali požar. Predsednik štaba za akcijo setve pšenice je predsednik OK SZDL Jože Bavec, njegov namestnik pa predsednik IS občinske skupščine Sevnica Franc Ogorevc. A. Z.

## Brezhibnost je hkrati varnost

V Novem mestu bodo od 11. do 30. septembra zastoj preverjali neoporečnost osebnih avtomobilov, tovornjakov in avtobusov

V Novem mestu bo od jutri, 11. septembra, do konca meseca tekla akcija „Brezhibno vozilo je varno vozilo“, ki jo v sodelovanju z nekaterimi delovnimi organizacijami AMD in ZŠAM prireja novomeški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

Med akcijo bodo vsakemu, ki to želi, zastoj pregledali najpomembnejše sklope in dele vozila, predvsem pa delovanje zavornega mehanizma, krmilnega mehanizma, svetlobne in signalne naprave ter neoporečnost gum. Obenem bodo beležili število vgrajenih varnostnih pasov in naslonjal za glavo ter uporabo pasov.

Želja je, da bi na pregled pripeljali čim več osebnih avtomobilov in motorjev, ter vsi osebni avtomobili, tovornjaki in avtobusi v družbeni lasti. Novomeški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je dodatno predlagal, naj bi v šolah pregledali

opremo koles, saj število nesreč kolesarjev skokovito narašča.

Sporod, se enkrat poudarjamo, brezplačnih pregledov, je naslednji: „Gorjanci“ bodo v Straži 15., 17., 22. in 24. septembra med 6. in 14. uro pregledovali avtobuse in tovornjake zasebnikov ter osebna vozila delavcev podjetja „Gorjanci“, tehnično – turistična baza AMZ Slovenije bo na Otočcu 19., 28. in 30. septembra med 17. in 18. uro pregledovala osebne avtomobile občanov, tovarna zdravil Krka bo 14. in 25. septembra med 6. in 14. uro pregledovala svoje tovornjake in tovornjake pogodbenih sodelavcev

## Pravice tonko kolikor jih zmoremo

V ponedeljek, 7. septembra, je občinski komite ZK v Novem mestu pogljobno razpravljal o socialni problematiki v občini v luči priprav na III. konferenco slovenskih sindikatov. S tem v zvezi vrsta neodložljivih novih nalog za komuniste v osnovnih organizacijah.

Na prvi popočitniški seji je komite ugotovil, da je bil v novomeški občini v pokongresnem obdobju in socialnem področju dosežen lep napredek tako na samoupravnem področju, kot v organizaciji služb in dejavnosti, ki se s tem ukvarjajo in ne nazadnje tudi pri zagotavljanju sredstev. Po drugi strani pa delavci v združenem delu še ne uresničujejo temeljnega načela, po katerem naj bi bili soustvarjalci in nosilci socialne politike na celi vrsti področij od otroškega varstva pa do pokojninskega ali invalidskega zavarovanja.

Komite zahteva od komunistov v osnovnih organizacijah, da takoj v okviru sindikata z vso pozornostjo analizirajo konkretno socialno stanje v svojem okolju in predvidijo tudi rešitve. Ne enkratne, četudi te v izjemnih primerih niso nezahvalne, ampak trajnejše, zapisane v samoupravnih aktih.

Vrsta področij je, kjer se bo potrebno ustaviti ob doseženem in se vprašati, kako naprej. Praksa namreč kaže, da je med občani novomeške občine precej takih, ki se pravice iz socialnega varstva zelo dobro zavedajo in zato prihaja celo do odklonitev nadurnega dela, češ da bi ob prekoračitvi meje zaslužka izgubili otroški dodatek.

Po drugi strani pa je na podeželju in v oddaljenih krajih še nekaj ljudi, ki pa bi bili upravičeni do socialnih dajatev, a zanje bodisi ne vedo ali pa nočejo prositi. V razpravi so nekajkrat poudrili, da pravice iz socialnega področja ni mogoče širiti mimo zapisanih v planih, ker nam to ne dovoljuje zbrani dohodki, odvisni od gospodarskega uspeha domače občine. Pač pa je dobro pregledati, če se ogromna sredstva, zbrana za socialne namene, trošijo tako, da dajejo čim boljše učinke.



„NOVOLES“, lesni kombinat  
Novo mesto – Straža, n. sol. o.  
TOZD TVP Straža

Delavski svet TOZD TVP razpisuje prosta dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

### 1. VODJA TEHNOLOŠKE PRIPRAVE

pod naslednjimi pogoji:  
višja šola lesne smeri, najmanj 4 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del

### 2. VODJA PROIZVODNJE VEZANIH PLOŠČ

pod naslednjimi pogoji:  
višja šola lesne smeri, najmanj 4 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del

### 3. VODJA PROIZVODNJE PLASTIFICIRANIH IVERIC

pod naslednjimi pogoji:  
višja šola lesne smeri, najmanj 4 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del

### 4. VODJA SPLOŠNEGA ODDELKA

pod naslednjimi pogoji:  
višja šola pravne, upravne ali druge ustrezne smeri, 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del  
Kandidati morajo poleg navedenega imeti organizacijske in vodstvene sposobnosti ter biti moralno-politično neoporečni.  
Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov:  
„NOVOLES“, lesni kombinat, kadrovska socialna služba /Za razpisno komisijo/, 68351 Straža  
O izbiri bomo kandidate obvestili najkasneje v 60 dneh po poteku razpisnega roka.

676/37-81



SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE „PIONIR“  
NOVO MESTO – DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

razpisuje proste delovne naloge in opravila

## TEHNOLOGA

Pogoji za sprejem:  
– dipl. gr. ing. in 3 leta delovnih izkušenj ali  
– gradbeni inženir in 4 leta delovnih izkušenj ali  
– gradbeni tehnik in 5 let delovnih izkušenj  
Kandidat bo pridobil lastnost delavca v združenem delu s polnim delovnim časom, za nedoločeni čas in s pogojem trimesečnega poizkusnega dela.  
Ponudbe z opisom dosedanjega dela, življenjepisom in dokazili o izobrazbi sprejema 15 dni po objavi „SGP PIONIR“, Kettejev drevored 37, kadrovski oddelek, Novo mesto.  
Kandidati bodo o rezultatih razpisa obveščeni v 30 dneh po zaključku oglasa.

672/37-81

# Šola je končno zaupana praksi

Učenci se po predznanju in po sposobnostih precej razlikujejo. Če učitelji pri organizaciji vzgojnoizobraževalnega dela tega ne upoštevajo, se pojavi, da je ustvarjalni stik z učenci pretiran. Zato je neprecenljiva vrednost pedagoškega zahteva, da je potrebno delo z učenci individualizirati. Ne zato, da bodo znali manj, ampak zato, da bodo, primerno vodeni, hitreje in uspešneje napredovali, in sicer ne samo učenci, ki zmorejo manj, ampak tudi talentirani, ki jim je treba odpirati nova obzorja na vseh stopnjah šolanja.

### Načrtovanje dela

Ne glede na to, za katero stopnjo vzgoje in izobraževanja gre, je zelo pomembno, kako delo na začetku novega šolskega leta predvidimo, zastavimo, opredelimo. Govorimo o načrtih dela učitelja, ravnatelja, učencev, samoupravnih in strokovnih organov itd. Sestavni del delovnega načrta šole so vsi drugi delovni načrti, seveda pa je potrebno, da ima tak glavni šolski delovni načrt tudi dodatne sestavine, potrebne za opredelitev vseh nalog, ki jih je nujno izluščiti iz določil šolske zakonodaje, samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov. Letna delovna priprava učiteljev ne obsega le nalog v zvezi z učnimi predmeti, ampak tudi vse druge sestavine,

vkjučno strokovno in pedagoško izpopolnjevanje, katerega del se z vsebinami opredeli tudi kot samozabiranje. Pri načrtovanju sodelujejo vsi tisti dejavniki, ki bodo zapisano in sprejeto tudi uresničevali. Delovni načrti morajo biti pravčasno sestavljeni, sprejeti oziroma potrjeni, saj vemo, da je potrebno vsak dan, vsako uro že na začetku šolskega leta dobro izkoristiti. Izvajalci delovnih načrtov so prvi poklicani, da se vse, kar je bilo sprejeto, tudi uresničuje. Analiza učinkovitosti dela nastaja sproti, ne šele na koncu šolskega leta, ko je treba pisati poročila.

### Prostori, opremljenost; uporaba učne tehnologije

Uspešnega dela vzgojnoizobraževalnih organizacij si ni moč predstavljati, če ni zagotovljenih osnovnih prostorskih in drugih materialnih pogojev. V zadnjih desetih letih smo glede tega dosegli že viden napredek. Povedati pa moremo, da se kar precej osnovnih šol že vse povojno obdobje ubada z dvoizmenjskim poukom. Priprave na reformo srednjega šolstva pa so pospešile gradnjo novih prostorov tudi za potrebe na tej stopnji šolanja. Danes ni dovolj, da ima šola samo klasične učilnice. Za sodobno vzgojnoizobra-

ževalno delo so potrebne specializirane učilnice, kabineti, laboratoriji, učne delavnice, večnamenski prostori, knjižnice, ki preraščajo v mediateke, itd. Šola po svoji družbeni in pedagoški vlogi ne more zaostajati za dosežki, ki jih v nakopičeni meri prinašajo nove potrebe za osebno življenje in življenje v ožjem in širšem družbenem okolju, raziskovanja, znanost in v zvezi s tem neverjetno hiter in zahteven tehnološki razvoj. Za sleherni gospodarsko delovno organizacijo, ki hoče v kotrak s časom, je potrebno, da ima ob usposobljenih delavcih tudi sodobno opremljenost. Enako naj velja tudi za šolo, sicer bodo še naprej leteli občutki na njeno delo, češ da vzgaja in izobražuje za nekaj, kar je že zdavnaj mimo resničnega življenja. Za usmerjeno izobraževanje je določeno, da se bo del njegovih programov izvajal v delovnih organizacijah zunaj šol, in sicer direktno v proizvodnih oziroma delovnih odnosih. Temu delu programov pravimo proizvodno delo oziroma delovna praksa.

### Življenjski in delovni utrip šole

Pravimo, da je šola, torej vsaka delovna organizacija, tako ali drugače samoupravno organizirana, ki se ukvarja z vzgojo in izobraževanjem,

ter osebne avtomobile svojih delavcev. SGP Pionir se bo lotil osebnih vozil občanov in svojih delavcev ter tovornjakov podjetja 16. in 23. septembra med 6. in 17. uro v Ločni, Novotehna bo pregledovala osebna vozila občanov in svojih delavcev 26. septembra med 6. in 14. uro v servisu v Kandiji, na Ljubljanski cesti bo Cestno podjetje 23. in 30. septembra med 6. in 14. uro pregledovalo svoje tovornjake in tovornjake pogodbenih voznikov ter osebna vozila svojih delavcev, AMD Novo mesto bo 16. 23. in 30. septembra med 10. in 16. uro na Ljubljanski cesti pregledovalo osebna vozila članov AMD, na koncu seznama pa je KZ Krka tozdar Agrovis, ki bo 11., 18. in 25. septembra med 8. in 14. uro pregledoval zasebne in družbene traktorje ter tovornjake in avtobuse IMV.

## Šola raste in pade z učiteljem

Ta modrost se v praksi dnevno potrjuje. Učitelji so neposredno odgovorni za uresničevanje vseh zastavljenih in načrtovanih nalog. Zato morajo imeti z zakonom predpisano strokovno in pedagoško izobrazbo ter strokovni izpit, za katerega je zlasti pomembno, kako učitelj

obvlada pedagoška področja v teoriji in praksi.

Posamezniki sicer še vedno preveč zaupajo samo strokovni usposobljenosti in ne morejo ali nočejo razumeti, da je za delo v šoli ob strokovni izobrazbi pedagoška naravnost temeljni pogoj, da si sploh lahko učitelj. Stroko je treba pedagoško prekrvasiti, jo v obsegu učnega načrta prilagoditi učencem glede na predznanje in zastavljene smotre predmeta, predmetnega področja ali dejavnosti. V nasprotnem primeru so učni postopki nepedagoški, kar nujno onemogoča delovno sodelovanje z učenci in kar rodi tudi slabše vzgojnoizobraževalne rezultate. Takih temnih strani tega poklica si dobri in odgovorni pedagoški delavci ne morejo privoščiti. Učiteljevo delo, ki je normirano na 42 ur tedensko, seveda če nima ob tem še neljubih nador, je intenzivno in dolgoročno odgovorno. Učiteljevo delo je najbolj izpostavljena javna dejavnost, pa je zato včasih tudi po krivici obsojeno kot slabo. Dejstvo pa je, da imajo učenci pravico imeti učitelje, ki jim pomagajo prebrskati nešteto težav, povezanosti s šolanjem in z osebnostnim razvojem. To je tudi temeljni smisel učiteljevega pedagoškega poslanstva.

### Učenci

Obvezno je obiskovati šolo le osnovnošolcem. Srednja šola ni obvezna, pa je kljub temu tako vabljiva, da zadnja leta sprejme pod svojo streho nad 90 odstotkov učencev, ki končajo osnovno šolo. Kljub vsemu

pa ni lahko biti učenec. Že v osnovni šoli je učne snovi toliko, da je treba kar pošteno delati. Vztrajno delo ni še prav nikomur škodovalo, nedelo in pohajkovanje pa se je slej ko prej bridko maščevalo. Marsikdo je to spoznal, ko je bilo že prepozno. Pot do znanja je težka, za nekatere pa še posebej, saj vemo, da vsi ljudje niso za vse stvari enako sposobni. Zato je treba poprijeti že prvi dan pouka in potem vztrajati. Kdor dolžnosti zamenja s pohajkovanjem in „špricanjem“, se odloči za zelo tvegano in nevarno pot. Tudi učenec je srečen tedaj, če doživlja uspehe. Včasih je potrebna le drobna učiteljeva spodbuda, pa gre že na boljše.

Sleherni učenec naj bi se ukvarjal z eno od dejavnosti v šoli ali krajevni skupnosti, saj mora ob predpisnem delovnem ritmu imeti kaj tudi za lastno izbiro in užitek. Možnosti je veliko. Tudi pionirska in mladinska organizacija lahko ob primerem mentorstvu še marsikaj postori na tem področju. Vsi pa naj se potrudijo, da bo na koncu šolskega leta čimmanj žalostnih obrazov, tudi pri starših.

### Ravnatelj

Vsaka vzgojnoizobraževalna organizacija ima svojega vodjo, ki se mu pravi ravnatelj. Ta vodi delavce v odgovoren, kako je v šoli delo organizirano in kako se izvaja.

JOZE ŠKUFCA  
(Nadaljevanje prihodnjic)



DOPISNIKI SE  
BOMO SREČALI  
V ŽALCU

Slovenski pionirji dopisniki se bomo letos srečali 18. in 19. septembra v Zalcu. Spet bomo imeli priložnost za izmenjavo izkušenj, ki nam bodo dobrodošle pri odpravljanju težav, brez katerih naše novinarsko delo seveda ni. Srečanja se bo udeležilo sedem članov novinarskega krožka z naše šole, po enega člana so povabila uredništva Dolenjskega lista, Nedeljkega dnevnika, Pionirja, Pionirskega lista in RTV Ljubljana, dva pa uredništvo 7D.

MARJANA KOSTANJSEK  
OŠ Artiče

POGREŠALI BOMO  
UREDNIKA D VAHNA

V poznem poletju je umrl Damjan Vahen, ki je dolga leta skrbno urejal Kapelski glas, glasilo Socialistične zveze in DMP v Kapeh pri Dobovi. K sodelovanju je tov. Vahen pritegnil osnovnošolce iz brežiške občine. Tako smo mu prispevke pošiljali tudi člani novinarskega krožka OŠ Artiče. Veliko jih je bilo objavljenih v glasilu. Še iz bolnišnice nam je tov. Vahen zaželel veliko uspehov pri nadaljnjem pisanju. Pogrešali ga bomo, urednika, ki nas je spodbujal k delu.

MATEJA SEVER

V BAJMOKU  
IMAMO PRIJATELJE

Na nagradnem potovanju Malih novih iz Sarajeva smo člani novinarskega krožka spoznali vrstnike iz Bajmoka. Da bi spoznali njihovo delo, so nam poslali svoje šolsko glasilo Zvonice - Csengo, ki ga izdajajo v srbohrvaškem in madžarskem jeziku. Tehnično lepo urejeno in vsebinsko pestro glasilo nosi ime po Vuku Karadžiću. Od prijateljev iz Bajmoka smo dobili tudi nekaj izvodov jugoslovskega pionirskega lista, ki v Novem Sadu izhaja v madžarsčini. Sestavkov seveda ne razumemo, po tehnični in likovni opremi pa list lahko primerjamo s podobnimi slovenskimi glasilii. Naša lista Pionir in Pionirski list bomo naročili za učence iz Bajmoka.

MARJANA KOSTANJSEK  
OŠ Artiče

DESET DNI  
SOLE V NARAVI

Učenci četrtilih razredov osnovnih šol sevnjske občine odhajamo v šolo v naravi na morje. V Valovine pri Pulju se nas je avgusta z vlakom odpejalo 265 učencev. Deset dni smo uživali v plavanju, priredili smo športna tekmovanja. Vsak dan je bil živahen, zanimiv, odpravili smo se tudi na dva izleta, ogledali smo si vojno ladjo Split in puljsko areno. Zahvaljujemo se Šolskemu centru sevnjske občine in delovnim ljudem, ki so nam omogočili tako prijetno bivanje.

Člani literarnega krožka  
šole v naravi

## Nevšečnost po poštarsko

Na novomeški pošti ni označeno izplačilno okence — Ni pritožne knjige pa tudi ne dovolj miz in stolov

Novomeška pošta ima več t. i. poslovnih okenc. 24. avgusta, ko sem hotel prevzeti denar, so zaradi malice hkrati zaprli dvojje takih okenc. Po četrtnem čakanju mi je kontrolorka pojasnila, da izplačila opravljajo pri okencu št. 4. Vprašal sem jo, zakaj okence ni označeno kot izplačilno mesto. Isto sem hotel vprašati tudi upravnik, ki je tedaj prišla mimo, a opravič nisem nič, ker mojega odgovora ni slišala ali pa ga ni hotela slišati.

Odpravil sem se k direktorju pošte. Tajnica me je najavila, tovariš pa me ni hotel sprejeti, ker nisem bil naročen. Napoten sem bil k inšpektorju, ki mi je razlagal težave pri delu na pošti, po telefonu je

poklical delavko pri izplačilnem okencu in mi dejal, da denar lahko prevzamem mimo vrste.

Ko sem končno prišel do denarja, sem kontrolorko prosil za pritožno knjigo. Nisem je dobil; pojasnila mi je, da je nimajo, sploh pa da sem se že tako in tako pritoževal pri direktorju.

Takale nevšečnost se torej lahko primeri človeku, ki se poslužuje uslug novomeške pošte. Ta strankam, ki morajo izpolnjevati različne obrazce ali pisati kaj drugega, ne nudi niti dovolj miz in stolov. Kar se je tega inventarja, je že dobobra uničen.

BOŽO STOJANOVIC

Novo mesto  
Nad mlino 43

## Smednik ima gasilski dom

Krajani so opravili 9.000 ur prostovoljnega dela — Kaj pa poštni nabiralnik in avtobusni voznik?

Zadnja nedelja v avgustu je bila velik dan za ljudi iz Smednika in okoliških vasi. Tri desetletja delovanja tamkajšnjih gasilcev so namreč proslavili z otvoritvijo novega gasilskega doma in razvitjem gasilskega prapora.

Smedniški gasilci (društvo šteje zdaj 35 članov in pionirsko desetinno) so začeli graditi dom že 1972; z denarjem so jim priskočili na pomoč Kremen, krška enota zavarovalnice Triglav, KS Raka in drugi, krajani pa so opravili 9.000 ur prostovoljnega dela.

Na proslavi je več govornikov poudarilo prizadevnost smedniških gasilcev, nič manjša zahvala ne gre vsem prebivalcem, ki so veliko

storili pri gradnji doma. V kulturnem programu so sodelovali pevci OŠ Raka, najbolj prizadevnim gasilcem in krajanom pa so podelili priznanja.

Dom je velika pridobitev za Smednik, zato se ljudje ne dajejo, da bodo poštari naj obesili poštne nabiralnik, saj morajo zdaj vsako pošiljko odnesti na Rako. Tudi avtobusni voznik red ne bi bil odveč, v pomoč bi bil tamkajšnjim ljudem in turistom, ako pridejo v ta konec, ki premore nekaj zanimivosti. V naselju Ravno je spomeniško zaščitena cerkev, njena stolpna ura biče že od 1919, ob cerkvi pa je košata lipa, katere debla trije možje ne morejo objeti.

S. SKOČIR

pisma  
in  
odmeviZAŠČITA NI  
KRIVA

Za številko Avto magazina, ki je izšla na začetku avgusta, sem napisal sestavek z naslovom „Zarjavela stoenska“. V njem omenjam tudi Marijo Ambrož iz Lahovc pri Brniku, ki je avto zaščitila. Nato me je tov. Ambroževa povabila na pregled zaščite avta in komisija je ugotovila, da je bilo vozilo temeljito zaščiteno ter da omenjena tovarišica ni kriva za pokanje in rjavenje pločevine. Krivec je tovarna Crvena zastava. O dobri zaščiti že od vsega začetka nisem dvomil, zdaj pa sem docela prepričan, da Dinitrol center v Lahovcah dobro opravlja svoj posel, zato ga priporočam voznikom.

LOJZE ŽAGAR  
Ribnica

LEPOTICA JE  
PADLA

V petek, 28. avgusta, je pozno popoldne močan veter podrli rdečeliste bukev, ki je rasla na travnatu jasi blizu Novolesove žage v Soteski. Marsikomu od mimoidečih je bilo žal drevesa, ki je bilo lepe rasti in košate, nizke, v obliki dežnika rastoče krošnje. Vsa lepota bukve je prihajala najbolj od izraza v poznem poletju, ko je bilo njeno listje svetlo rdeče barve. Soteska rdečelista bukev je bila ena izmed redkih na Slovenskem, 1914 jo je zasadil predzadnji auersperški knez. Človeku je žal za vse, kar z lepoto poživlja naravo.

T. VIRANT

TOVARIŠICA  
OTROKOM IN  
STARŠEM

Začelo se je novo šolsko leto, slovenskim staršem iz Offenbacha ob Maini v ZRN pa je še zmeraj v živem spominu zaključek prejšnjega. Učenci slovenskega dopolnilnega pouka so pripravili zanimiv program, izvedli so igrice, recitali so in peli, največ zaslug za njihovo navdušenje pa gre tovarišici učiteljici Dragici Nunčić — Turk. Otroci so se ji s cvetjem in skromnim darilom zahvalili za njen trud in potrpežljivost. Tudi starši imamo radi tovarišico, ki z veliko predanostjo plete vezi med našimi otroki in domovino, materinščino.

KAROLINA ROZMAN  
Offenbach

## Štiri galerije hkrati odprle vrata

V Novem mestu razstavlja Vladimir Štoviček, v Kočevju France Smole v Trebnjem Boris Zohar in v Krškem Borut Pečar — Nova kulturna sezona se je s tem že začela

S poletjem se zlagoma iztekajo tudi dnevi kulturnega mrtvila. Začenja se nova sezona prireditev in na našem območju so galerije prve odprle vrata vanjo. V dveh dneh so se zvrstile otvoritve razstav v štirih občinah, obiskovalcem pa so na ogled dela akademskega kiparja — medaljerja, amaterja — akvarelista, naivca in karikaturnika.

Razstava medalj, plaket in malih plastik akademskega kiparja Vladimira Štovička v Dolenjski galeriji v Novem mestu šteje med tiste dogodke, s katerimi praznujemo 85-letnico življenja in polstoletnico neutrudnega ustvarjanja tega umetnika iz Krškega. Ob delih, razstavljenih v zgornji galerijski dvorani, je umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc povedal, da je njih avtor gotovo eden najboljših, če ne celo najboljši slovenski stvaritelj. Dr. Cevc je na otvoritvi razstave dodal, da je Štoviček visoko ustvarjalno aktiven kljub visoki starosti, to pa je vredno še posebnega občudovanja. Otvoritev razstave Štovičkovih del, ki bodo na ogled do 30. septembra, je s krajšim koncertom pospremil ljubljanski pihalni trio.

Obiskovalci likovne umetnosti v Kočevju so ob koncu minulega tedna v tamkajšnjem Likovnem salonu sodelovali na otvoritvi razstave slikarskih del akvarelista Franceta Smoleta, kočevskega rojaka, ki kot upokojenec živi v Ljubljani. Na razstavi, ki bo odprta do 27. septembra, so številni motivi iz Dolenjske in Bele krajine. Smole se v ti delci često odpravi z barvami in čopičem, najbolj pa ga vznemirja odmirajoči svet, propadanje starega, nekakaj tako značilnega za življenje v tem delu Slovenije.

V Galeriji likovnih samorastnikov v Trebnjem je na ogled 45 slik

Borisa Zoharja, naivca oziroma samorastnika iz Ptuja. Avtor je v svoj slikarski svet vnesel kurenta, nekakšno zemeljsko božanstvo, ki bdi nad življenjem in verovanjem ljudi Dravskega polja ter ustvarja veselo pa tudi dramatične trenutke v soočenju z njimi. Razstavo je po krajšem nastopu trebnjskega pihalnega orkestra odprl na dan občinskega praznika Roman Ogrin, izvršni sekretar CK ZKS. Med drugim je dejal, da je galerija kot pridobitev vsestransko razvijajoče se trebnjske občine odprta samo pristni umetnosti in resničnim talentom, med katere nedvomno šteje tudi Boris Zohar. Čeprav je še mlad, je s svojim delom že dokazal kvalitete, ki jih od razstavljalcev zahtevajo trebnjski prireditelji. Njegova dela pa si bo moč ogledati do 20. septembra.

Malone ob isti uri kot v Trebnjem je bila otvoritev likovnega dogodka tudi v Krškem, le da je začela galerija v tem kraju razkazovati šaljivo ubrane, obenem pa nič manj resne in umetniško prepričljive upodobitve izpod risala karikaturnista Boruta Pečarja. Gre torej za razstavo del, ki se samo na zunaj razlikujejo od drugih, omenjenih v tem zapisu. To so obrazi, kakor jih je videl karikaturnist in jih zarisal v čas, celo galerijo teh upodobitev pa naslovil „Moji sodobniki“. Med Pečarjevimi sodobniki kajpak niso

običajni smrtniki, ljudje s ceste, marveč osebnosti, ki dajejo pečat času, v katerem sam živi, in prav zato jih je „dobil na piko“. Gre za vrsto družbenopolitičnih, javnih in kulturnih delavcev, za književnike, gledalištnike, likovne umetnike, glasbenike in športnike, narisane posamično, pa za tako imenovane upodobitve skupin z enakim interesom; med slednjimi se je na karikaturnistem listu znašlo celo Jezikovno razsodišče. Umetnostni zgodovinar in kritik je med drugim zapisal, da ima Pečarjeva karikaturna podobna poslanstva kot Jakčev portret. Razstava, ki je le del obsežnejše razstave, prikazane od letošnjem kulturnem prazniku v ljubljanski Mestni galeriji, bo odprta do 18. septembra.

kultura  
in  
izobraževanje

## „Mali Pulj“

Od jutri v Novem mestu revija filmov s puljskega festivala

V Novem mestu se bo jutri začela revija domačega filma, ki jo pod naslovom „Mali Pulj“ prireja Zveza kulturnih organizacij in Dom JLA. Na sporedu bodo nekateri filmi jugoslovskega ustvarjalcev, ki so jih prikazali na lanskem in letošnjem filmskem festivalu v Pulju.

Na reviji, ki bo trajala do 17. septembra, se bodo zvrstile naslednje celovečerniki: „Gostje iz Galaksije“ (režiser Dušan Vukotić), „Padec Italije“ (Lordan Zafranović), „Kdo tam prepeva“ (Slobodan Šiljan), „Siroko je listje“ (Petar Latinović), „Se spominjaš Dolly Bell?“ (Emir Kusturica), „Mojstri, mojstri“ (Goran Marković) in „Visoka napetost“ (Veljko Bulajić).

Ljubitelji sedme umetnosti si bodo te filme lahko ogledali v obeh novomeških kinematografih. V kinu Krka bodo predstave ob 17. in 19. uri, v Domu JLA pa ob 20. uri. Komplete vstopnic, ki bodo na voljo po znižani ceni, si lahko obiskovalci kupijo pri blagajnah obeh kinematografov — še danes.

## Z geslom „Spoznajmo se“ tudi čez Kolpo?

V novi kulturni sezoni naj bi se medobčinska kulturna izmenjava razširila na Posavje in občine onstran Kolpe

Geslo „Spoznajmo se“, pod katerim je letos od januarja do aprila potekala medobčinska kulturna izmenjava v dolenski regiji, bo v novi sezoni povezovalo še več občin, ki so se odločile sodelovati v tem gibanju. Sodeč po izjavah udeležencev posvetovanja, ki so ga prejšnji teden sklicali predstavniki črnomaljske ZKO, bodo to vse tri posavske občine in tudi občine z onstran Kolpe tja do Bosne.

Medrepubliška kulturna zveza Bratstvo in enotnost, ki je z delovanjem začela v mrtev rokav, vidi v tej akciji priložnost, da si opomore in požene kolesje aktivnosti tako kot ima zapisano v svojih dokumentih. To so njeni predstavniki iz Karlovca, kjer ima zveza trenutno svojega predsednika in sedež, na posvetovanju jasno povedali.

Takoj pa naj dodamo, da je navezovanje akcije „Spoznajmo se“ na omenjeno zvezo nekatere zmotilo, saj pomeni nekakšen odklon od temeljnih izhodišč gibanja. Slednje se je namreč pojavilo daleč od tega,

da bi bilo obliž za životarjenje medrepubliške zveze, marveč je imelo precej drugačne smotre. Zato je treba pritrčiti misli Martina Zakonjška iz republiške ZKO, češ da je vključitev v gibanje stvar posamezne občine, ne pa nekakšnega kombiniranja organov medrepubliške zveze.

Akcija „Spoznajmo se“ prihaja torej v drugem krogu na dan v novi izdaji. Bistvo slednje je v tako imenovanem bilateralnem dogovarjanju, izmenjavi in spoznavanju. To pomeni, naj bi si vsaka od sodelujočih občin sama izbrala partnerico, s katero si želi izmenjati

kulturno ponudbo. Na črnomaljskem posvetu so poudarili, naj bi si, denimo, vsaka od občin dolenske regije izbrala za izmenjavo v eni sezoni največ eno posavsko in eno hrvaško oziroma bosansko občino. V tretjem krogu naj bi se zvrstili drugače sestavljeni „pari“ oziroma „trojke“.

Sicer pa zadnje besede o nadaljevanju na Dolenskem začeta in odmevnega gibanja še ni. Zvrstilo se bo še veliko sestankov, preden bodo

lahko krenili na pot v goste prvi izvajalci. Med drugim še ni znan sam organizacijski odbor, ki naj bi vodil in izpeljal celotno izmenjavo. Prav tako še nihče ne ve za odgovor hrvaških in bosanskih članic medrepubliške kulturne zveze. Glede na vse to se izmenjava ne bo mogla začeti pred januarjem 1982. Organizatorji medobčinske izmenjave na Dolenskem bi to lahko potrdili s svojimi izkušnjami.

I. Z.

## Kaj „vidi“ črnomaljski načrt

Črnomaljska ZKO sprejela program aktivnosti za novo sezono — Do novega leta pozornost izobraževanju

Ljubiteljsko kulturno delo v črnomaljski občini ne poteka nenačrtovano in neusmerjeno, marveč po akcijskih programih, ki jih v okviru Zveze kulturnih organizacij oblikujejo posebej za vsako sezono, in to pred njenim začetkom. Čeprav se dogaja, da ne uresničijo vsega, pa je v glavnem vendarle že vnaprej znano, kaj bo v posameznih mesecih in tednih nove kulturne sezone.

Načrt aktivnosti do julija 1982, napisan še v dneh poletnega kulturnega zatišja, vsebuje vrsto zadev iz pristojnosti Zveze kulturnih organizacij in nalog slednje na izobraževalnem, prireditvenem in drugih področjih. Izobraževanju ljudi, ki vodijo ljubiteljske kulturne skupine ali se v delo vprejajo kot voditelji, bodo, kot je razvidno iz akcijskega programa, posvetili osrednjo pozornost.

Sicer pa je nova sezona že tu, zato pogledimo, kaj predvideva črnomaljska Zveza kulturnih organizacij

za kateri mesec. Septembra naj bi izvedli začetni seminar za režiserje gledaliških skupin, na osnovnih šolah pa ustanovili nova kulturna društva ali vsaj posamezne kulturne skupine. Oktobra pa je čas, ko naj bi steklo redno delo po vseh društvi in skupinah, v Semicu pa se bodo med seboj pomerili belokranjski harmonikarji.

V Semicu, Dragatušu in na Centru srednjih šol v Črnomlju so že v prejšnjih letih razvili oblike klubске dejavnosti. Da bi ta dejavnost še bolj zaživela, načrtujejo novembra poseben posvet, na katerem bo govor o izkušnjah in nadaljnjem delu. Likovniki iz raznih krajev črnomaljske občine, ki so se s svojimi deli že predstavili v Semicu, naj bi novembra dobili svojo organizacijo, ob ustanovitvi likovne skupine pa bi priredili tudi razstavo. Aktivnost letošnjega dela nove sezone naj bi zaključili z decembrskim seminarjem za vodje lutkovnih skupin.

Ves ponovoletni čas do junija 1972 je tako rekoč „rezerviran“ za najrazličnejše prireditve. Januarja bo stekel drugi krog medobčinske kulturne izmenjave „Spoznajmo se“, v katerega bo kajpak vključena tudi črnomaljska občina, poleg tega pa se bodo začele vrstiti premiere gledaliških del, ki jih bodo do takrat naštvirale ljubiteljske skupine. Podobne prireditve bodo do marca, ko bodo organizirali teden gledališča, v okviru Naše besede 82 pa bo prikazana kulturna dejavnost osnovnošolcev in mladinskih organizacij. Maja bodo med drugim proslavili 115-letnico črnomaljske pihalne godbe, junija pa bodo načrtovano kulturno sezono sklenili s tradicionalnim 20. julijevanjem in kresovanjem v Črnomlju, revijo pevskih zborov v Gričah in srečanjem folklornih skupin z območja medrepubliške kulturne zveze Bratstvo in enotnost.

I. Z.

## Loški učenci po novem

Podružnica v Loki pri Zidanem mostu postala celodnevna šola — Življenje in delo vseh 72 otrok, vpisanih letos, je steklo po novem

V novem šolskem letu je nižjerazrednica v Loki pri Zidanem mostu, sicer podružnica sevnjske osnovne šole Sava Kladnika, postala celodnevna šola. Prehod na to, bogatejšo obliko vzgojno-izobraževalnega dela je v skladu s srednje-ročnim načrtom izobraževalne skupnosti sevnjske občine. V programu namreč stoji, naj bi celodnevno šolo vpeljali tudi na tistih podružnicah, kjer so za to možnosti.

Prof. Jože Bogovič, ravnatelj osnovne šole Sava Kladnika, pravi, da loške podružnice niso „povzdignili“ v celodnevno šolo brez majhnega truda. Veliko preglavic jim je dajala že nefunkcionalna stavba, toda s postopnim preurejanjem so jo naposled usposobili. Kraj pri vsem tem ni stal ob strani, zato so prenekatere zadeve prej in laže uredili, kot bi jo sicer.

Pobudo za prehod na celodnevno osnovno šolo je z razumevanjem podrla loška krajevna konferenca SZDL. Ob pomoči družbenopolitičnih dejavnikov in krajevnih skupnosti so dobili pristanek staršev že v prvem pripravljalnem času. „Več kot 90 odstotkov staršev se je med osebnim izjasnjevanjem plebiscitarno odločilo za uvedbo celodnevne šole,“ pojasni prof. Bogovič.

Celodnevna šola v Loki je nedvomno velika pridobitev. Ne gre za

nekakšno podaljšano bivanje učencev, marveč za smoterni potek vzgojno-izobraževalnega dela v razpoložljivem času, vključujoče tudi tako imenovane interesne dejavnosti. Slednje bodo gojili in razvijali ob pomoči zunanjih sodelavcev. Tako bodo najrazličnejša ročna dela učencev vodili delovni terapevti iz loškega doma počitka, inž. Koritnikova iz Kmetijskega kombinata v Semicu, ki ima lepe nasade hmelja in sadovnjake na območju loške krajevnih skupnosti, pa naj bi učence vpeljevala v poznavanje kmetijstva.

A. Z.



Jan Hruška: STARO MESTO — Jan Hruška, znani slikar iz Brna, je bil eden od udeležencev letošnjega XIV. tabora likovnih samorastnikov v Trebnjem.



5. septembra se je v Krškem 795 delavcev Elektrogospodarstva Slovenije pomerilo v desetih športnih disciplinah. Zmagovalci:

Teki: Člani 800 m (nad 40 let) – Elektro Gorenjska; člani 800 m (nad 30 let) – Soške elektrarne Nova Gorica; člani 1000 m (do 30 let) – Rudnik urana Žirovski vrh in članice 800 m – Elektro Gorenjska. Odbojka moški – Soške elektrarne, ženske – Elektroprojekt. Kegljanje (m.) – Elektro Primorska, ženske Elektro Ljubljana. Pri šahistih je največje točko zbralo moštvo trboveljske termoelektrarne, v streljanju z zračno puško pa združeni premo-govniki Trbovlje. V namiznem tenisu so pri moških pokazali največje člani TE Trbovlje, pri ženskah pa Dravske elektrarne Maribor. Edino zmago za domačine (poleg nuklearke in brestaniške elektrarne so največje organizacijskega dela vložili izkušeni delavci Elektra Krško) so v malem nogometu priborili tekmovalci nuklearne. Delavci Ljubljanske toplarne so močno zmagali v ribolovu na brestaniškem jezeru, vedno privlačna preizkušnja – vlečenje vrvi pa je pri moških prinesla lovriko Elektrur Maribor, pri ženskah pa Elektrotehni. Naposled so v najbolj stanovsko obarvanem tekmovalstvu, v plezanju na drog z „mački“, pokazali največ spretnosti delavci Elektra Primorske.

### SEVNICA „RAZTOPILA“ FUŽINARJA

Tisti, ki so že spomladli govorili o preporodu sevnikega rokometarja, niso gojili pretiranega optimizma. Kola novega prvenstva so se resda komaj začela, vendar Sevniciani niso zaje same zmage. V soboto so premagali ravenskega Fužinarja kar za 12 golov. Izid tekme v gosteh – 35:23 v korist Sevnicičanov govori sam zase. Sevniciani so se razgrlili v drugem polčasu. Edi Trbovc je zabil 13 golov, Novšak 8, Svažič 7, itd. Kot se spodobi so moštvo Sevnicičanov na trdo tekmo pospremlili številni zvesti navijači – kar za del avtobus jih je bilo. To soboto igrajo spet doma.

### NOGOMET NA MIRNI

V počastitev občinskega praznika občine Trebnje je bil v nedeljo, 6. septembra, na Mirni turnir v malem nogometu, ki ga je pod pokroviteljstvom občinske telesne kulturne skupnosti Trebnje organiziral Nogometni klub Sentrupert. Sodelovalo je šest ekip, med njimi ena iz Hrvaške. Po končanem turnirju so imeli prijateljski piknik pri lovski koči na Mirni. Nogometni klub Meštar iz Lovrana pa je Sentrupertčane in Mirnčane povabil na turnir, ki bo 29. novembra v Lovranu. Najboljša ekipa je bila nogometni klub Brinje iz Ljubljane (v njej sta igrala Oblak in Klanfar), sledijo: Meštar iz Lovrana, Sentrupert, Krigelj iz Ljubljane, Amigos iz Domžal in Mirna.

### NOVOMEŠČANKE PRIPRAVLJENE

Konec tedna se bo začel drugi del slovenske mladinske košarkarske lige. Novomeščanke so se nanj dobro pripravile in pričakujejo, da bodo v petčlanski ligi osvojile tretje mesto. Dekleta so v avgustu odigrala nekaj prijateljskih tekem, uspeh pa so dosegle v srečanju s Slovanovimi igalkami (68:49). Konec minulega tedna so se pomerile še z ekipo novomeških članic. Mlajše so bile boljše in so dale 65 košev, nasprotne pa enega manj. Izkazale so se zlasti Kuretova, Bučarjeva, Galova in Avguštinova.

### TEKMOVANJE INVALIDOV V PLOVANJU

V počastitev mednarodnega leta invalidov bo 19. septembra v Dolenjskih Toplicah tekmovalje slovenskih invalidov v plavanju, ki ga pod pokroviteljstvom sveta za telesno kulturo pri predsedstvu RK SZDL Slovenije pripravlja zveza za rekreacijo in šport invalidov Slovenije. Prijavljenih je 20 invalidskih organizacij z okoli 500 udeležencev.

### MALIGANI PO SREDI CESTE

V petek popoldne je 46-letni Vinco Kovačič iz Vel. Loke hodil po cesti od Male Loke proti Veliki Loki skoraj 2,5 metra od desnega roba vozišča. Za njim je z osebnim avtom pripeljal 34-letni Milan Krištof iz Dol. Dobrave pri Trebnjem. Zaradi prevoza je avtomobilist pešca pozno opazil in ga kljub močnemu zaviranju zadel. Kovačič je padel na pokrov motorja in z glavo udaril v vetrobransko steklo. Bil je laže ranjen, pokrpal so ga v novomeški bolnišnici. Alkotest, ki so ga ne po naključju dali naphitni pešču, je pozelenel čez polovico.

## 11. IX. petek

1

16.55 POROČILA  
17.00 RDEČA ZORA  
17.30 SREČANJE OKTETOV 81, glasbena oddaja  
18.00 OBZORNIK  
18.10 ŽIVLJENJSKE POSTAJE MARXA IN ENGELSA  
18.55 NE PREZRITE  
19.10 RISANKA  
19.26 ZRNO DO ZRNA  
19.30 DNEVNIK

19.55 VREME  
20.00 VITEZ V MODREM  
20.55 ŠTIRIDESETLETNIKI  
21.45 V ZNAMENJU  
22.00 NOČNI KINO: IZ ŽIVLJENJA DOPUSTNIKOV  
Skupina ljudi se odpravi dopustovat na Jalto. Tamkaj se glede na zanimanja in starost zlagoma najdejavajo ženske in moški, njihova doživlja pa so na moč različna. Spoznata se lepa žena in nekoliko zadržani mož, storita marsikaj, da bi se imela prijetno – seveda tudi po odhodu domov. Drugi pari sanjarijo o potovanju na zahod, nekaterim se toži po starih lepih časih. Višek dogajanja je zaključna prireditev... O tem bo (s posebnim oziranjem na značajske posebnosti junakov) govo-

ril sovjetski film, ki ga je lani posnel Nikolaj Gubenko, igrajo pa Regimantas Adpamaitis, Janna Bolotova, Guergui Bourkov, Rolan Bykov, Anatol Solonitsyn in drugi.

2

16.10 Test – 16.25 Umetnostno plavanje (posnetek iz Splita) – 16.55 Otvoritev svetovnega prvenstva v rokoborbi – 17.25 Finalna tekmovalnja v plavanju (prenos iz Splita) – 19.30 Dnevnik – 19.55 Jugoslavija: Italija (prenos vaterpolske tekme iz Splita) – 20.50 Zagrebška panorama – 21.15 Zelena kabaret – 21.45 Kulturni mozaik

## 12. IX.

## sobota

1

8.05 POROČILA  
8.10 CICIBAN, DOBER DAN: PAJAC, ponovitev oddaje za cibicane  
8.25 BELI DELFIN, ponovitev francoske risanke  
8.40 DIVJA LETA, ponovitev oddaje  
9.05 PISANI SVET: PLANSAR, ponovitev oddaje  
9.40 KAJ SŌ ČUSTVA, ponovitev izobraževalne oddaje  
10.05 NASILJE V DRUŽINI, ponovitev angleške dokumentarne nanižanke  
11.30 BOLNIŠNICA NA KONCU MESTA, ponovitev češke nadaljevanke  
12.30 LJUDJE IN ZEMLJA, ponovitev oddaje iz prejšnjega tedna  
Sodeč po gornjih osmih oddajah, televizijcem ni nič lažjega, kot se-

staviti sobotni dopoldanski spored – in iti na vikend. Gledalec pa, če mu ni, da bi si ogledal že videno, naj se tudi odpravi kam, saj ni nič lažjega, kot izklopiti televizor, ako je bil sploh vključen.  
13.35 POROČILA  
13.40 OLIMPIJA: RIJEKA, prenos nogometne tekme  
15.50 KALAF IN TURANDOT, madžarski mladinski film  
Turandot, lepa cesarična, da obglaviti vse svoje snubce, kajti nobeden ne razvoza ugank, ki jim jih je zastavila. To pa uspe zalemu Kalafu; za nagrado ne dobi le lepotic, ampak tudi polovico cesarstva njegove očeta. To staro pravljico je filmsko obdelal Andras Rajnal, igrajo pa Ilona Beres, Kalman Hollai, Sandor Komives in drugi.  
17.00 NIKAR KJERKOLI ČEZ CE- STO! vzgojni kratki film  
17.10 NAŠ KRAJ  
17.25 FINALNA TEKMOVANJA V PLAVANJU, prenos iz Splita  
19.05 ZLATA PTICA 19.10 RISANKA  
19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK  
19.55 VREME  
20.00 TELEVIJSKA KRIZAN- KA  
21.30 MODNI UTRINKI  
21.35 OPIČJE NORČIJE, ameriški film  
Znanstvenik se trudi odkriti sredstvo za pomlajevanje. Poskuse opravlja na šimpanzu; dognanja so na moč presenetljiva, posledice pa smešne. Film je 1952 zrežiral Howard Hawks, glavne vloge pa igrajo Cary Grant, Ginger Rogers in Marilyn Monroe.  
23.05 TV KAZIPOT  
23.25 POROČILA

2

17.15 Narodna glasba – 17.45 Glasbeni album – 18.00 Resna glasba – 19.30 Dnevnik – 20.00 Vidiki – 20.35 Svetovno prvenstvo v rokoborbi – 21.10 Jugoslavija: ZRN (prenos vaterpolske tekme iz Splita) – 22.10 Reportaža o nogometni tekmi Crvena zvezda: Hajduk

## 13. IX.

## nedelja

1

9.20 POROČILA  
9.25 ŽIVZAV  
10.25 ŠOFERJA  
11.10 TV KAZIPOT  
11.30 NARODNA GLASBA  
12.00 KMETIJSKA ODDAJA  
13.00 POROČILA  
13.50 AVTOMOBILSKE DIRKE FORMULE ENA ZA VELIKO NAGRADO ITALIJE, prenos iz Monze

16.00 ZLATO SEDMIH SVETNI- KOV, ameriški film  
Kavboji tekmujejo med seboj, kdo se bo prej dokopal do večjega kupa izgnanega zlata. Poprečni vestern je 1961 posnel Gordon Douglas, nastopajo pa Clint Walker, Roger Moore, Letitia Roman in drugi.  
17.25 UMETNOSTNO PLOVANJE, posnetek iz Splita  
17.55 ŠPORTNA POROČILA  
18.10 VESELA JESEN  
19.10 RISANKA  
19.24 ZRNO DO ZRNA  
19.30 DNEVNIK  
19.55 VREME

20.00 BAZA NA DONAVI  
21.10 TU, KJER JE VISOKO NE- BO, dokumentarna oddaja  
21.35 V ZNAMENJU  
22.00 ŠPORTNI PREGLED

2

16.00 Nedeljsko popoldne – 17.30 Tujec, ki mi je podoben (ameriški film) – 19.00 Risanke – 19.30 Dnevnik – 20.00 Portreti opernih hiš – 21.00 Včeraj, danes, jutri – 21.35 7+7

## 14. IX.

## ponedeljek

1

8.45 TV V ŠOLI: Koledar, Povej mi, povej!, Muzej mesta Zagreba, Avgust Senoa  
10.00 TV V ŠOLI  
15.30 TV V ŠOLI: Matematika, Povej mi, povej!, Začetek, Kakšna dežela je Jugoslavija  
17.10 POROČILA  
17.15 V GOSTEH PRI ZBORU SUNCOKRILI  
17.45 POLJUDNOZNAŠTVENI FILM

18.05 JEDRSKA REVOLUCIJA: SKRIVNOST ATOMA  
Današnja oddaja bo govorila o odkritju umetne radioaktivnosti. To so pred zadnjo vojno raziskovali italijanski, nemški in francoski fiziki.  
18.35 OBZORNIK  
18.45 MLADINSKA ODDAJA  
19.15 RISANKA  
19.26 ZRNO DO ZRNA  
19.30 DNEVNIK  
19.55 VREME  
20.00 G. Stuparich: ZADNJE ŠOLSKO LETO  
Na sporedu bo prvi od dveh delov italijanske televizijske drame, nastale po zgodbi Giannija Stuparicha. Dogajanje se odvija tik pred začet-

kom prve svetovne vojne, in sicer v Trstu, kjer se med mladimi začne prebujati občutek nacionalizma. Režiserske posle je opravil Franco Giraldi, igrajo pa Laura Renzi, Stefano Patrizi, Mira Srdoč, Joško Lukež, Daniilo Jazbec in drugi.  
21.05 KULTURNE DIAGONALE  
21.45 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini – 17.30 Dnevnik – 17.45 Obnašanje v prometu – 18.15 Izobraževalna oddaja – 18.45 Telesport – 19.30 Dnevnik – 20.00 Znanost – 20.50 Zagrebška panorama – 21.15 Skag

## 15. IX.

## torek

1

8.55 TV V ŠOLI: Koledar, Matematika, Kakšna dežela je Jugoslavija, Dnevnik 10  
10.00 TV V ŠOLI  
15.30 TV V ŠOLI: Učenci in samoupravljanje, Osorski otoki  
17.10 POROČILA  
17.15 BELI DELFIN, francoska risanka  
17.30 KO UTIHNE ŠOLSKI ZVO-

NEC  
18.00 ANSAMBEL SLOVENIJA  
18.30 OBZORNIK  
18.40 MOSTOVI – HIDAK, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost  
18.55 KNJIGA  
19.10 RISANKA  
19.26 ZRNO DO ZRNA  
19.30 DNEVNIK  
19.55 VREME  
20.00 SKUPNO  
V tokratni oddaji, ki jo bodo pripravili jugoslovanski televizijski studii, bo beseda tekla o vprašanju zaposlovanja. To se postavlja že dokaj ostro, zaostrene gospodarske razmere vplivajo tudi na možnosti

odpiranja novih delovnih mest.  
20.55 J. Farrell: STUDS LONIGAN  
22.25 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini – 17.30 Dnevnik – 17.45 Palčki nimajo pojma – 18.15 Življenje knjige – 18.45 Narodna glasba – 19.30 Dnevnik – 20.00 Zabavnoglasbena oddaja – 20.55 Portreti: Jagoda Buić – 21.25 Zagrebška panorama – 21.50 Novo mesto za Afrodito (ciprski dokumentarni film)

## 16. IX.

## sreda

1

9.00 TV V ŠOLI: Koledar, Učenci in samoupravljanje, Osorski otoki  
10.00 TV V ŠOLI  
17.40 POROČILA  
17.45 ROMANTIKA PROTI KLASICIZMU, angleška dokumentarna nanizanka

18.15 OROGLI SVET  
18.25 OBZORNIK  
18.40 MEDNARODNO TEKMO- VANJE MLADIH GLASBENIKOV V ZENEVI  
19.10 RISANKA  
19.26 ZRNO DO ZRNA  
19.30 DNEVNIK  
19.55 VREME  
20.00 VONJ POLJSKEGA CVET- JA, jugoslovanski film (po predva- janju razgovor z režiserjem Srdja- nom Karanovičem)  
21.50 MAJHNE SKRIVNOSTI VE-

LIKIH KUHARSKIH MOJSTROV  
21.55 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini – 17.30 Dnevnik – 17.45 Dom in otroštvo – 18.15 Naša obramba – 18.45 Zabavna medigra – 19.30 Dnevnik – 19.45 Napoli: Radnički (prenos nogometne tekme) – 21.30 Sportna sreda

## 17. IX.

## četrtak

1

8.55 TV V ŠOLI: Koledar, Matematika, Kaj bomo proizvajali, Zgradba celice  
10.00 TV V ŠOLI  
15.30 TV V ŠOLI: Kaj bomo proiz- vajali, Zgradba celice  
17.25 POROČILA

17.30 DIVJA LETA  
18.00 NOVA OBZORJA, dokumen- tarne oddaje  
18.30 OBZORNIK  
18.40 PRAVICA DO DELA, do- kumentarna oddaja  
19.10 RISANKA  
19.26 ZRNO DO ZRNA  
19.30 DNEVNIK  
19.55 VREME  
20.00 MEDNARODNA OBZORJA  
Uvodni prispevek bo govoril o žgočih mednarodnih dogodkih v po-

### OGLAŠUJTE V DL!

letnih mesecih, zatem bo pogovor s F. Cienfuegosom, glavnim poveljni- kom oboroženih sil gibanja Fara- bundo Marti in Salvadorju, Feliton- ski prispevek bo obeležil obletnico Allendejevega padca v Čilu, govor bo o politiki neuvrčenosti in še čem.  
21.35 625  
22.15 V ZNAMENJU

## „LABOD“ TOVARNA OBLAČIL NOVO MESTO TOZD „LIBNA“ KRŠKO

objavlja prosta dela in naloge:

### I. 1 OBRATNI ELEKTRIKAR

Pogoji:

- poklicna šola elektrostroke, smer – elektromehanika, najmanj 2–3 let delovnih izkušenj
- odslužen vojaški rok
- pred izbiro bo komisija opravila preizkus strokovne izobrazbe oziroma z delom pridobljenih delovnih zmožnosti
- delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom, v eni izmeni,
- OD po pravilniku o delitvi OD v TOZD
- stanovanje zagotovljeno

### II. 1 ADMINISTRATOR

Pogoji:

- končana 2–letna administrativna šola z 1–2 letoma delovnih izkušenj na administrativnih ali splošnih delih
- pred izbiro bo komisija opravila preizkus strokovne izobrazbe oziroma z delom pridobljenih delovnih zmožnosti
- delo je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, v eni izmeni,
- OD po pravilniku o delitvi OD v TOZD

### III. 10 KV INDUSTRIJSKE ŠIVILJE

Pogoji:

- končana poklicna šola šiviljske ali krojaške smeri, po možnosti z 1–letnimi izkušnjami
- pred izbiro bo komisija opravila preizkus strokovne izobrazbe oziroma z delom pridobljenih delovnih zmožnosti
- delo je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, v dveh izmenah,
- OD po pravilniku o delitvi OD v TOZD.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati predložijo na naslov: „LABOD“, tovarna oblačil Novo mesto – TOZD „LIBNA“ Krško, Cesta 4. julija 28, Krško, v roku 15 dni po dnevu objave oglasa. Kandidati bodo o izidu izbire obveščeni v osmih dneh po sprejetju sklepa o izbiri.

671/37–81



**IGM „SAVA“**  
Industrija gradbenega  
materiala  
**68270 Krško**

### KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

sprejme v delovno razmerje v DE ARPOSA:

- 1.2 DELAVCA ZA OPRAVLJANJE DELA PRI PROIZVODNJI IZDELKOV IZ ARMIRANEGA POLIESTRA,
- 2.2 DELAVCA ZA OPRAVLJANJE MANJ ZA- HTEVNEGA DELA V PROIZVODNJI IZDEL- KOV IZ ARMIRANEGA POLIESTRA

Pogoji:

- pod 1: kvalifikacija oz. interna kvalifikacija s področja plastike, 6 mesecev ustreznih delovnih izkušenj, dvomesečno poskusno delo;
  - pod 2: priučen delavec kovinske, elektro, kemijske ali gradbene stroke ali nekvalificiran delavec, dvomesečno poskusno delo.
- Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: IGM „Sava“, Krško, CKŽ 59. Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

673/37–81



**ISKRA – IEZE**  
TOZD KERAMIČNI KONDENZATORJI  
ŽUŽEMBERK

razpisuje po sklepu delavskega sveta

## JAVNO LICITACIJO

za prodajo osnovnih sredstev:

1. osebni avtomobil IMV 1600 Super B kombi, leto izdelave 1973 – 1 kos
2. batni kompresor do 7 bar, 180 m<sup>3</sup>/h, leto izdelave 1969 – 1 kos
3. vakuum črpalke do 720 torr, 50 m<sup>3</sup>/h, leto izdelave 1975 – 5 kosov

Javna licitacija bo v torek, 15. 9. 1981, ob 8. uri v prostorih temeljne organizacije. Licitacije se lahko udeležijo vse pravne in fizične osebe, ki morajo pred pričetkom licitacije položiti 10 % pologa od izklicne cene. Ceno sredstev in vse nadrobne informacije dobite v temeljni organizaciji. Po predhodnem dogovoru je možen tudi ogled sredstev.





**VELIK BOREC** – Dolgoletni član atletskega kluba Novo mesto, Šentjernejčan Polde Bučar (v črnem dresu) velja za velikega borca. To je dokazal tudi na prvenstvu v Novi Gorici, kjer je v teku na 5.000 metrov dosegel s časom 14:57,81 nov osebni rekord.

## Najbolj so se izkazali tekači

Novomeškimi atletom deset medalj na članskem prvenstvu Slovenije v atletiki – Keržan zmagal v teku na 100 metrov – Dolenjska rekorda v teku na 800 m in ženskem skoku v daljino – Dve medalji za „rekreatorja“ Janeza Penco

Novomeščani so na slovenskem prvenstvu v atletiki v Novi Gorici nastopili močno oslabljeni. Kljub temu so osvojili več medalj kot lani, res pa je, da le eno zlato: Keržan v teku na 100 m. Zanesljivi zmagovalci Cujnik, Kranjčič in Okleščen zaradi poškodb niso nastopili. V Novi Gorici so se poleg Lapanjeta, ki je preskočil 209 cm in osvojil tretje mesto, tokrat odrezali tekači.

Za najlepše doživljete druga dne je poskrbel Mario Mohorovič, ki je hrabro povedel tek na 800 m; šele v ciljnih ravnini sta ga za las prehitela slovenski rekorder v tej disciplini Jan in Velenčan Popetru. Toda Mohorovič je za svojo hrabrost dobil večjo nagrado, kot je bronasta medalja: za celo sekundo je popravil svoj osebni in dolenjski rekord, ki je zdaj 1:52,47 (letosnja sezona je začel z os. rekordom 1:55,2).

Te ku na 800 m je bil na las podoben tek na 5 km, kjer Novomeščana sicer nista segala po medaljah, pričakovati pa je bilo osebne rekorde. Bučar je bil s 14:37,81 šesti in je svoj osebni rekord izboljšal kar za 20 sekund. Kapf pa je bil le za 10 s za njim in je dosegel svoj drugi najboljši rezultat.

Prvi dan so domačini doživeli šok, ki jim ga je pripravil v teku na 100 m Vane Keržan. Favorita Humarja je namreč že v prvem delu proge močno prehitel, in čeprav ga

## S. Papež prvak

Zadnji soboto in nedeljo so se novomeški kolesarji udeležili dveh dirk. Najprej so tekmovali na dirki za veliko nagrado Roga, ki je šla za republiško prvenstvo. Pri starejših mladincih, ki so morali prevoziti 115 km dolgo progo s štartom in ciljem v Grosuplju, je bil Bojan sedmi, pri mlajših mladincih na 75 km dolgi progi pa je Sandi Papež znova zmagal in dokazal, da je v tej kategoriji najboljši. Papež je tako v končnem vrstnem redu za republiško prvenstvo z 88 točkami premočno zmagal pred drugouvrščenim Remcem, ki je zbral kar 30 točk manj. Ekipno so ml. mladinci tretji v Sloveniji. Izkazali so se tudi pionirji; med pionirji A je bil Glivar, Božič tretji in Bele četrti; pionirji B: 1. Bonar; pionirji C, D: 3. Fink.

V nedeljo se je okoli 150 kolesarjev iz skoraj vseh jugoslovanskih klubov pomerilo na dirki po ulicah Grosuplja. Pri ml. mladincih je Papež zasedel 4. mesto, Smole je bil 12., Špeh pa 16.

## ZMAGA NOVEGA MESTA

Na kegljaškem prvenstvu v počastitev občinskega praznika Trebnje so zmagali Novomeščani s 410 pordrtimi keglji in osvojili pokal, neprijetno pa so presenetili domačini, ki so bili zadnji. Rezultati: 1. Novo mesto 410, 2. Metlika 376, 3. Rudar Črnomelj 349, 4. Mercator Trebnje 305. Tekmovanje je šlo tudi za prvenstvo Dolenjske v borbenih parih, kjer zanesljivo vodi ekipa Novega mesta.

## VODI VENCLJEVA

Na četrtem prvenstvu Trebnjega v kegljanju vodi domačinka Marija Venclj s 379 keglji pred Bukovčev in Vebletovo, medtem ko je lanska prvakinja Dalmacija šele sedma. Finalno tekmovalje bo 20. septembra na kegljišču Opara v Trebnjem.

## ELEKTRO ZMAGAL

30. avgusta so delavci iz tozda Vzdrževanje krške tovarne celuloze in papirja v rekreacijskem središču ob Krki organizirali že četrte tradicionalne športne igre. Tekmovalci, bilo jih je 250, so se pomerili v petih disciplinah (tribolov, met kamna, štafetni tek, nošenje vode in vlečenje vrvi). Končni vrstni red je bil: 1. Elektro (29 točk), 2. Batni stroji (23), 3. Gradbeniki (22), 4. Celuloza (19), 5. Mir (18), 6. Papir (15) in 7. Strojna obdelava (14).

MILAN JAZBEC

je močni domačin do cilja skoraj ujel, je fotofiniš pokazal, da je za stotinko sekunde zmagal Novomeščan.

Pri dekletih je bilo vsekakor največje presenečenje 2. mesto Grete Hren v skoku v daljino; s 543 cm je dosegla absolutni dolenjski rekord. Mlada Topličanka se razvija v izvrstno atletinjo.

V metu kopja je Može osvojil bronasto medaljo z 61,80 m, Keržan je zlato na 100 m dosegel s bronasto na 200 m (22,36 s). Šimunčič je bil s 14,43 m drugi v točku, Malnar prav tako drugi s 47,54 m v metu kladiva. Prme pa tresi v metu diska z 42,42 m.

Penco, ki že leto dni le rekreira, je osvojil srebrno medaljo na 110 m in bronasto na 400 m z ovirami (15,37 oz 55,29 sek).

Ker je bil pred štirinajstimi dnevi v Novem mestu kriterij mest, lahko naredimo zanimivo primerjavo za tiste, ki se vedno ne verjamejo, kako nemogoča je novomeška atletska steza. Vsi metalci in skakalci, ki so nastopili na obeh tekmah, so v Novem mestu dosegli boljše rezultate kot v Novi Gorici. Vsi tekači pa so na slovenskem prvenstvu dosegali neprimerljivo boljše rezultate, kljub temu, da električno merjenje v primerjavi z ročnim tekmovalcu „vzame“ 0,24 s.

Bučar je na kriteriju pretekel 5 km v 15:18,0 (v NG 14:57,81), Keržan je v Novem mestu tekel 11,5 (el. bi to pomenilo 11,74, kolikor je nekaj dni pozneje na mitingu v

## Namizni tenis na vozičku

V Novem mestu srečanje paraplegikov Slovenije – Pomerili so se v šahu, streljanju in namiznem tenisu

V počastitev mednarodnega leta invalidov je bilo 5. septembra v prostorih o. š. „Katje Rupena“ v Novem mestu srečanje paraplegikov iz obalno – kraške, gorenjske, mariborske, ljubljanske in novomeške regije. Tekmovanja se niso udeležili le predstavniki celjske regije.

Ekipo Novega mesta, ki so jo izbrali že na tekmovalju v začetku leta, so tvorili predstavniki iz vse Dolenjske. Med petimi ekipami so Novomeščani ekipno osvojili prvo mesto in pokal, za njimi pa so se uvrstili predstavniki Ljubljane, Kranja, Maribora in Kopra. Izidi: Streljanje: 1. Novo mesto, 2. Ljubljana, 3. Maribor, 4. Kranj, 5. Koper. Šah: 1. Ljubljana, 2. Novo mesto, 3. Kranj, 4. Koper, 5. Maribor. Namizni tenis: 1. Kranj, 2. Maribor, 3. Novo mesto, 4. Ljubljana.

Uspeh novomeške ekipe je presenetljiv, saj v Novem mestu društvo



**USPEH NOVOMEŠKE EKIPJE** – Invalidi na vozičkih novomeške regije so kljub težavam za športno vadbo zbrali med petimi ekipami največ točk in osvojili pokal.

# Šport

## PIONIR Z ZVEZNI MIŠKI

V okviru priprav na tekmovalje v drugi zvezni odbojarski ligi se je novi član, Pionir Novo mesto, minuli teden srečal s tremi tekmeči iz višjih tekmovalnih lig. V torek je izgubil z Novim Zagrebom z 2:3, v četrtek s Pakracem in I. B zvezne lige z 1:3, v soboto pa je na Bledu premagal drugoligaša Bled s 3:1.

Ljubljani res tudi tekel – po pešeni stezi, v NG 11,09; Penco v NM na 110 ov. 16,1 (el. 16,34), v NG skoraj sekundo hitreje. Zmagovalcu kriterija mest na 400 m so v Novem mestu pomotoma namerili (ali zapisali) rezultat 48,4, ki mu niti sam ni verjel; dva dni pozneje je v Ljubljani v močni konkurenci (toda po pešeni stezi) tekel 50,11, na stezi iz umetne mase pa je doma v boju s Humarjem dosegel 48,46 s.

Dandanes je v atletiki že tako, da ne zaupamo več blatnim in peščenim stezam pa tudi ročnemu merjenju časov ne!

Ostali rezultati novomeških atletov v Novi Gorici: disk: 4. Vrančič 41,36 m; kladivo: 6. Rifelj 40,06 m, 7. Gašnik 39,28 m. V teku na 3000 m z zaprekami je Božič dosegel osebni rekord 10:25,0, za njim pa je bil Žitko (Br), ki je pred dnevi prišel iz M.A. Koleta je podrl svetovno višino v skoku s palico in še ena zanesljiva medalja je šla po vodi.

J. P.

## BUNCEVA V SLOVENSKI REPREZENTANCI

Košarkarska zveza Slovenije bo konec tedna pripravila v Ljubljani tridnevni mednarodni turnir ženskih ekip. Nastopile bodo vrste Ježice, Zolaja (Vicenza), Polonije (Varšava) in kadetska reprezentanca SRS. Medtem ko je bila Violeta Bunc, članica novomeške ženske vrste, še pred časom rezervna v reprezentanci, se je zaradi dobrih iger v prvem delu mladinske lige uvrstila med dvanajst najboljših mladih slovenskih igralk.

še nima svojih prostorov za vadbo, nima pa tudi društvenih prostorov. Člani športne sekcije društva se srečujejo le na rednih trimskih srečanjih. Za večja športna srečanja jim dvorano posojajo v osnovni šoli Katja Rupena in športni dvorani, ostale telovadnice v mestu in okolici pa so zaradi stopnic in drugih ovir neprimerne. Kljub vsem težavam pa je novomeško društvo eno najaktivnejših v Sloveniji, veliko po zaslugi tudi svoje nadvse prizadevne tajnice Bernarde Zorko iz Regeče vasi.

J. P.

## Pavlič zmagal

Minuli konec tedna je bila v Kraljevu zadnja letošnja dirka za državno prvenstvo motociklistov. Novomeščan Alojz Pavlič je v kategoriji do 125 ccm na sobotnem treningu dosegel najhitrejši čas, na dirki pa je povedel že v prvem krogu in vodstvo pred Zagrebčanom Lejakom in Kranjčanom Pintarjem obdržal do cilja. S to prvo zmago v letošnji sezoni ter drugim in tretjim mestom na predhodnih dirkah si je Pavlič znova zagotovil drugo mesto v skupnem seštevku za prvenstvo Jugoslavije. Državni prvak je Zdravko Lejak, Pintar pa je ponovno tretji.

V najmočnejši kategoriji vozačev pri nas je Lavrič iz Ribnice z yamaha 250 ccm na treningu dosegel najboljši čas dneva in tako velja za favorita. Žal pa je imel na startu težave z vžigom motorja; izgubljene sekunde je skušal nadoknaditi s hitrejšo vožnjo skozi ovinke, vendar je na začetku tretjega kroga padel, na srečo brez hujših poškodb.

M. K.

# POTA IN STRAŠNIPOTA

## dežurni poročajo

**ZA TISOČAKA ŠKODE** – V zadnji noči letošnjega avgusta je nekdo vlomil v fička Petra Udoviča iz Črnomlja, ki je imel avto parkiran v Ulici Staneta Rozmana. Nepridiprav je verjetno odprl s ponarejenim ključem in odnesel razdelilno kapo s kabli ter za 1.000 din orodja.

**NA HLADNO** – Novomeški miličniki so 2. septembra popoldne dali na hladno 40-letnega Matijo Miškoviča iz Novega mesta, ki se je v stanovanju pijan prepil s svojo razvezano ženo, s katero živita skupaj. Miškovič je tudi razgrajal, v spodnjih prostorih hiše je razbil steklo in tako prišel v hišo, ki je last Aloja Helmina.

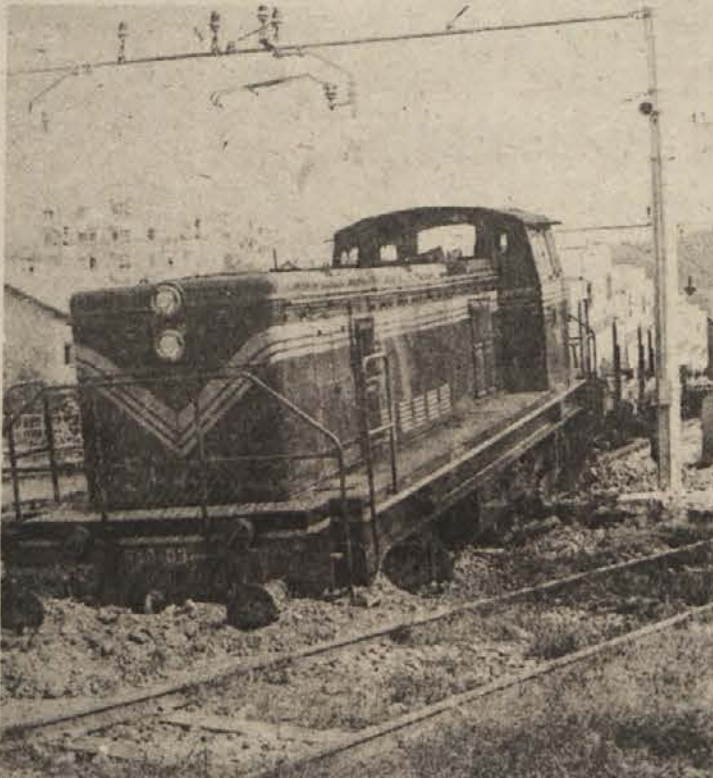
**IZZIVAL Z NOŽICEM** – V petek so šentjernejški miličniki pripravili do iztrezitve 49-letnega Ladislava Bogoviča iz Gor. Pijavškega, ki se je pred trgovino „Dolenjke“ v Šentjerneju repenčil z manjšim nožem in vpil, naj pride kdo bliže. No, nekdo je res prišel...

## DOPOLNILO

Jožefa Jankovič iz Brestanice se je oglasila s pisanjem, v katerem v zvezi z vstavo „Ni bila poučena“ izjavlja, da je junija letos poslušala 14 ur predavanja iz varstva o delu. Takrat je bila seznanjena z vsemi predpisi in načini varnega dela na vseh vrstah lesnoopredelovalnih strojev. Pred pričetkom dela na stroju, na katerem se je ponesrečila, je Jankovičovo oddelkovodja seznanil z delom na stroju.

## ČRNA VOZNJJA

Zadnjega avgusta je v Novem mestu nekdo odpeljal osebni avto Ljubljanačana Danila Lavriča. Utemeljeno sumijo, da si je črna voznja privoščil Anton Smolč iz Zagorice pri Trebnjem.



**LOKOMOTIVA „NASEDLA“** – Na sevniški postaji, kjer so take nesreče sicer redke, se je 1. septembra takole zarila v gramoz dieselska lokomotiva. Še vedno bolje tako kot npr. v drugo lokomotivo, kaj šele v kakšen vlak!

# KRONIKA NESREČ

**ZA ZAČETEK SOLE** – Matija Bobnar s Suhorja je 1. septembra ob 9.05 pri novomeški gimnaziji zaradi neprimerne hitrosti na prehodu za pešce poškodoval 11-letno Tanjo Bele iz Novega mesta, ki je šla z 12-letno Matejo Falkner po prehodu. Avtomobilist je dekletu zbil. Ranjeno Tanjo Bele so po prvi pomoči odpustili iz bolnišnice.

**NENADOMA V LEVO** – V soboto zvečer se je 26-letni Jože Uhan iz Gor. Ponike peljal na kolesu skozi Trebnje in nenadoma zavil v levo. Takrat je z osebnim avtom pripeljal

# Lahinja teče krvava

Inspektorji pregledali vodotok in nabrežine Dobljice in Lahinje – Pod Belsadom plavale kumarice – Naslov na Delu

Vodnogospodarska inšpekcija pri upravi medobčinskih inšpekcijskih služb Novo mesto je v sodelovanju s sanitarno in komunalno inšpekcijo pregledala nabrežine ter vodotok Dobljice in Lahinje. Inspektorji so ugotavljali stanje vode in nabrežin ter preštevali onesnaževalce.

Pregled so začeli na nabrežinah Dobljice, potoka s počasnim tokom, v katerega je speljanih več manjših in večjih kanalov. Prvi večji odprt kanal tehnološke vode iz rudnika Kanižarica je speljan v Kanižarici. Kanal ni vzdrževan, vendar voda ni pretirano onesnažena. Naselje Kanižarica je brez kanalizacije z ustrezno čistilno napravo, neprečiščene odplake tečejo neposredno v Dobljico.

Neurejena so tudi kanalizacijska omrežja delovnih organizacij. Veliko onesnaženje vode in nabrežin povzroča KZ Črnomelj – tozdBelsad. Njegove tehnološke in druge odplake so speljane naravnost v potok. Med pregledom so v odplakah plavale kumarice. Drugi večji onesnaževalec Dobljice so odplake iz Črnomajškega Belta. Kanalski izpust je ob jezui pri Doltarjevem mlinu. V času pregleda je bila voda črna obarvana, kanalizacijsko omrežje v tovarni nima ustreznih usadalnikov in tako pridejo odpadki v potok. Slabo so urejene tudi nabrežine Dobljice. Struga je pogosto preraščena z divjo zarostjo, kar ovira pretok in seveda zmanjšuje samočištilno moč potoka. Na nabrežinah so našli posamezna manjša divja odlagališča odpadkov neznanih prinašalcev. Večje odlagališče so našli na levem bregu Dobljice ob lokalu „Kolbezen“ v Črnomlju. Na nabrežino je bil zmetan ves odpadni material od adaptacije lokala. Tako leže tam gradbene stolice, plastične posode in odpadki iz gostinske dejavnosti. Zadeva je postikana.

Še huje kot z Dobljico je z Lahinjo. Ta reka je onesnažena že ob pritoku v Črnomelj, in sicer z odplakami KZ Črnomelj in klavnice. V času inšpekcijskega pregleda je bila gladina Lahinje obarvana s krvjo po celi širini in 30 metrov niže od klavnice. Veliko odplak prinese tudi kanalizacijsko omrežje garnizije, za samo mesto Črnomelj pa se ve, da je brez čistilne naprave in da je kanali-

zacija v glavnem neprečiščena speljana naravnost v reko. Struga in nabrežine Lahinje so v slabem stanju. Jez v Zagarčih bi bilo treba popraviti. Našli so tudi nekaj manjših smetišč. Na enem od takih kupov je bil najden tudi naslov. Na izvodu „Dela“ je pisalo Samoupravna stanovanjska skupnost Črnomelj. V Vranovičih je Švaigerjeva žaga, Obrtnik se nima silosa za skladiščenje žaganja, ki je zdaj napokličeno po nabrežini do same struge.

Inspektorji bodo na temelju navedenih ugotovitev obiskali delovne organizacije, v katerih se vedno mislijo, da varstvo voda pred onesnaženjem ni njihova skrb in delo. Uvedeni bodo postopki zoper kršitelje, samo opozarjanje je že dolgo časa zastoj.

Inspektorji bodo na temelju navedenih ugotovitev obiskali delovne organizacije, v katerih se vedno mislijo, da varstvo voda pred onesnaženjem ni njihova skrb in delo. Uvedeni bodo postopki zoper kršitelje, samo opozarjanje je že dolgo časa zastoj.

Inspektorji bodo na temelju navedenih ugotovitev obiskali delovne organizacije, v katerih se vedno mislijo, da varstvo voda pred onesnaženjem ni njihova skrb in delo. Uvedeni bodo postopki zoper kršitelje, samo opozarjanje je že dolgo časa zastoj.

Inspektorji bodo na temelju navedenih ugotovitev obiskali delovne organizacije, v katerih se vedno mislijo, da varstvo voda pred onesnaženjem ni njihova skrb in delo. Uvedeni bodo postopki zoper kršitelje, samo opozarjanje je že dolgo časa zastoj.

**UMRL V BOLNIŠNICI**  
V nedeljo jutraj je v novomeški bolnišnici umrl 77-letni Anton Brulc iz Smolenje vasi, ki ga je 14. avgusta zvečer na cesti med Novim mestom in Šentjernejem z avtom povozil 47-letni Karel Kren iz Gorenje Straže.

**VEDEL, KJE JE KLJUČ**  
Zadnjega avgusta okrog 11. ure je 79-letni Anton Stancar iz Gorenje vasi zaklenil vhodna vrata hiše, spravil ključ pod bližnji cvetlični lonček in odšel na vrt. Ko se je okoli 12.30 vrnil, je opazil, da je ključ v vratih, ta pa odprta. Iz dneve sobe je vlonček odnesel kaseton in tako naredil za 2.500 din škodo.

**SMRT V RIBNICI**  
Med asfaltiranjem glavne ceste skozi Ribnico se je 1. septembra okoli 13.20 zgodila huda delovna nesreča v kateri je izgubil življenje 34-letni delavec Cestnega podjetja Ljubljana Ilija Kondić, doma iz okolice Šanskega mosta. Do nesreče je prišlo, ko so delavci – med njimi tudi Ilija Kondić – merili z vrvo po sredi ceste. Takrat je vzvratno pripeljal tovornjak, ki ga je upravljal 40-letni Josip Plementi iz Ljubljane, tudi zaposlen pri Cestnem podjetju Ljubljana, in podrl Ilijo Kondića, da je umrl na kraju nesreče.

**UMRL V BOLNIŠNICI**  
Peter Anžlovar, star 26 let, iz Kočevja se je hudo ranil v prometni nesreči 30. avgusta, ko je na lokalni cesti pri Črnom potoku trčil s svojim avtom v nasprotno vozeči kombi. Odpeljali so ga v Klinični center v Ljubljano, kjer je naslednji dan poškodbam podlegel.

**NESREČNI TRAKTOR**  
V soboto zvečer je 41-letna Dragica Kambič iz Gor. Suhorja namepravala s traktorjem na njivo po krmo za prašiče. Odšla je v lopo, vžgala stroj, takrat pa se je spomnila, da je pozabila vile in grablje. Traktor je ugasnila, vsaj mislila je, da ga je. Traktor je bil v prestavi, ob skoku na tla je Kambičevu podrl in ji zapeljal čez stegna in trebuh da so jo morali odpeljati v novomeško bolnišnico. Kambičeva nima vozaškega dovoljenja.

**NESREČA ELEKTRICARJA**  
Zadnjega avgusta popoldne je 20-letni električar Aleksander Škedelj iz Dol. Vrhpolja v šentjernejški Iskri z vodjo elektro vzdrževanja v oddelku za predlaktiranje priklopljal stroj. Izključil je tok ter iz električne omarice oвил še varovalko, ki pa je med padcem povzročila kratek stik. Zaradi obločnega plamena je zgorela instalacija v delu razdelilne baterije, škodljiva pa je opeklo po obrazu in rokah. Pomoč so mu nudili v novomeški bolnišnici.

**KRADLI BENCIN**  
Pri šentjernejških miličnikih se je 29. avgusta oglašil Jože Rudman iz Škocjana in povedal, da so mu vlomili v fička in poskušali iztočiti bencin. Ker je slišal ropot in prižgal luči, so nepridipravi pobegnili. Zadnjega avgusta je bilo vlomljeno v fička Karla Anderliča z Jesenic, ki ima vikend v Zagradu pri Škocjanu. Izpraznili so rezervoar bencina in poškodovali avto. Poskušala vloma pri Rudmanu in vloma pri Anderliču so utemeljeno osumljeni 23-letni Alojz Lindič iz Klenovika, 22-letni Marjan Pevac z Griča pri Klevčevu in Franc Zaman iz Male Strmice pri Šmarjeških Toplicah.





ko rekli SAMOKREDITIRANJE. To pa pomeni, da ob prijavi vplačate akontacijo 1.200 din na osebo, nato pa nadaljujete s plačili obrokov v poljubni višini vse do 3 dni pred odhodom, ko mora biti aranžma v celoti plačan.

### POPUSTI

Vsem tistim, ki se boste prijavili do SREDINE NOVEMBRA, bo Kompas priznal POSEBEN 5-ODSTOTNI POPUST. Zaključene skupine nad 25 oseb pa bodo imele POSEBNE POPUSTE.

### POGOJI

Standardni pogoji so enaki kot za vse Kompasove programe. Navedli bomo le nekaj posebnosti:

- Če še ne obvladate smučarskih veščin, se boste lahko prijavili v smučarske tečaje.
- Vse cene so oblikovane na dan 1. 9. 1981. Če bi prišlo do občutnih sprememb v tečajih tujih valut, si Kompas pridržuje zvišati ali znižati ceno aranžmaja.
- Če se boste odločili za lasten prevoz, boste morali priti v kraj bivanja na določen dan.
- Vsem, ki se boste odločili za smučanje v tujini, priporočamo,

naj si uredijo zdravstveno zavarovanje za tujino pri pristojni krajevni skupnosti zdravstvenega varstva. Ne bo pa odveč, če boste tisti, ki boste smučali doma, imeli potrjene zdravstvene izkaznice.

- Gostje, ki bodo smučali v Avstriji, Italiji ali Franciji, naj vzamejo s seboj po 1 sliko za smučarsko izkaznico.

### KJE BOMO SMUČALI V DOMOVINI

V Kranjski gori, Bohinju, na Ljubelju, na Pohorju (Kope), Kaninu, Ulovki nad Vrhniko, Mednem pri Medvodah.

Poseben aranžma za SMUČARJE — TEKAČE pa je pripravil Kompas v Porentovem domu v Kranjski gori.

### V TUJINI

Kompas je pripravil za vas aranžmaje na številnih znanih smučiščih v Avstriji, Italiji in Franciji, za katere so cene razvidne iz desne tabele.

Ugodne aranžmaje pa nudi Kompas tudi v ČSSR:

### POLEG HOTELOV TUDI APARTMAJI

V vseh smučarskih središčih, kjer boste lahko bivali v hotelih, bodo na voljo tudi apartmaji, kjer si boste lahko sami

kuhali in si uredili prijetno bivanje po svoje. Kje bodo apartmaji in koliko bo potrebno odšteti za vse udobnosti, pa boste izvedeli v eni izmed prihodnjih števil našega časnika.

INFORMACIJE IN PRIJAVE: V vseh Kompasovih poslovalnicah in pooblaščenih agencijah.

## CENE SMUČARSKIH POČITNIC

HOTEL	ODHODI	7 POLNIH PENZIONOV	AVTOBUS	ZIČNICE 7 DNI	SKUPNA CENA
<b>NEVEGAL</b>					
OLIVER	9., 16., 23., 30. 1.	5.850	650	1.250	7.750
OLIMPO	9., 16., 23., 30. 1.	5.250	650	1.250	7.150
<b>ALLEGHE</b>					
COLDAI	9., 16., 23. 1.	4.550	750	1.800	7.100
<b>TAUPLITZ</b>					
BERGHOTEL	9., 16., 23. 1.	6.500	300	1.550	8.950
<b>KORALPE</b>					
WALDRAST	9., 16., 23. 1.	4.700	500	1.550	6.750
<b>PAMPEAGO</b>					
ERIKA	9., 16., 23., 30. 1.	4.950	950	1.950	7.850
RODODENDRO	9., 16., 23., 30. 1.	5.950	950	1.950	8.850
	6., 13., 20. 3.	6.150	950	2.250	9.350
PAMPEAGO	9., 16., 23., 30. 1.	6.550	950	1.950	9.450
	20. 3.	8.250	950	2.250	11.450
<b>AVORIAZ</b>					
SNOW	8., 15., 22., 29. 1.	5.550	1.500	2.900	9.950
	12., 19. 3.	6.950	1.500	2.900	11.350
RUCHES	25. 12. 81	11.600	1.500	2.900	16.000
<b>OBERTAUERN</b>					
WINTER	16., 23. 1.	7.250	850	1.850	9.950
<b>COURCHEVEL</b>					
COURCHENEIGE	19. 3.	13.900	1.600	4.000 <sup>1</sup>	19.500
				3.000 <sup>2</sup>	18.500
<b>CHAMONIX</b>					
CHAMOIS BLANC	8., 15., 22., 29. 1.	7.850	1.500	3.300	12.650
	12., 19. 3.	7.850	1.500	3.300	12.650

## KOMPASOVSKI CENTER

Letos bodo v Kompasovi poslovalnici na Titovi 12 v Ljubljani odprli že v prvi polovici septembra SKI CENTER.

V Centru bodo na voljo vse informacije o Kompasovih zimskih aranžmajih. Sodelovali pa bodo še Alpina, Elan in Rašica.

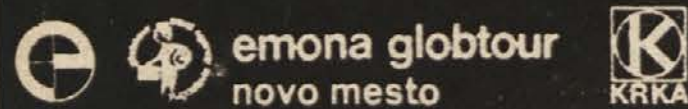
Kmalu bo na voljo KATALOG SKI CENTER 1982, ki ga boste dobili brezplačno v vseh Kompasovih poslovalnicah.

## KREDITI

Pravzaprav ne gre za klasično obliko kreditiranja, saj po zakonu za aranžmaje v inozemstvu niti ni dovoljeno. Temu bi lah-

Ime hotela	odhodi	cena 7 polpenzionov	avtobus	skupaj
<b>ŠTRBSKE PLESO</b>				
PATRIA	28. 12. 1981	7.750 din	700 din	8.450 din
	9., 16., 23., 30. 1. 1982	7.550 din	700 din	8.250 din
<b>JASNA</b>				
BYSTRINA	28. 12. 1981	4.350 din	600 din	4.950 din
	9., 16., 23., 30. 1. 1982	4.150 din	600 din	4.750 din

Za oba aranžmaja bo organiziran prevoz v obe smeri, če se bo prijavi najmanj 30 oseb.



## Sejemski program Globtour jesen 1981

### SICOB — PARIZ

Mednarodni sejem obdelave podatkov in telekomunikacij v pisarništvu, organizacija in tehnika, 3 dni, letalo, odhod iz Zagreba 23. septembra

### A + A DUESSELDORF

Mednarodni sejem varstva pri delu in medicine dela, 4 dni, letalo, odhod iz Zagreba 5. oktobra

### MODEWOCHE — MUENCHEN

Mednarodni sejem mode, 3 dni, avtobus, odhod 5. oktobra

### PRODUCTRONICA — MUENCHEN

Mednarodni sejem elektronske industrije, 3 dni, avtobus, odhod 10. novembra

### ANUGA '81 — KOELN

Svetovni sejem prehrane, 4 dni, letalo, odhod iz Ljubljane 12. oktobra in iz Zagreba 9. oktobra

### SECURITY — UTRECHT

Mednarodni sejem varnostnih naprav, 3 dni, letalo, odhod iz Zagreba 12. oktobra

### BAUTEC — BERLIN (Zahodni)

Obnova starih gradenj, novogradnje, urbanizem 4, dni, letalo, odhod 30. oktobra

### IGAF — MUENCHEN

Mednarodni strokovni sejem za hotelirstvo in gostinstvo, 3 dni, avtobus, odhod 23. septembra

### FRANKFURT

— avtosalon, letalo iz Maribora, 19. 9., 1 dan  
— mednarodni sejem knjig, letalo iz Zagreba, 6 dni: od 14. do 19. 10.

### LONDON

Mednarodni sejem čistilnih in filtrskih naprav, letalo iz Zagreba, 3 dni: od 15. do 17. 9.

### IZLETI

DRAŽGOŠE — GORIŠKA BRDA  
avtobus iz Ljubljane, 19. 9., 1 dan  
TRGATEV — PIKNIK  
avtobus iz Ljubljane, 14. 10., 1 dan

## TURISTIČNE ZANIMIVOSTI

### ZANIMIVOSTI OD TU IN TAM

PROSTE TURISTIČNE ZMOGLJIVOSTI — V vseh hotelih so pripravljive rezervacije, kljub temu da imajo ponekod še dovolj prostora.

BOHINJ — Tradicionalni KRAVJI BAL bo 13. septembra v Ukancu ob 11. uri.

KRANJSKA GORA — Kolesarski tek na Vršič, zadnji v trojici vršičkih tekov (spomladi na smučeh, poleti „suhi“ tek in jeseni kolesarski) bo v soboto, 12. septembra. Start bo ob 10. uri pred hotelom Razor, nato pa bodo še štirje štarti po kategorijah. Predvidevajo udeležbo 500 kolesarjev.

Turistična društva iz Kranjske gore, Podkloštra in Trbiža priredijo v nedeljo, 13. septembra, POHOD NA TROMEJO. Z Jesenic bodo vozili do Rateč avtobusi, od koder bodo planinski vodniki peljali skupine na tromejo od 8. do 10. ure. Ob tromeji se bo ob 10. uri pričel skupen kulturni program, v katerem bodo sodelovali posamezniki in skupine vseh treh dežel.

Prvo slovensko prvenstvo v letenju z zmaji bo v Kranjski gori v nedeljo, 20. septembra.

KRŠKO — Do 18. septembra bo v galeriji Krško na ogled razstava Boruta Pečarja z naslovom MOJI SODOBNIKI.

### SAN MARINO

avtobus iz Ljubljane, 2 dni, 19. do 20. 9.

### PRAGA

avtobus iz Ljubljane, 3 dni, 2. do 4. 10.

### KOROŠKA VABI

avtobus iz Ljubljane, 26. 9., 1 dan

ORGANIZIRAMO IZLETE ZA ZAKLJUČENE SKUPINE PO DOMOVINI IN TUJINI! INFORMACIJE IN PRIJAVE: GLOBTOUR NOVO MESTO, Cesta komandanta Stanega 19, telefon (068) 25-125 in 25-789

LJUBLJANA — Razstava 14. grafičnega bienala v Moderni galeriji je podaljšana do konca septembra.

NOVO MESTO — Razstava Gozd — gobe — cvetje '81 bo od 26. do 29. septembra 1981 v športni dvorani Marof v Novem mestu. Že 25. septembra pa bodo prižgali oglaško kopo pri Gostišču na Loki. Razstavo bodo spremljala predavanja, strokovni ogledi, dnevi gobarskih specialitet in kmečkih dobrot ter gobarski ples na Otočcu.

### NAKUPI ZA DINARJE DEVIZNEGA POREKLA

V uradnem listu SFRJ št. 43/81 dne 7. avgusta 1981 je bil objavljen odlok o pogojih in načinu prodaje posameznih proizvodov domače proizvodnje tujim fizičnim osebam za dinarje, ki izvirajo iz prodaje učinkovitega tujega denarja in o njihovi oprostitvi temeljnega prometnega davka.

Na osnovi tega odloka lahko kupujejo tuji turisti blago za široko potrošnje domače proizvodnje tudi do 15 odstotkov ceneje. Prodajna cena je znižana za znesek temeljnega prometnega davka.

Fakturna vrednost prodanih proizvodov domače proizvodnje mora biti enaka znesku zamenjanega denarja po odbitku temeljnega davka. Po tem odloku se smejo prodajati proizvodi bele tehnike, pohištvo, osebni avtomobili, tekstil, usnjena galanterija in drugi izdelki iz usnja, krzno, radijski in televizijski sprejemniki, motorni čolni itd.

## NOVA AVTOMOBILSKA KARTA JUGOSLAVIJE

Avto—moto zveza Slovenije je izdala in založila izpopolnjeno karto Jugoslavije v merilu 1:850.000. Avtorkarta velja 75 dinarjev in jo lahko kupite pri Avto—moto zvezi Slovenije v Ljubljani, Titova 138, ali pa na Petrolovih črpalkah, v knjigarlah in potovalnih agencijah.

## GLASBENA ŠOLA „MARJAN KOZINA“, NOVO MESTO

bo vpisovala v oddelek baletne vzgoje v ponedeljek, 14. 9. 1981, od 16. do 17. ure.

Pogoji za vpis: — starost od 6 do 11 let ter fizične dispozicije za to dejavnost.

## ŽELEZNIŠKO GOSPODARSTVO LJUBLJANA ŽELEZNIŠKA TRANSPORTNA ORGANIZACIJA NOVO MESTO

## PROSLAVA

Proslava v počastitev 40—letnice vstaje, 39—letnice ustanovitve železniškega rajonskega komiteja in 38—letnice ustanovitve železniške brigade BO V NEDELJO 13. SEPTEMBRA, OB 10. URI pri spominskem domu na Karlovcu pri Hmeljniku. Prevoz od 8. ure do 9,30 izpred železniške postaje Novo mesto do doma je zagotovljen. Zabaval vas bo Henčkov ansambel. Vabljeni!



## SV. STEFAN - HOTEL MAESTRAL

7 DNI, 5.300 din (letalo, avtobus)

ODHODI: ob nedeljah zvečer, POVRATKI: ob sobotah dopoldne  
SEPTEMBER: 13., 20. in 27.  
OKTOBER: 4., 11. in 18.  
IZLETI: Ogled Sv. Stefana, Budve, Cetinja, Lovčena in Skadarskega jezera  
DOPLAČILO ZA IZLET V ULCINJ: 450 din s kosilom  
MOŽNOST KREDITA!  
INFORMACIJE IN PRIJAVE: POSLOVALNICE KOMPASA v NOVEM MESTU, RIBNICI, LJUBLJANI in v ostalih poslovalnicah ter pooblaščenih agencijah.





# BOMBA, KI IMA NAJRAJE LJUDI BOMBA, KI IMA NAJRAJE LJUDI

W-70 mod. 3 je oznaka nove ameriške jedrske bojne glave taktičnega projekta „lance“, ki upravičeno vzbuja mnogo prahu v politično-vojaških krogih držav atlantskega pakta in varšavskega sporazuma, razprave pa razumljivo presegajo tudi meje obeh blokov. Za gornjo oznako se skriva tisto, kar v Evropi imenujejo nevtronska bomba, v ZDA pa E. R. (ojačena radiacija) glede na to, da je energija, ki se sprosti pri eksploziji orožja, osredotočena predvsem v sevanju nevtronov.

Nevtronska bomba spada v družino vodikovih (hidrogenskih) bomb. To je bomba, pri kateri se jedrska energija sprosti po fuziji (spojitvi) lahkih elementov. Mednje spada tudi vodik. Pri drugem tipu jedrskih bomb pa se jedrska energija sprošča po razbitju (fisiji) težkih atomov urana ali plutonija. Zato jih imenujemo atomske bombe, njihov tehnični naziv pa je fisijske bombe.

Poglavitna razlika med tema dvema vrstama bomb je, da fisijska bomba koncentrira svojo energijo predvsem v eksploziji, toploti in nuklearnem sevanju, ki kontaminira zemeljsko površino in ozračje z radioaktivnimi padavinami, medtem ko fuzijska bomba svojo energijo

zadržuje v glavnem v zelo hitrih radiacijah nevtronov, mnogo manj pa v učinkih eksplozije, toploti in kontaminaciji okolja.

Atomska bomba ne potrebuje nobenega posebnega detonatorja. Zadostuje že, da se hitro približata dva dovolj velika kosa (recimo) plutonija, kar povzroči verižno reakcijo, ta pa jedrsko eksplozijo. Hidrogenska bomba pa potrebuje detonator, ki mora povzročiti zelo visoko temperaturo (1.000.000°C) in pritisk, saj le v tem primeru lahko pride do reakcije oziroma fuzije med vodikovimi atomi. Reakcija se nato zaradi visoke temperature in pritiska, ki nastaja pri njej, sama razvija dalje. Detonator hidrogenske bombe je zato atomska bomba.

Sovjetska zveza je leta 1961 na Novi zemlji preizkusila vodikovo bombo, ki je imela moč 58 megaton. To je moč, ki jo povzroči 59 milijonov ton konvencionalnega eksploziva, kar je več kot so ga uporabili v vsej drugi svetovni vojni.

Nevtronska bomba sodi med najmanjše vodikove bombe, njena moč ni večja od kilotone, kar je enako 1000 tonam konvencionalnega eksploziva. Seveda pa je tudi to kar precejšen „minimum“. Nevtronsko bombo so

prapravljali 15 do 20 let, predvsem zaradi težav pri konstrukciji detonatorja in spricho odpora proti tej bombi.

Moč nevtronske bombe se koncentrira v sproščanju hitrih nevtronov. Ti delci atoma imajo zelo kratko življenjsko dobo, le delček sekunde, vendar so zelo prodorni in se prebijajo tudi v oklepna vozila, zaklonišča in streliške jarke. To pomeni, da bi bili takoj mrtvi vsi, ki bi bili oddaljeni od točke eksplozije do 500 metrov, po nekaj urah ali dneh pa še številni drugi na večji razdalji. Posledice eksplozije in vročine bi bile minimalne, vojaška oprema, hiše, tovarne in celo gozdovi bi ostali nedotaknjeni – razen v neposredni bližini eksplozije. Tudi kontaminacija tal ne bi bila velika, zato bi se na območju, ki ga je prizadejala eksplozija, ljudje kaj hitro spet naselili.

To pa seveda posredno pomeni, da je nevtronska bomba namenjena za uničevanje ljudi, prizanašala pa bi materialnim dobrinam. Bomba je pravzaprav nekakšen simbol in tipičen proizvod porabniške in kapitalistične družbe, v kateri človek ne pomeni veliko, glavno merilo vsega je bogastvo.

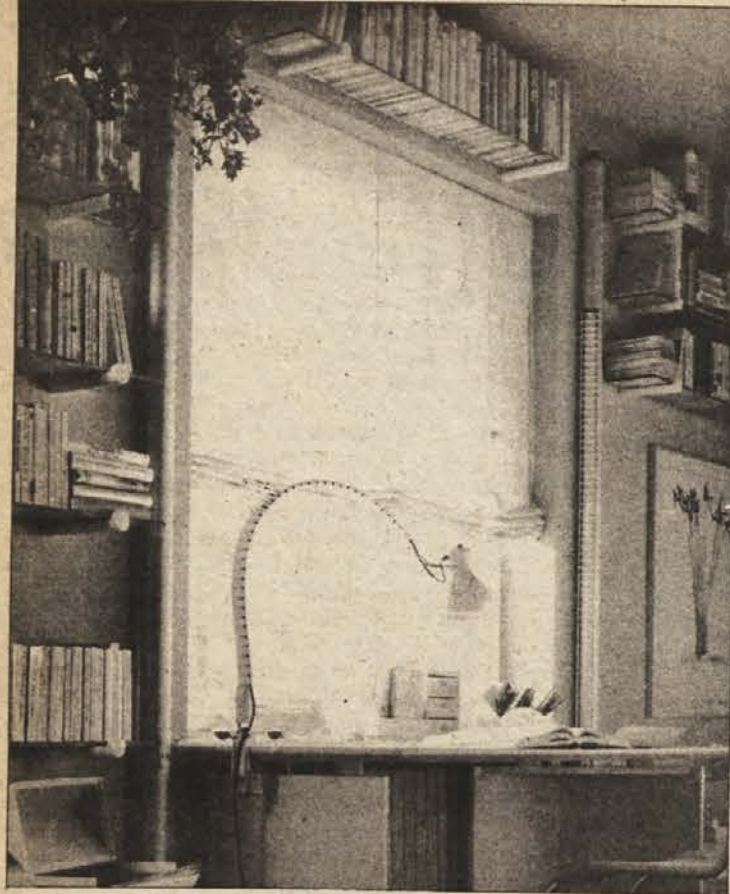
Sedanja ameriška prizadevanja, da bi nevtronska bomba prišla v zahodno Evropo, temeljijo

tudi na dejstvu, da bi v primeru jedrske vojne med Vzhodom in Zahodom tako imenovane taktične klasične atomske bombe povzročile ogromno razdejanje prav v zavezniških državah, ki jih ščitijo ZDA. Sovjeti zato bojda dvomijo o tem, da si jih bodo njihovi nasprotniki sploh upali uporabiti. Zato naj bi Američani na zavezniških tleh uporabljali nevtronske bombe, ki nimajo večjih posledic in imajo dokaj omejen akcijski radij.

Nevtronska bomba bolj olajšuje napade kot obrambo. Zakaj jih ne bi začeli izdelovati tudi v Sovjetski zvezi? Če Sovjetska zveza ne bo izdelovala teh bomb, uporabile pa bi jih države pakta NATO, je povsem jasno, da se bodo sovjeti v morebitnem spopadu zatekli k uporabi taktičnega jedrskega orožja. Tu se krog strne.

Po ubogi stari Evropi bi začele padati nevtronske bombe NATO, ki ubijajo ljudi, in atomske bombe Sovjetske zveze, ki so bolj „nadarjene“ za uničevanje materiala, stavb in opreme! Taka vojna bi povzročila smrt več sto milijonov Evropejcev, za obe velesili pa bi na stotine atomskih gob pomenilo samo taktičen spopad, nekakšen dvoboj na tujem ozemlju in na tuj račun.





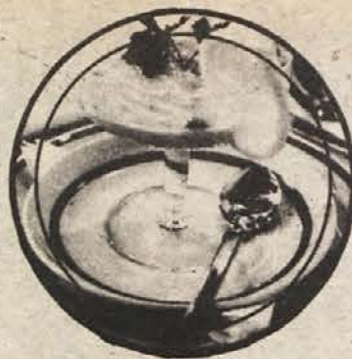
## prostor pri oknu

Šolarske in študentske sobe so običajno tesne, prostor okrog okna pa ostaja neizkoriščen, češ da je tam radiator. Iz priložene zamisli lahko vidite, kako je možno s pisalno mizo skriti radiator, nad oknom pa je še prostor za polico s knjigami. Razen bolj izkoriščenega prostora pa taka možnost prinaša tudi edino pravilno namestitev pisalne mize. K svetlobi!



## živalski okras

Mlade bodo v zgodnji jeseni gotovo vzbujale pozornost, če si napletejo pulover, ki ga krasi z norveškim vzorcem vtkan motiv živali. Morda kenguru z žepkom, iz katerega pa namesto mladiča gleda robček? Ali pa rokav iz vzorca žirafe in s pravimi štrlečimi ušesi na ramah?



Kuha PETER BEVČ

## za začetek dneva zajtrk

Dan naj bi začeli z zajtrkom. Telo potrebuje pošteno podlago, da bi lahko bili v polni meri kos najrazličnejšim in nevščenoostim, ki nas čakajo v toku dneva. Vse prepogosto pa se dogaja, da zjutraj v zadnjem hipu spijemo le škodljivo močno prave kave, ki naj bi nas dokončno zbudila. Pri nas se delovnik začne razmeroma zgodaj, in ker je tako prijetno spati do zadnjega trenutka, pred odhodom na delo pa je marsikdaj potrebno opraviti še kup stvari, prav za hrano navadno zmanjka časa. Tako začnemo dan s praznim želodcem ali pa nas v njem prav neprijetno tišči še od preobilne večerje. Marsikdo trdi, da zjutraj ne more jesti, da mu hrana smrdi, da lahko nekaj da v želodec šele

sredi dopoldneva. Vsekakor moc prav nič koristne navade.

Prazna vreča pa ne stoji pokonci, pravi stari in dobro poznani rek. Telo bi torej moralo zjutraj pred odhodom na delo dobiti pošteno podlago. Pri zajtrku bi morali zaužiti četrtno ali celo tretjino vsega, kar damo v želodec preko celega dneva. Zajtrk tudi ne sme biti enostranski. Zjutraj naj bi deloma zaužili vsa tista hraniva, ki jih telo potrebuje. Kaj spada k pestremu zajtrku? Mlečna kaša, koruzne krpice v mleku, ovseni kosmiči, sadni sok ali mleko ali mlečna kava ali kakao, kruh ali žemlje (lahko jih opečemo in naredimo obložene tople kruhke iz tistega, kar imamo pač pri roki), surovo maslo, marmelada ali med, različni sirčki ali jajce ali klobasa ter vsekakor sveže sadje in zelenjava. Tak izdaten zajtrk dovoljuje, da omejimo obroke pri kosilu ali večerji, kar je še posebno priporočljivo za vse, ki se borijo z odvečnimi kilogrami. K pestremu zajtrku spada tudi mlečne mešane pijače, solate iz presne hrane in različni namazi na kruh. Posebno pri zajtrku za otroke ne bi smeli manjkati ovseni kosmiči in sadje. Ovsene jedi pa so prav tako nepogrešljive za vse, ki želijo shujšati ali ostati vitki.

Poglejmo podrobneje nekaj možnosti.

### OVSENI KOSMIČI

Na osebo potrebujemo 2 do 3 žlice ovsenih kosmičev, četrta litra toplega mleka, 2 žlici suhega sadja, žličko medu in naribane orehe. Ovsene kosmiče pralijemo s toplim mlekom in premešamo z narezanim sadjem (npr. jabolka, rozine, marelice, fige). Dodamo med in posujemo z orehi. Ponudimo s kruhom in mlekom ali paradiznikovim sokom. Za spremembo lahko vroče mleko nadomestimo s kislim mlekom ali jogurtom.

### KRUHKI S PRESNO HRANO

Potrebujemo 25 dekagramov nemastnega sirčka, 3 do 4 žlice kisle smetane, po žlico sesekljane čebule in zeliščnih začimb, papriko, kruh, redkvice.

Sirček in smetano penasto zmešamo. Primešamo čebulo in začimbe. S tem namečemo rezine kruha in obložimo z redkvico ter

potreujemo s papriko. Dodamo kuhana jajca, mleko ali kakao.

### ZAJTRK ZA OTROKE

Potrebujemo kruh, krekerje maslo, 2 banani, 125 gramov sirčka, sladkor, 1 rumenjaki, marmelada, med.

Narežemo rezine kruha. Sirčel osladkamo in zmešamo z rumenjaki. S tem namažemo kruhke in jih obložimo z rezinami banane. Krekerje namažemo z maslom in marmelado ali medom. Poleg damo tudi mleko ali kakao in nekaj jabolčnih krhljev ali drugo sadje.

### OVSENA KAŠA Z OREHI IN PRESNIM SADIJEM

Potrebujemo tri četrta litra mleka, 120 gramov ovsenih kosmičev, sol, med, maslo, 75 gramov oreh, sadje ali marmelado.

Ovsene kosmiče skuhamo na mleku in jih začini po okusu z medom, soljo in surovim maslom. Posujemo z orehi, sredino pa okrasimo s sadjem ali marmelado.

### OCVRTKI S SLANINO

Potrebujemo 200 gramov ovsenih kosmičev, tri osmine litra mleka, 50 g moke, 3 do 4 jajca, sol, 150 g slanina.

Ovsene kosmiče zamešamo v mleko in jih pustimo malo stati. Nato primešamo jajca, sol, moko. Na kose narezano slanino popečemo, prelijemo s testom in zapečemo po obeh straneh.

Se nekaj besed o zares izdatnem zajtrku, ki lahko družini nadomesti tudi kosilo, če so njeni člani na prost dan malo dlje spali in bi šli radi npr. na izlet. Kaj vse bomo postavili na mizo, sploh ni važno in lahko pač pobrskamo po hladilniku za zalogami. Važno pa je, da je jedi več in da so take, ki jih družina rada je. Ponudimo različne vrste kruha, maslo, marmelado, med, različne jajčne jedi, skuto, razne ribje specialitete, jogurt itd. Niso odveč tudi zapečene klobase, zarezance, popečen kruh s šunko in sirom ali zrezki. Pripravimo lahko tudi pločče iz salam, šunke, sira, trdo kuhanih jajc, vložene zelenjave (kumarice, paprike itd.). Pozabiti pa ne smemo na sveže sadje, paradiznik, papriko. Zajtrk zaključimo s sladico ali drobnim pecivom.

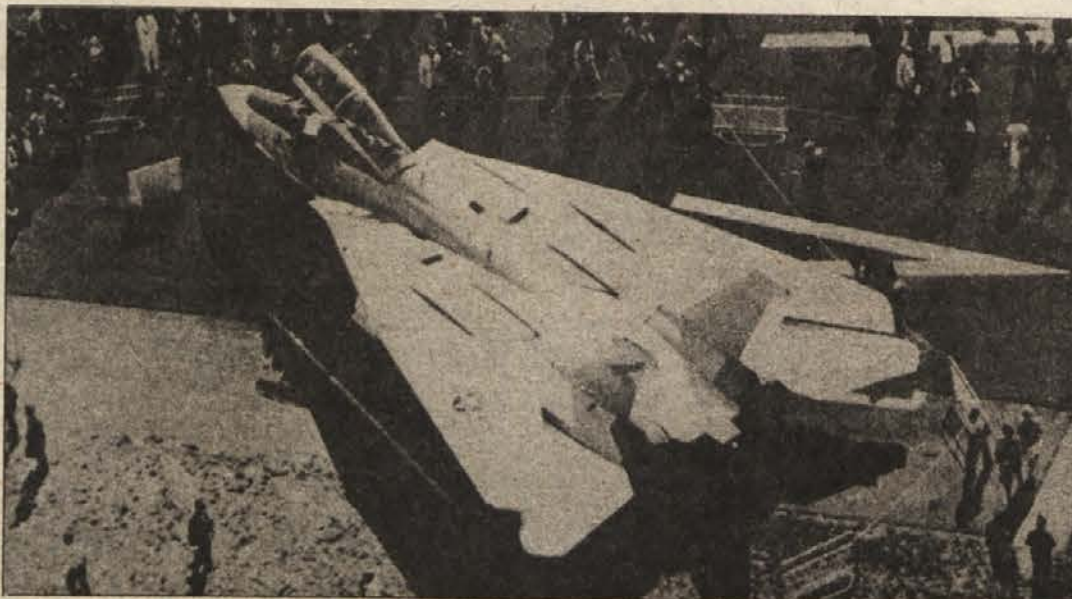


## VOJAŠKI KOTIČEK

## DVOBOJ NAD VELIKO SIRTO

Nedavni dvoboj ameriških in libijskih letal nad zalivom Velika Sirta je bil za ameriške pilote prva priložnost, da „na vroče“ preizkusijo svoja letala. Doslej so bili supermoderne borbeni sistemi na lovcu F-14 „Tomcat“ preizkušeni samo na vajah, pri čemer so vedno predpostavljali, da morebitni nasprotnik leti na enem od vrhunskih sovjetskih vojnih letal, kot sta na primer MIG-23 in MIG-25. Na takšnih vajah so baje piloti F-14 zmagovali v 84 odstotkih „dvobojev“. Zanesljivo pa je vsekakor, da libijska SU-22 ameriškim lovcem nista mogla biti kos, saj gre za tip letala sovjetske proizvodnje, ki je bilo zgrajeno že na začetku šestdesetih let. Najprej nekaj o F-14, imenovanem tudi „Tomcat“.

Gre za mornariško letalo s spremenljivo geometrijo kril. Poglavitna naloga tega lovca in



lovca—bombnika, ki je stacioniran predvsem na letalonosilkah, je prestrezanje in uničevanje sovražnih letal v vseh vremenskih razmerah, ter vzdrževanje zračne premoči. „Tomcati“ so začeli prihajati na ameriške letalonosilke konec leta 1972. Letalo je izdelek firme Grumman Aerospace Corporation in je zadnja beseda tehnike na področju zračnega vojskovanja. Njegova največja hitrost je 2,4 macha (več kot 2500 km/h) na višini 13.000 metrov, nad morsk gladino pa leti s hitrostjo več kot 1460

km/h. To letalo, ki lahko nese šest in pol ton orožja, je oboroženo s kombinacijo raket AIM—phoenix, AIM—sparrow in AIM—9 sidewinder (s slednjimi sta bila sestreljena „suhoja“), poleg tega pa ima še 20-milimetrski hitrostrelni top tipa „Vulcan“. Posadke trdijo, da je to najboljše in najučinkovitejše letalo, kar jih ima ameriška mornarica. F-14 poganjata dva turbinska motorja s skupno potisno silo 18.700 kp, v letalu sta dva moza, pilot in pomorski letalski častnik, ki se ukvarja z elektronomo in oborožitvijo. Srce

letala je elektronski sistem kontrole ognja. Celotna konstrukcija letala je zgrajena v največji meri iz durala izredno visoke kakovosti. Okoli 25 odstotkov konstrukcije je iz titana, 10 odstotkov pa iz kompozitnih materialov. Vsa krmila F-14 se obračajo s hidravličnimi servomotorji. Poseben računalnik za kontrolo leta zasleduje vse pilotove komande. V primeru napake pri pilotiranju letala pri kritičnih hitrostih se letalo avtomatsko izravna. Kot smo že zapisali, gre za letalo z gibljivimi krili. Premikanje kril, ki je pogoj za različne režime leta, se vodi avtomatsko preko računalnika. Ta stalno kontrolira razmerje hitrost—vzgon in izračunava najugodnejši položaj krilnih površin, ki jih premikajo servomotorji. V celoti gledano, je „Tomcat“ uspel projekt, ne bi pa mogli reči, da je primerna tudi cena, ki je okoli 18 milijonov dolarjev za eno letalo, kar je trikrat več, kot stanejo sicer sodobni lovci.

Ob tej ceni ima F-14 tudi kaj pokazati. K veliki bojni moči tega letala največ pripomore najmodernejša elektronika. Tako med drugim omogoča, da posadka istočasno spremlja in ocenjuje početje kar 24 nasprotnikovih letal. „Tomcat“ lahko istočasno napade 6 različnih zračnih ciljev! Če k vsemu temu prištejemo še izredne manevrske sposobnosti letala in vrhunsko izvežbanost posadke, je vsekakor treba priznati, da gre za odlično letalo.

Zato je toliko težje razumeti, da so se Libijci odločili napasti F-14 z aparati tipa SU-22. Letalo SU-22 je v bistvu poenostavljena izvozna verzija sovjetskega letala SU-20, ki je v oborožitvi Rdeče armade že 20 let. Letalo je namenjeno predvsem za napade na zemeljske cilje, čeprav nosi ob dveh 30-milimetrskih topovih tudi 8 raket zrak—zrak „atol“ (oznaka NATO), ki sledi cilju s pomočjo infrardečih žarkov, oziroma sledi toplotnemu izvoru letalu. Seveda lahko nosi SU-22 tudi rakete zrak—zemlja. Kar se hitrosti tiče, je „suhoj“ kar hiter, na majhnih višinah doseže 1,05 macha, na velikih pa kar 2,17. To, česar mu ne štejejo v dobro, je njegova navigacijska in elektronska oprema, ki je najnovejše, poleg tega pa tudi zelo zastarela. Libijsko vojno letalstvo je dobilo letala SU-22 lani.

Ker ima Libija v svoji oborožitvi tudi veliko modernejših sovjetskih lovcv tipa MIG-23 in MIG-25, nekateri razmišljajo, da sta morda libijska piloti v SU-22 napadla Američane „na svojo pest“. Gledano z oči letalskega strokovnjaka, je bilo namreč pošiljanje „suhojev“ v boj s „tomcati“ nesmiselno in samomorilsko početje.



# vsak dan eno dobro besedo

„Vsaka žalost je mati novega veselja, in kadar si obupan, ne omagaj. To je v življenju važno upoštevati,“ je rekla Ema Kranjec, znana novo-meška učiteljica, ki je 18. avgusta praznovala svoj 80. rojstni dan. Zavidati ji je njeno umsko čilost, vedrost in svežino. Redko komu v njenih letih je dano, da bi ohranil v spominu najmanjše podrobnosti iz svojega življenja, in malo koga v njenih letih mladi tako radi poslušajo.

Kramljali sva, ko ji je poštar prinesel kup čestitk. Sorodstvo se je že dva dni pred jubilejem zbralo v njeni hiši v Kristanovi ulici 27 v Novem mestu, obdani z zelenjem, kjer upokojena učiteljica Kranjčeva že 15 let živi sama, odkar ji je umrl življenjski tovariš, dolgoletni gimnazijski profesor Rudolf Kranjec. Niti nisem bila presenečena, ko mi je zaupala, da sta s starejšo sestro dan pred praznikom vso noč do 4. ure preklepetali in obujali spomine. Škoda le, da vsega iz njene bogate življenjske zakladnice ni moč zapisati.

Rojena je bila v znani pekovski Kastelčevi družini v Novem mestu, v kateri je bilo sedem otrok. Njen oče je umrl 96 let star in ob 90-letnici mu je hčerka Ema posvetila ganljivo pesem, ki se začenja z verzi „Biser blesti se na listu v knjigi življenja...“

„Naš oče je bil dober človek,“ pravi in še danes je polna hvale o svojem rojstnem domu. Kranjčeva je bila sprejeta na državno učiteljsko v Ljubljani v hudi konkurenci. „Bilo nas je 200 kandidat, a od teh sprejetih le 45. Nepopisno sem bila vesela, da sem bila med njimi. Moje prvo učiteljsko mesto pri 18 letih starosti je bilo v Gorenjih Sučicah. Službovala sem še v Dol. Karteljevem, Mirni peči, Birčni vasi, najdlje pa v Tržiču pri Mokronogu, nato v Prečni pa na Malem Slatniku.“ Tam je leta 1945 postala upravljavka v podrti šoli in je bila stavba pod njenim vodstvom obnovljena. Potem je več let učila v Novem mestu. Nazadnje je poučevala nemščino.

Prav v vsakem teh krajev je učiteljevala s srcem in dušo in v vsaki teh šol je ostal delček njenih lepih spominov. Celih 42 let se je razdajala učencem. Mnogi ji še danes pišejo vsaj za Novo leto.

Kaj vse je Ema Kranjčeva doživela! Na učiteljske je hodila še v časih, ko je bilo za učenke obvezno nositi klobuk. Ko je službovala v Karteljevem, jo je hmeljniški baron, ki je bil nekak patron nad šolo, prosil, da je hodila vsak četrtek na grad poučevati domača dekleta. Ko je med vojno učila v Tržiču in so se Italijani znašali nad prebivalstvom, ji je italijanski oficir na čelo nameril revolver. Spet drugič se je znašla v vlaku, ki je zapeljal na mino. Na srečo je, kot vsi drugi potniki, takoj podela na tla, kajti strel je preluknjal prav njen sedež. V Prečni so jo v gozdu napadli Cigani, ji na silo vzeli torbico in ji potem še nič kolikokrat grozili. Tudi s sekuro.

Vse to omenja mimogrede in bolj kot življenjske prigode, čeravno pove, da ji nekateri takih



trenutkov še hodijo pred oči kot hude sanje. Veliko raje jubilatka Kranjčeva omenja lepe dogodke, ki jih tudi ni bilo malo.

„Zelo rada sem učila. Že ko sem imela pet let, sem govorila, da bom učiteljica, pa je oče rekel, da za 32 goldinarjev ne bom lazila po hribih. Ko je šel v prvi svetovni vojni oče na fronto, sem mamo pregovorila, da me je pustila v poklic. Zares sem bila srečna med otroki.“

Moža je spoznala na vlaku, ko se je iz Mirne peči vozila v Novo mesto. „Nekaka ljubezen na prvi pogled, vendar je trajalo sedem let, preden sva se vzela. Dober zakon je bil. Spoštovala sem ga, ker je bil dober človek, siten pa včasih kot vsi moški,“ je hudomušno pristavila. Še danes pa poudarja, da se je vse življenje držala reka, ki ji ga je mož v prvih časih njunega znanstva povedal: „Kako je človek lahko vsak dan srečen? Ni treba, da narediš vsak dan dobro delo, dovolj je privoščiti komu dobro besedo.“

Kranjčevima sta se rodila dva sinova: Pavle in Marko. Oba sta danes vrhunska strokovnjaka in mama je nanju upravičeno ponosna. „Naš Pavle je doktor elektrotehničnih ved in atomist. Že 17 let je v Ameriki. Živi v Kaliforniji, kjer ima družino. Ker so ravno zdaj zmešnjave v letalskem prometu, niso mogli priti na moj rojstni dan. Mi je pa dvakrat v enem dnevu telefoniral. In veliko sliko družine mi je poslal. Tega sem res vesela.“

Drugi sin Marko je doktor ekonomskih znanosti v Ljubljani. Ta je kajpak pogosto doma. Trije vnuki, od teh dve Amerikanki in en Slovenec, so babici enako ljubi.

„Pavlovi hčerki govorita samo angleško in nemško. Zdaj jih sin uči tudi slovensko. Poslala sem jim čitanke, a je Pavle pisal, da ima malo uspeha. Sem ga v pismu takoj oštela: Dober učitelj ima vedno uspeh, sem pisala, siten pa nikoli...“

Pri sinu je bila dvakrat v Ameriki, nazadnje še pred dvema letoma. „Dobro se mu godi, ker je eden iskanih strokovnjakov, toda hiše imajo tam vsi lesene. Če bi zagorelo, je v nekaj minutah vse imetje v plamenih,“ pravi. In pri 78 letih je ob zadnjem obisku v Ameriki obiskala še Mehiko po Slano jezero, najznamenitejšo zvezdarno in celo Kalifornijsko puščavo. Ni se tiščala doma, ker, vedoželjna kot je, je želela čimveč videti.

Ko sem jo ob koncu vprašala, kaj sodi o današnji mladini, je rekla: „Mladega človeka je treba razumeti. Mladina je danes prav taka, kot smo bili mi, le od doma danes nima največkrat potrebne opore, ker so starši prezaposleni.“

Mlade pa je učiteljica Kranjčeva vselej razumela. Nikdar se v šoli ni čutila le učiteljico, ki bi v otroško glavo trpala učenost, ampak jim je bila vzgojiteljica v pravem pomenu besede, tovarišica! Prav zato med številnimi nekdanjimi učenci ni pozabljena in tudi ne bo. Da pa tudi družba ceni njeno delo, je dokaz red zaslug za narod s srebrno zvezdo, ki ga je dobila že leta 1965.

RIA BAČER



Za izseljenca Jožeta Malija in ženo Marijo so počitnice v Kapelah najlepši čas v letu. Tam si nabirata zdravje in dobro voljo do naslednjega svidenja z domovino. Tisočero vezi ju priklepa nanjo. Pri sorodnikih v ženinini rojstni vasi sta vselej dobrodošla, zato se z veseljem vračata med svoje ljudi, na kmetijo, ki se postopoma spreminja, modernizira, ohranja pa domačnost in toplino medsebojnih odnosov v družini.

V prvih letih skupnega bivanja v tujini sta Malijeva računala na vrnitev za stalno, vendar je tudi njima vojna prekržala življenjske načrte. V Franciji sta nameravala ostati le nekaj let, najdlje do 1945, medtem pa se je svet obrnil na glavo.

Začetek druge svetovne vojne z nemškim napadom na Poljsko ju je zatekel v Kapelah, kjer sta bila na počitnicah s trimesečnim sinčkom Jožkom. V Francijo sta se vrnila brez njega; v varstvu ga je zadržal stari oče, onadva pa sta potovala domov skozi Italijo. Dolga pot je bila to, in ko sta preko Pariza končno le prispela domov v Merlebach ob nemški meji, so od tam vsi bežali. Ni ilma preostalo drugega, kot da vzameta pot pod noge in se pridružita beguncem. Ustavili so se v majhnem rudarskem kraju ob španski meji.

Jože Mali je bil po poklicu rudar, zato ga je čakalo delo v jami. Bil je neprijetno presenečen, saj tamkajšnji premogovnik še malo ni bil podoben rudniku, v katerih je delal dotlej.

V luknjo smo se spustili kar sredi travnika — je pripovedoval — ven pa smo prišli tako črni, da nas niti žene niso prepoznale. Umiti se nismo imeli kje, stanovali pa smo v baraki, iz katere smo sredi zime videli vse zvezde na nočnem nebu. Pet mesecev smo prebili tam,



od oktobra do februarja. V jami smo si svetili s karbidovkami. Nevarne so bile in mnogi so se z njimi opekli. Uporabljali smo tudi več kot sto let staro delovno orodje. Midva z ženo sva potem odšla v srednjo Francijo, v St. Etienne. Šele jeseni 1941 sva se vrnila v Merlebach in medtem sva bila še v Metzju. Za nas rudarje je bilo v teh rudnikih lažje. Jame so bile bolj opremljene, mi pa tudi. Imeli smo ameriške baterije z lučkami na čeladah, kar je čisto nekaj drugega kot karbidovke.

Med odsotnostjo od doma smo izgubili vse težko prisluženo premoženje — je posegla v moževo pripoved žena Marija.

Stanovanje je bilo prazno, izropano, pa nič zato, da smo le ostali živi. Najhuje nama je bilo, dokler sva bila ločena od otroka. Bila sem presrečna, ko sem se pripeljala ponj v Kapelo. Dva meseca sem prebela v domači vasi. Prve dni aprila 1941 sem odpotovala z njim. Bila sem nekje v bližini Muenchna, ko sem zvedela, da je Nemčija napadla Jugoslavijo. Spotoma sem doživela več bombardiranj. V Muenchnu smo morali potniki v zaklonišče. Otroke so nam pobrali, da bi jih nahranili, mene pa je bilo neskončno strah, da svojega sina ne bom več videla. Pa se je vse srečno izteklo. Nadaljevali smo vožnjo in vlak se je še večkrat ustavil, včasih kar sredi polja, in počakal, da je bil bombni napad mimo. Končno sva s sinčkom prispela v Merlebach. Nihče naju ni pričakoval, saj tudi nisem mogla od nikoder sporočiti, kdaj prideva.

V praznem domu smo se težko znašli. Pobrali so nam celo rjuhe. Vojaki so si iz njih rezali cunje. Toda odkar sam imela pri sebi otroka, sem vse udarce laže prenašala. Tudi vojna se je končala, z možem sva si spet opomogla

in doštudirala sina, ki se je posvetil glasbi. Zdaj je profesor v gimnaziji v Ditzlingenu. V prostem času vodi tri godbe na pihala in še mladinski orkester, s katerim je gostoval celo v Kanadi. Tudi midva uživava v glasbi, vendar so nama najbližji domači napravi. Vsi slovenski rojaki, kar nas živi tukaj, smo izredno veseli gostovanj iz domovine. Navdušili so nas pevci iz Zagorja, rudarska godba iz Trbovelj, Avseniki, Slaki in druge glasbene skupine. Všeč nama je, da sinu glasba toliko pomeni. Pogosto se vidiva z njim, saj živi čisto blizu naju, le na drugi strani meje. Posebno so nama pri srcu vnuki, dve deklici in fantek. Pogrešava jih in to naju tudi vleče nazaj.

Jože Mali je bil rudar z dušo in telesom. Pod zemljo je delal celih dvainštirideset let, pa se je kljub temu težko poslovil od jame.

Jaz najbolje vem, kako žalosten je bil, ko je ostal doma — je povzela besedo žena. — Nič ni rekal, samo na balkon je stopil in se zamišljeno oziral v smeri Merlebacha. Zdalj namreč živimo nekaj kilometrov stran, v Hombourgu, in smo zato odmaknjeni od rudniškega življenja.

Zaslужil si je svoj počitek, čeprav se mu kdaj pa kdaj stoji po dneh, ko je kopal premog še poln življenjske moči. Obšel je nič koliko rudnikov. Komaj šestnajst let je imel, ko je zapustil rojstno hišo v Lipljah v Tuhinjski dolini. Za 16 otrok doma ni bilo kruha. V jami se je Jože prvič spustil v Zagorju, kjer sta bili poročeni dve sestri, ena z rudarjem, ena z mizarjem. Po dveh letih in pol dela v rudniku bi Jože moral k vojakom. Življenje v vojaški suknji mu ni dišalo, zato je pobegnil v Avstrijo, v Leoben. Tam je štiri mesece delal v rudniku. Dlje ni

mogel, ker je bil brez papirjev. S tovariši jo je spet ubral čez mejo, tokrat na Madžarsko. Tudi tam se je zaposlil v rudniku. Kmalu so od njih zahtevali potne liste. Jože je moral na jugoslovanski konzulat. Svetovali so mu, naj gre v Srbijo, kjer da je dosti dela tudi za rudarje. Dobil je brezplačno vozovnico. Vrnil se je v Jugoslavijo in se v Srbiji zaposlil pri francoski rudarski firmi, dokler ga 1927 niso poklicali k vojakom. Vojaški rok je služil v Skopju in nato spet odšel delat v pirotsko okolico.

Potem ga je znova zamikal svet. 1930 je odšel za bratoma v Francijo. Tudi onadva sta pobegnila čez mejo, da sta se izognila vojaški suknji.

Rudarji smo tam bolj zaslужili kot v domovini — je razlagal.

Slovinci smo bili posebno priljubljeni. Šloveli smo kot dobri delavci. Takrat sem nakopal tudi po 30 do 40 ton premoga v enem šlhtu. Za dober zaslužek v Franciji so kmalu zvedeli mladi frizerji iz Zagorja, zato so tudi oni prišli med rudarje. Pa niso dolgo vzdržali, saj niso bili vajeni težkega dela v jami. Najbrž so si predstavljali, da bodo kopalci denar namesto premoga. Razočarani so se vrnili in si po vsej verjetnosti poiskali zaslužek v poklicu, za katerega so se izučili.

Za Jožeta Malija je bilo delo v jami najtežje med zadnjo vojno v Posarju, kjer je kopal na kolienih. Globin ga ni bilo nikoli strah. Najgloblje se je spuščal v Avstriji. Delali so v rovih, 900 metrov pod zemljo. V štirih desetletjih trdega dela je užil le malo sonca. Zdalj ga ima na pretek, najlepše pa je zanj tisto sonce, ki sije v domovini, v katero se z ženo kakor lastovke vračata leto za letom.

JOŽICA TEPPEY





Lojze Vencelj



Rajko Stanojević



Alojz Čeh



Franc Marinčič



Marijan Umek



Metod Mežan

Medtem ko smo vsa leta dosedanjega obstoja Industrije gradbene keramike govorili samo o izgubi, o nizki produktivnosti, slabi kakovosti, pa v zadnjem času iz te tovarne prihajajo razveseljivejši vesti. Že v letošnjem letu jim je uspelo precej zmanjšati že načrtovano izgubo, povečala se je količina proizvedenih ploščic, še posebej pa se je izboljšala njihova kvaliteta, saj v prejšnjih letih skoraj niso poznali a — kvalitete. Te nedvomno pozitivne premike gre pripisati predvsem prizadevanjem znotraj kolektiva, ki se je v štirih letih ne samo nekaj naučil o keramiki, ampak je tudi spoznal, da jim nihče ne more pomagati, če si ne bodo sami pomagali. V ta okvir sodi tudi vse bolj živahna inventivna dejavnost, s katero so precej izboljšali rezultate. Prav to pa je, vsaj tako se zdi, v vsem kolektivu vzbudilo nove moči, s katerimi bo lažje izpeljati tudi sanacijo, ki se je bodo lotili v okviru Novolesa, če bo združitev sprejeta na referendumu.

Med člani delovnega kolektiva jih je kar šesterica ali sedmerica, ki so se zapisali med inovatorje. Seveda ne gre tu za kakšne epohalne iznajdbe. Prej gre za nekaj izboljšav, s katerimi pa so dosegli velike finančne rezultate. Še najpomembnejše je to, da so prignali do konca „šolanje“, ki je trajalo celih pet let, šolnina zanj pa je znašala kar okoli 10 milijard starih dinarjev. Doslej so namreč vsa leta obstoja poslovali z izgubo, dela s keramiko pa so se lotili popolnoma brez izkušenj in še nedokončano investicijo so dobili. Tehnologija namreč ni bila do kraja dognana in v tekočem traku je tudi marsikaj manjkalo. Zdaj lahko vsi delavci rečejo, da so se naučili, kako se izdelujejo ploščice, pa tudi stroje so se naučili sami popravljati, še več, izpopolnjevati.

Velika pridobitev je tudi da so začeli sami izdelovati glazure, ki so jih doslej v veliki večini uvažali.

Pri tem imajo največ zasluge Metod Mežan, Lojze Vencelj, še posebej pa Hubert Duković; ta je pomagal na noge že marsikateri keramični tovarni v Jugoslaviji in je prepričan, da bodo



uspeli tudi s tovarno na Račjem selu. Prav on je namreč dal pobudo, da bi začeli izdelovati domače glazure, ki naj bi temeljile na domačih surovinah. Zato je Duković, s pomočjo krajanov iz različnih vasi začel raziskovati, kakšne so kaj rudnine v okolici Trebnjega, glin in drugi materiali. Tako je kmalu odkril, da je trebanjska okolica bogata s temi rudninami, ki so postale osnove za izdelavo glazur, ki so enake kvalitete kot uvožene. To pomeni prihranek okoli milijon mark deviz, da ne govorimo o tem, kakšno zadovoljstvo je zavladalo med delavci, ko so spoznali, da so tudi sami sposobni za taka dela.

Tako danes Mežan in Vencelj ne skrivata prepričanja, da je treba nadaljevati pot, ki so jo začeli.

Vendar prihranki niso samo pri izdelavi domačih glazur. K večjim učinkom je pomagala že tako drobna domislica, kot se je je spomnil Rajko Stanojević, ki je skrbel za peči in vagončke, na katerih se skozi peči vozijo ploščice. Namesto drage masti — veljala je okoli tri tisoč dinarjev kilogram — so začeli kolesa vagončkov mazati z oljem. In odtlej je bilo z vzdrževanjem vagončkov veliko manj dela, pa tudi tekoči trak je tekel veliko bolj enakomerno.

Največ prihrankov so prinesle izpopolnitve nakladalno—razkladalne avtomatike, ki so jih izpeljali Franc Klemenčič, Bogdan Paunović, Adolf Višček in Vinko Rebolj. Namesto sedemnajstih kaset jih gre zdaj v peč osemnajst, kar pomeni okoli milijardo starih dinarjev prihrankov na leto. Plin je namreč še vedno zelo visoka postavka v ceni izdelka.

Veliko so pri izpopolnitvi linij pomagali tudi Franc Marinčič, Alojz Čeh in inženir Doberšek, ki je bil duhovni oče marsikateri izboljšavi. Franc Marinčič je kot vodja električarjev izpopolnil avtomatsko zaustavljanje preše, izpopolnil deviator na liniji, ki deli ploščice, in še kaj. Alojz Čeh pa je kot vodja vzdrževanja dosegel z izboljšavo, da se je za okoli 5 odst. zmanjšal škart na transportni liniji.

Tu morda še nismo našli vseh izboljšav, ki so v veliki meri pripomogle k temu, da se je znatno povečala proizvodnja ploščic in izboljšala njihova kvaliteta. Izboljšav je veliko več, so pa tako drobne in za laika morda skoraj neopisljive, da se na tem mestu nima pomena zadrževati ob njih. Pomembno je to, da so jih razvili delavci, ki so v tovarni zaposleni že od samega začetka. Predvsem pa je pomembno to, da so šad spoznanja, kako lahko že majhna izboljšava precej pripomore h končnemu ugodnemu rezultatu. Zanimivo je, da vsi, ki so tako ali drugače pripomogli k boljšim rezultatom, doslej niso dobili nobene nagrade.

Sami se niti ne pritožujejo preveč nad tem, zato pa je nezadovoljen direktor Marijan Umek, ki je doslej sam že prejel dve nagradi za inovativno dejavnost pri skladu Borisa Kidriča. Kot je povedal, je v okviru SCT — Tehnika obstajala komisija, ki naj bi ovrednotila vse koristne predloge in izboljšave, vendar jih odslej še ni. Zato v IGK pričakujejo, da jih bodo lahko primerno nagradili, ko bodo splezali na zeleno vejo. Nanjo bodo zagotovo prišli, saj se zavedajo, da bi bilo škoda zavreči spoznanja iz petletnega šolanja pa tudi šolnino, za katere višino niso krivi sami.



Stane Grubar

## OB BOKU ORODJARJEM S TRADICIJO

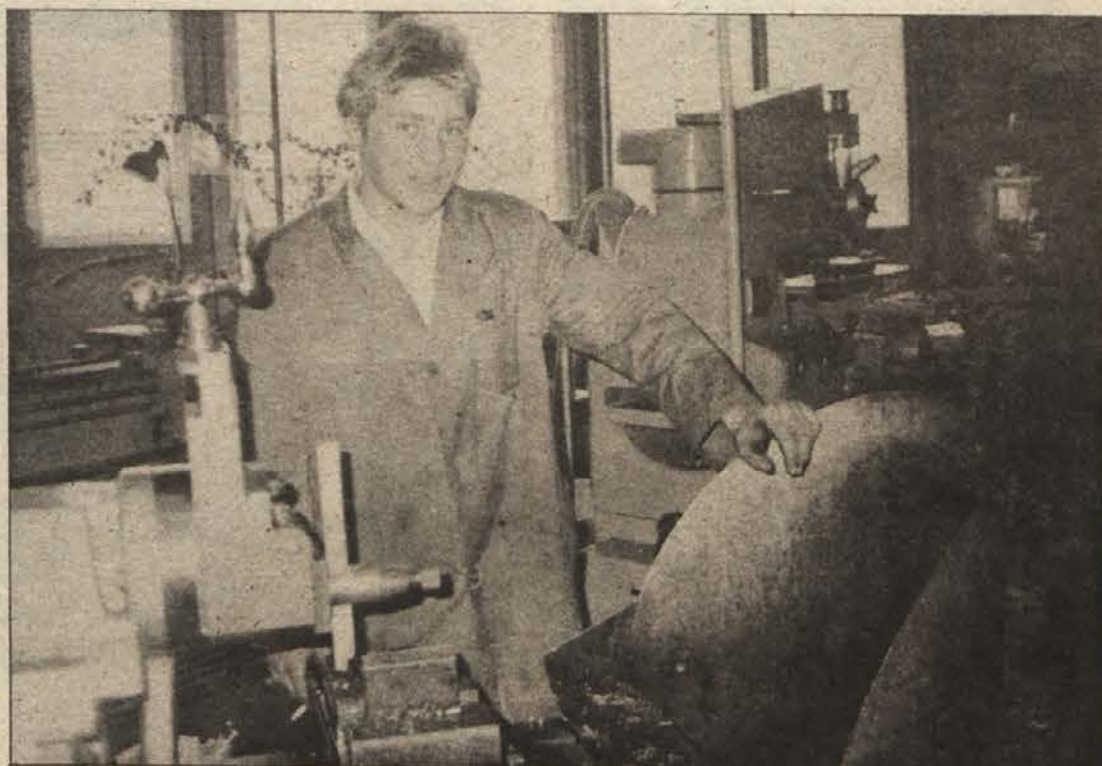
Orojdarna v šentjernejški temeljni organizaciji Hipot (hibridni in potenciometri) Iskre—industrije elementov za elektroniko je še sorazmerno mlada, vendar je to tovarniško srce v zadnjih letih doseglo uspehe — tako pri opremljenosti kot pri vrsti in kvaliteti proizvedenih orodij in strojev — na katere bi bile lahko ponosne tudi večje in starejše orodjarne. Njena zasnova sega okrog deset let nazaj, v celoti pa je delo v orodjarni steklo pred tremi leti, ko so se preselili v nove proizvodne prostore. Tudi kader, kvalificiran za delo na modernih strojih, je prihajal v zadnjih letih. Vzgojili so si ga tako rekoč sami, z dobro kadrovske in štipendijske politiko. Ker gre večinoma za domačine, tudi nimajo problema z odhajanjem, ki je vsaj donedavna pestilo mnoge delovne organizacije.

V začetku so orodjarji leta opravljali le vzdrževalna dela, izdelovanje prvih orodij in naprav pa se je le počasi prebijalo. Dolgo je temeljna organizacija potrebovala orodje in naprave za proizvodnjo iskala drugje, marsikdaj v tujini.

Pri tem so se pojavljale najrazličnejše težave, tako da usmeritev v razvoj lastnih orodjarskih zmogljivosti ni bila naključna. Danes je orodjarna Hipota sposobna narediti vsa potrebna orodja, naprave in stroje za lastne potrebe doma, poleg tega pa lahko okrog 20 odstotkov svojega dela ponudi drugim Iskrinim temeljnim organizacijam,

nekaj pa tudi drugim organizacijam. To ji omogočajo sodobni obdelovalni stroji, s katerimi so opremljeni, npr. koordinatni vrtni stroj, stroji za profilno brušenje, elektroerozija, ki je nimajo še nikjer drugje na Dolenjskem, sodobni stroj, ki ugotovi na izdelkih najmanjše morebitne napake in pomanjkljivosti, itd. Vodja orodjarne Stane Grubar pravi, da je imel srečo, da si je pred opremljanjem nove orodjarne kot vodja investicij lahko ogledal opremljenost orodjarn v „Radi Končarju“ in tudi v tujini, tako da so se res odločili za najboljše možnosti.

Orodjarji v Hipotu izdelujejo predvsem dve vrsti orodja: za izsekovanje sestavnih delov za potenciometre in hibridna vezja ter orodja za brizganje pri izdelavi plastike, delajo pa tudi naprave za montažo sestavnih delov. V zadnjem času se vse pogosteje lotevajo izdelave naprav in strojev za specifično domačo proizvodnjo, predvsem za posodabljanje in avtomatizacijo nekaterih delovnih operacij. Tik pred začetkom dela je tudi poseben oddelček za izdelavo montažnih linij. Sedaj je namreč pri proizvodnji hibridnih vezij in potenciometrov še veliko ročnega dela. Tudi v svetu jih delajo večinoma na stari način, na roko, seveda pa marsikje iščejo možnosti, da bi tudi pri tem stroj nadomestil človeške roke. Prizadevanja Hipotovih orodjarjev so v tem smislu še toliko pomembnejša.



„Do sedaj smo bili preveč ozko usmerjeni le v izdelavo orodij, premalo pa v različne montažne linije za avtomatizacijo proizvodnje. To nameravamo sedaj popraviti. Ko bomo v prihodnjih letih širili orodjarno, jo bomo prav pri montažnih linijah,“ pravi Stane Grubar.

Pot inovativni dejavnosti je torej odprta zaradi vse večjih potreb po posebnih napravah in strojih. Spremembe na področju elektronike so v svetu namreč izredno hitre. S strojno opremljenostjo in zaposlenimi so jim Hipotovi orodjarji sposobni slediti. Tako pa lahko držijo korak s konkurenco na tujih tržiščih, kar je za izvoz nujnost. Že do sedaj so marsikaj naredili sami, npr. sitotiskarske naprave, ki jih bodo še izpopolnili za proizvodnjo digitronov s tekočimi kristali, priprave za montažo potenciometrov itd. Tudi tehnologijo za izdelavo orodij in naprav si sami konstruirajo. Za vse to so kadrovske dovolj usposobljeni. V orodjarni je zaposlenih 40 dobrih in ustrezno kvalificiranih kovinarjev, na specialnih zahtevnejših strojih pa delajo strojni tehniki. Imajo tudi skupino konstruktorjev in tehnoloških. „Postopki za izdelavo orodja so zapleteni in zahteve velike. Potrebna je izredna natančnost, saj govorimo o tisočinkah. Poleg tega gre za prostorsko zelo majhna orodja,“ pravi vodja Stane Grubar.

Čeprav je večina strojev v Hipotu za specifično proizvodnjo (razen standardnih obdelovalnih

strojev) plod domačega znanja in dela, jim ni do samohvale. Stane Grubar pravi, da zaenkrat ni bilo večjih inovacij, ki bi bile tudi finančno ovrednotene, da pa so najrazličnejše izboljšave v orodjarni na dnevnom redu. Kako je to pomembno pri prizadevanjih za večjo produktivnost, boljšo kvaliteto in organizacijo dela, ni treba posebej poudarjati. V Hipotu so šele letos ustanovili društvo inovatorjev in Grubar je prepričan, da jih bo dodatno spodbujalo k hitrejšemu razvoju, konstruiranju in izdelavi vse bolj zahtevnih naprav. „Osvojitve novega tipa potenciometra traja okrog enega leta, navadno pa izdelava orodja za en tip traja okrog tri mesece. Potrebni pa je okrog 7,8 orodij. Ko tudi tuje firme iščejo izdelovalca, izberejo najboljšega ponudnika,“ meni Grubar. Da so lahko vseskozi v „igri“, morajo biti na tekočem s svetovnimi dosežki v tehnologiji.

Strokovno sodelovanje na orodjarskem področju pa je na Dolenjskem izredno slabo, oz. sploh ni, čeprav bi bilo lahko zelo koristno, saj se orodjarne povsod razvijajo. Lažje je v Ljubljani, kjer imajo klube orodjarjev, na Dolenjskem pa nekako ne znajo najti skupnega jezika. Vse kaže, da bo moralo biti društvo inovatorjev v Hipotu pobudnik tovrstnega sodelovanja in izmenjav izkušenj.





Prejeli smo prispevek dipl. inž. agr. Julija Nemaniča iz Metlike, ki želi polemizirati z Janezom Lorencijem iz Trebnjega, katerega izjave o vinu in vinogradništvu smo pod naslovom „Na začetku prazna guma, na koncu vrhunski cviček“ objavili v prejšnji številki Priloge Dolenjskega lista. Pisanje Julija Nemaniča objavljamo v celoti, ker menimo, da bo prispevalo k bolj stvarnim pogledom na današnji trenutek v dolenjskem vinogradništvu.

Odločil sem se za javno razmišljanje in ocenjevanje izjav Lorencijevih z dobrim namenom, da bi vinogradnike, ki še nimajo čvrste odločitve, kako v bodoče, odvrnil od nevarnih avantur.

Slovensko vinogradništvo je ponovno zaživelo pred približno 20 leti z moderniziranjem vinogradov, na Dolenjskem malo kasneje. Medtem lahko govorimo o dobrih in slabih časih v tej panogi. Nekako tri leta in več pa ni pravega dohodka s tem delom in vinogradniki so vznemirjeni. Ni pravega vzroka za obup. Pozivanje k sekanju trt, ki se v obupu tu pa tam sliši, ni upravičeno. Trta je še vedno najbolj zanimiva intenzivna kmetijska kultura za gričevnata pobočja Dolenjske in Bele krajine, saj jo lahko sadimo na površine, kjer ni možno gojiti nič drugega. Za vzglad dajem vinogradnikom himeljarje, ki so zadnjih 10 let zelo težko gospodarili, toda vztrajni sedaj žanjejo sadove za svojo prihodnost, saj je postal hmelj spet zelo donosen.

V teh kritičnih trenutkih je potrebno vinogradnikom nakazati samo pravo smer, ki bo



# IDEALIZEM NE TOČI POCENI VINA

pripeljala do boljšega dohodka in trdne prihodnosti.

Sodim, da so izjave tov. Lorencija dobronamerne, vendar preveč idealistične in ne nakužejo prave poti vinogradnikom. Prepričan sem, da sta Lorencijeva iz ljubezni do svojega konjička prebrala veliko strokovnih knjig in se dovolj naučila za potrebe kmečkega kletarjenja. Veliko vesta, toda premalo, da bi videla vse nevarnosti, ki so pri kletarjenju, zato se jima zdi vse mogoče in preprosto.

Pozivanje vinogradnikov k lastnemu stekleničenju je zelo zapeljivo. Na prvi pogled je zelo lepo imeti lasten proizvod s svojo etiketo, imenom in priimkom. To laska in vinogradnik postaja poznan, prebil se je iz anonimnosti.

Poglejmo ekonomsko plat, ki je pri tem najvažnejša. Možno je tvegati pri 3000 steklenicah doma napolnjenega vina ob dveh rednih, primerno visokih osebnih dohodkih. V tem primeru je tov. Lorenci tudi trgovski potnik, ki si tudi lažje najde kupce za svoje steklenice. Lastno stekleničenje zahteva veliko denarnega vlaganja, od gradbenega objekta, opreme in embalaže do obratnega repromateriala. V zidanici je potrebno imeti poseben prostor za stekleničenje s tekočo vodo. Še tako poceni oprema ne bo cenejša od 20 starih milijonov. Embalaža za 3000 litrov vina stane 8 milijonov. Repromaterial filtrirne plošče

in kremenčeva pena je uvožen. Polnjenje vina s polavtomatsko polnilnico je zelo neprimerno tudi s stališča higijene, ker je potrebno vsako steklenico prijeti v roke, ki so nesterilne. Kvarjenje vina v steklenici je velika nesreča, ki lahko gospodarsko uniči vinogradnika. Prepričan sem, da nima nobena privatna zidanica pogojev, da bi lahko ustekleničila vino za trg.

Pri nas in v svetu so drobni vinogradniki ustanavljali zadrugne kleti, da bi rešili svojo proizvodnjo. V današnjem času je majhna proizvodnja še bolj ogrožena in je združevanje nujno. Tudi tov. Lorenci kaže pripravljenost za združevanje dela in sredstev z ostalimi vinogradniki.

Najvišja oblika združevanja vinogradnikov v naši družbi je zadruga, to pa že imamo. Zakaj ustanavljati novo? Pametneje je izgrajevati odnose z zadrugo in se dogovoriti za poštena delitvena razmerja. Gotovo bodo nastale majhne polnilnice tudi na našem področju. Tako ne bo zagotovljena boljša bodočnost za vinogradnika. Poleg samih tehničnih in tehnoloških težav, ki jih bo imela takšna drobna dejavnost, lahko vidimo težave na trgu in bitko med, recimo, 20 različnimi cvički itd. Izsiljevanje kupcev bo veliko. V zadrugnih kletah to že dolgo čutimo, toda v našem obsegu se lažje borimo proti takim pojavom. Pisec članka ugotavlja, da so primorska in štajerska

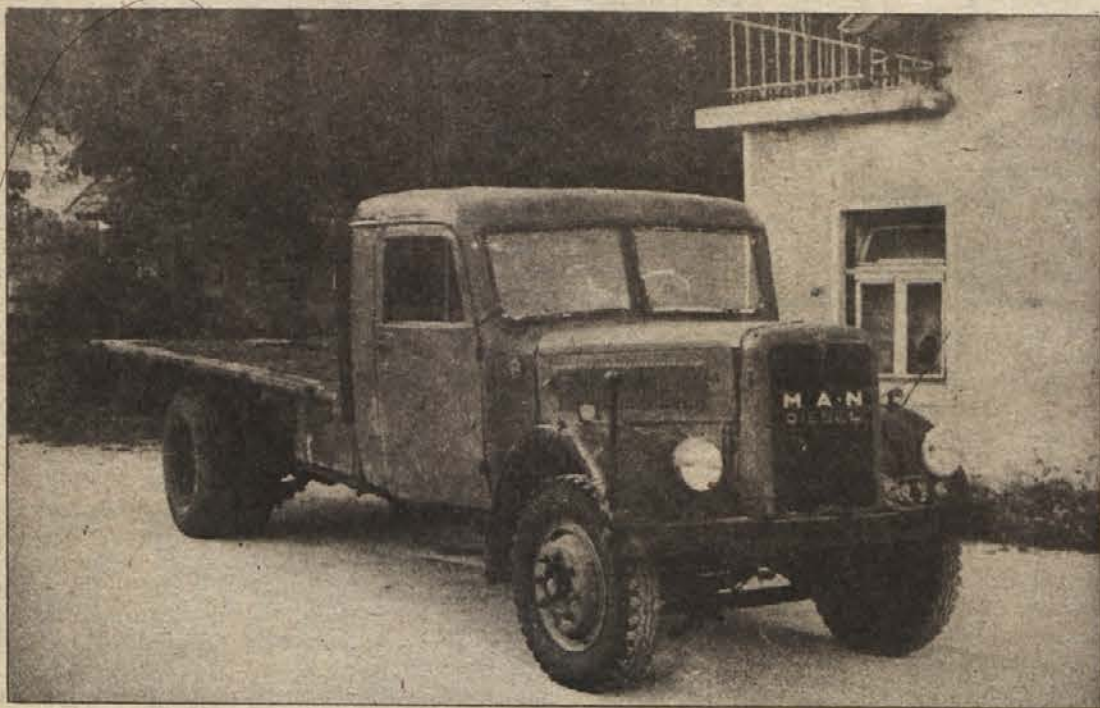


vina na trgu bolj poznana. Tu ni uganke, zakaj. Na Primorskem se je naše zadrugništvo najprej začelo organizirati in so odnosi med vinogradniki in kletmi primerno urejeni. Štajersko področje v zadrugništvu ni tako daleč kot Primorci, toda ima velike družbene plantaže vinogradov in grozdje se predeluje v velikih zadrugnih kletih. Zakaj bi šli Dolenjci po drugi poti?

Prav je, da tov. Lorencija skrbi, kaj bo z dolenjskim vinogradništvom. Še veliko drugih je zaskrbljenih, toda potrebno se je organizirati in začeti na tem temeljito delati. Vikendarji so vnesli nekaj pozitivnih stvari v vinogradništvo, npr.: obdelan je marsikateri majhen vinograd, ki sicer ne bi bil. Tudi kvaliteta vina v marsikaterem vikendu je boljša kot pri kmetu, ker vikendar ni obremenjen s tradicijo in ima več časa za negovanje vina kot prezaposleni kmet. Toda za našo družbo ni toliko važno, kaj bo z vinogradom vikendarjev, nas zanima predvsem, da se zagotovi pogoji za gospodarjenje tržnega vinogradnika. Nevarnost je, da interesi med vinogradniki in vikendarji niso isti. Lotiti se je potrebno vprašanja prevelike razparceliranosti. Veliko vinskih goric je zaradi vikendov izgubljenih za tržno proizvodnjo. Ako bodo zaradi tega propadale vinogradniške kmetije, bo velika škoda.

Vinogradi bodo tržno zanimivi le, če se bo proizvodnja grozdja pocenila. Rešitev je v združevanju parcel. Na Dolenjskem gre združevanje zelo težko. Na področju metliške zadruge smo imeli težave ob vsakem združevanju, toda lastniki na vseh sedem kompleksih so danes zelo zadovoljni, ker so njihovi dohodki neprimerno večji, kot so bili pred skupinsko obnovo.

Dipl. inž. agr. JULIJ NEMANIČ



## TOVORNJAK, VREDEN 200 KRAV

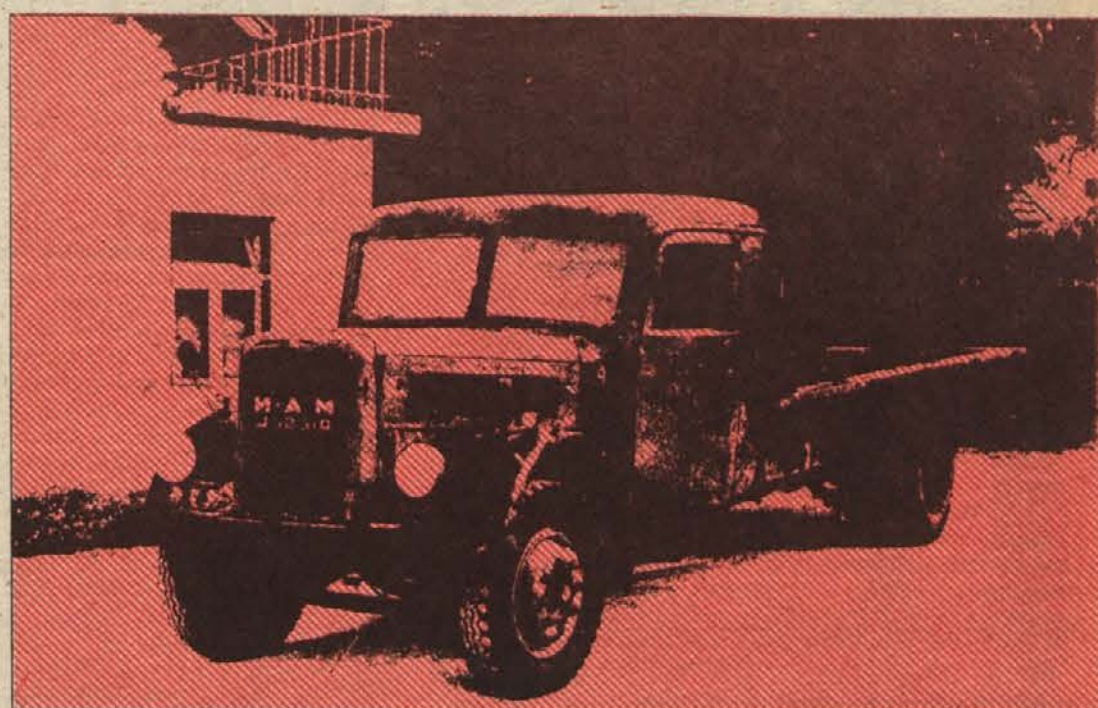
Avtoprevoznik Avgust Cimperšek iz Šmarja pri Sevnici je nadvse ponosen na svoj tovornjak znamke „MAN“ častitljivega letnika 1938. Kako tudi ne, svoje čase je vozilo veljalo 200.000 dinarjev. To je bil v stari Jugoslaviji denar, za katerega si med brati dobil 200 krav. Gustl, kot pravijo po navadi Cimperšku, hrani doma še originalno pogodbo o nakupu tega tovornjaka. Firma DESA iz Ljubljane kot uvoznik kljub obetajočim hudim časom ni oklevala s posojilom za nakup.

Gustl ne bi bil Gustl, če na ploščadi za hišo ne bi imel še enega podobnega „mana“, prevoznik pa opravlja z dosti manjšim „tamom“. S sinom bi kajpada bolje vozila, če bi imela težje, predvsem pa novejšo vozilo. Naj se sliši še tako nenavadno, Gustl bi ga po vsej verjetnosti zlahka kupil, in to še za devize. „Že bi lahko prodal tega

starega „mana“ Nemcem,“ pove. In doda, da je tisti Švaba skoraj povsem ponorel, ko ga je videl prvič. „Sploh nisem omenil nobene cene, niti da ga prodajam. Prva številka, ki jo je izustil tisti Fric, je bila 50.000 zahodnonemških mark,“ pristavi krepki Gustl.

Nemec bo, po pismu sodeč, prišel tudi drugič. Sedaj je tovornjak samo še v boljšem stanju, vozen pa je bil že preje. Gustl pa vseeno reče tudi katero grenko. Izvoznega dovoljenja za to staro „kripo“ (tako reče samo, kadar je jezen!) ne dobi, ker ima roko nad tem spomeniško varstvo. Nikakor ni dvomiti v rodoljubnost starega Gusteljna. Navsezadnje je med partizanščino dal dosti skoz. Z veseljem bi starega „mana“ prodal tudi v Tehnični muzej v gradu Bistra, če bi tam zanj tudi kaj odšteli. Cimperškovo gospodarstvo bi šlo naprej, tudi Gustl bi bil srečen, če bi kdaj pa kdaj lahko stopil tja in malo pogladil tega svojega veterana. Denarja, kot rečeno, pa tam nimajo.

Bi pa bilo o tem tovornjaku mogoče napisati debelo knjigo. Znano je, kako je Hitlerjev rajh mučilo pomanjkanje nafte. Nemci ne bi bili Nemci, če se ne bi znašli. Tudi Gusteljnov „man“ je kar celo desetletje, začenši leta 1942, vozil na lesni plin. Nemci so to uokvirili v zakon, siceršnja civilna vožnja je bila prepovedana, tudi če si kje



staknil kanto nafte. Junkerji so bojda vozili tudi na poljski antracit, dokler ni vsega požrl Krupp. Drugi smrtniki so bili veseli, če so lahko naklestili drva. „Najboljša“ so bila kratka bukova drva v velikosti decilitrskega kozarca. Zakuriti je bilo treba dvajset minut prej, preden si hotel na vožnjo. Z eno pečjo sem tako prišel od Sevnice do Zagreba,“ opisuje to čudo, ki je bilo pravzaprav Otov motor s prirejeno glavo in še čim. Kajpada ni peljal v Zagreb kot danes – 69 km po asfaltu. Krenil je čez Kozje.

Treba pa je bilo znati peljati. „Imeti je bilo treba pravi plin. Pri vožnji navzdol je bilo treba previdno ravnati z loputo. Če ti je zmanjkalo plina v klancu, ni bilo drugega načina kot zapeljati vzvratno nazaj in dobro zakuriti,“ pojasni Gustelj in ponosno pristavi, da se mu kaj takega ni nikoli zgodilo. Ob današnjih cenah nafte mu je kar žal, da je tiste motorne glave prodal odpadku za staro železo.

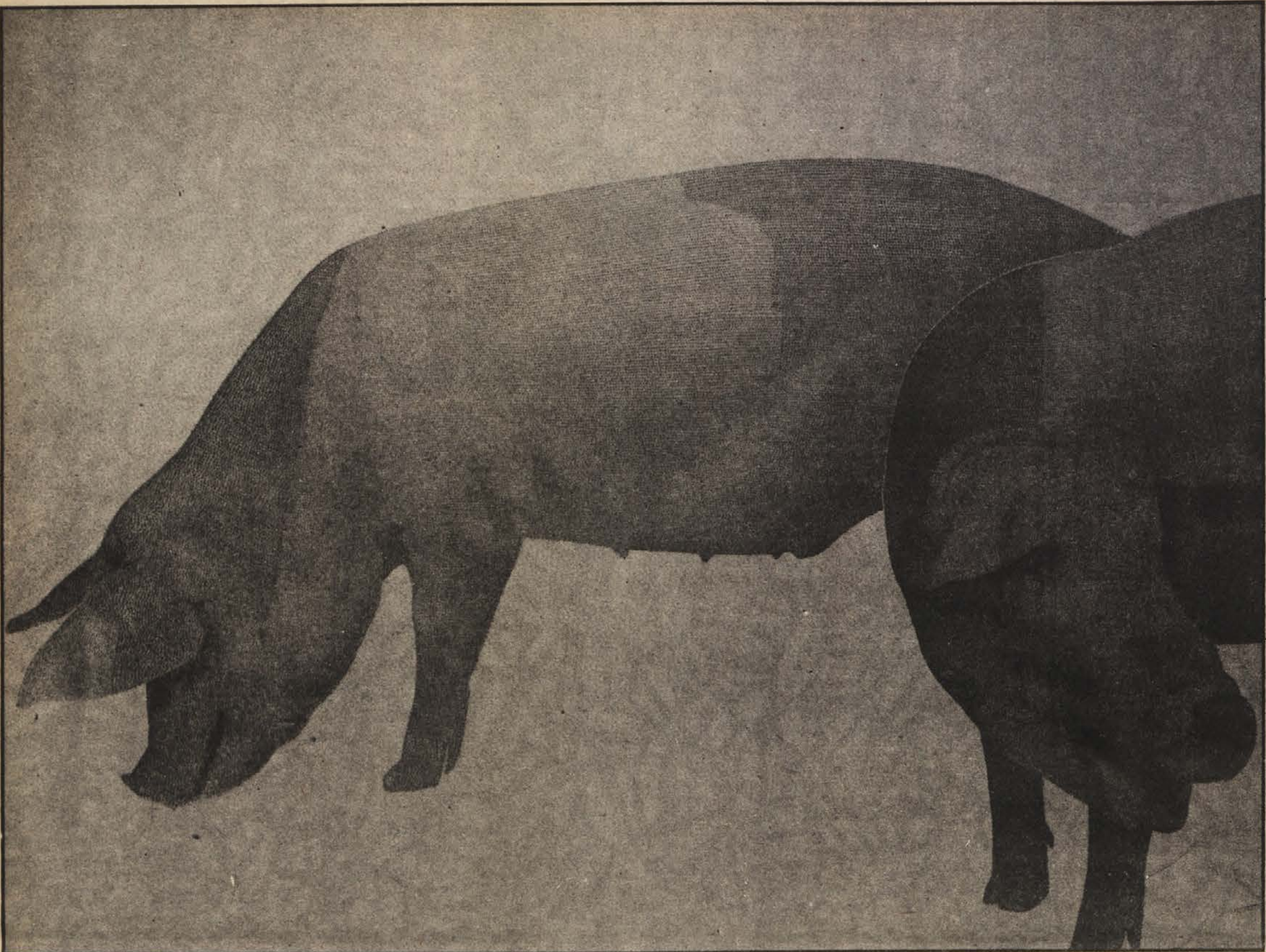
Veliko starih Sevnčanov ima še v lepem spominu številne proslave, na katere jih je kar na kesonu, brez cerade, z nekaj deskami namesto klopi, vozil Gustelj. „Običajno je prišla komanda, da moram čez dve uri peljati. Ni bilo šale, da bi bil rekel ne. Na proslavo sem dostikrat peljal tudi po 96 ljudi, nazaj pa sem se nemalokrat vračal sam,“ se spominja voznik.

Ko so z dolenjske proge proti Boštanju potegnili industrijski tir, da so lahko natovarjali gramoz s polja za avtomobilsko cesto bratstva in enotnosti, je Gustelj predelal svoj tovornjak v svojvrsten prekucnik. Seveda na kakšno hidravliko še misliti ni bilo. Gustelj se je spet znašel po svoje. Snel je leseni keson, na šasijo pa je namestil visoke lesene koze. Nato je keson postavil na vrh tega lesa. Vse skupaj je bilo višje od kabine. Keson je bil na vsaki strani pripet s po dvema jeklenima pletenicama. Ko je svoj tovor gramoz pripeljal do vagona, sta po dva delavca hkrati spodbila kline. Gramoz je v hipu zgrmel na vagon. Gustelj je običajno dosti hitreje peljal kot pravi fapovi prekucniki ali vojaški džemsi.

So pa bile tudi manj vesele stvari. Gustelj je vozil tudi za avtomobilsko cesto Zagreb – Ptuj. Našel je bližnjico za 15 km. A kaj, ko je le malo bolj uvozil to pot, je že naletel na cestni valjar. Postavljen povprek. Ko je stopil iz kabine, da bi videl, kaj je, je taisto storil dokaj zajeten Prlek. Ta je meni nič – tebi nič Gusteljna užgal po betici in komaj še pristavil: „Da si boš zapomni! kdaj te je Štajerec udaril!“ Gustelj pa se je samo malo prestopil in z vso silo vrnil udarec, češ: „Vidiš, takole pa Štajerec vrača.“ Poslej je smel samo on voziti po tej bližnjici.

ALFRED ŽELEZNIK





Branko Suhý „Rumena“ olje 1979

# ambicioznost neznanja

Žal moj razgovor z novinarjem Dolenjskega lista M. Bauerjem v Prilogi Dolenjskega lista ni prispeval k poštemu, ustvarjalnemu dialogu. Kot kaže, je postal oblika poštnega pradalca, kar prav gotovo ni bil namen. Prepotentnost mojega „kritika in okrogle mize kritikov“ izhaja iz gola egoizma, lokalizma in familiarnosti. Pričakoval sem tak „neodgovor“, kar ponovno potrjuje moje že objavljene trditve. Tisti, ki bi morali odgovarjati, so bili po tradiciji vedno tiho ali pa so se za čas odmaknili in se škodoželjno smejejo. Zavišno nagajanje je značilnost „peščice ljudi“, ki zavirajoče, povezano se podpirajoče že leta delujejo. Najbrž so razmere v tukajšnjem okolju zrele za obravnavo pri družbenopolitičnih organizacijah.

prikazani v višini 200.000 din. V to je bilo vključeno deset enakovrednih nagrad po 10.000 din, ostalo pa za skromno prireditveno publikacijo in stroške za strokovno žirijo. Nikoli ni bil govor o milijonu, izmišljeni vsoti kritika.

S pobudo za imenovanje prireditve je bila v daljšem razgovoru seznanjena predsednica kulturne skupnosti v Novem mestu. Obljubila je, da bo kulturni skupnosti poročala, oziroma da me bodo povabili na sestanek. Od tega ni bilo nič.

Na „svojo roko“ sva skupaj z vodjem Dolenjske galerije priskrbeli strokovno pomoč in sodelovanje Moderne galerije v Ljubljani in Moderne galerije v Zagrebu, ki imata že dolgoletne izkušnje. Poleg tega sva zbrala podpise uglednih slovenskih grafikov, ki so se z načrtno prireditvijo v Novem mestu strinjali in bili pripravljeni z veseljem sodelovati.

Kako je mogoče, da se je odločalo mimo soglasja uglednih strokovnih ustanov in priznanih ustvarjalcev grafike? Kakšno je potem to samoupravljanje v kulturi? Ali zato, ker ne živijo v Novem mestu, nimajo pravice sodelovati in odločati? Se lahko izoblikuje mnenje mimo ustvarjalcev samih? Kako je potem še možno razumeti vaše veliko veselje ob njihovih razstavi v Dolenjski galeriji? Želim, da bi moja pomoč Dolenjskemu muzeju in galeriji bila spodbuda k ponovni pritegnitvi teh ustvarjalcev v Novem mestu.

Še o denarju. Obrtno združenje Hrast Novo mesto je na mojo pobudo zagotovilo sredstva za izdajo razstavnega kataloga. Razstavljalci so se mu odpovedali in predlagali sredstva v odkup razstavljenih grafik. Tako se je zelo ugodno povečala stalna zbirka v Dolenjski galeriji.

Razstavišč je v zdajšnji gospodarski situaciji v Novem mestu dovolj. Potrebno jih je le ovrednotiti in napraviti zahtevnejše programe. Najbrž je bilo v tem okolju v ponavljajoči se obliki že dovolj likovnih kolonij in drugih tovrstnih prireditev. Njihova realizacija gotovo ni bila poceni. Ne gre za kvantiteto, temveč kvaliteto prireditev. Nesmiselno in nerazumno rabljena beseda akademik pa kaže na zmešnjavo ali žalostno poznavanje slovarja. Če pa je le norčevanje, je še posebej primitivno.

Že reproduciranje del „avtorja moje kritike“ v Prilogi izborna kaže na elitizem znotraj amateriz-

ma. Najbrž tako pretenciozen način reklamiranja tudi večini ostalih resničnih ljubiteljev slikarstva ne more biti povšeči. Izrezki iz likovnih enciklopedij, deformiranost in zmečkanost figur, pokazani konflikti v perspektivi, „anatomske pomanjkljivosti“ itd. — vse to risarsko neznanje ne more zamegliti in rešiti niti okusna „pepsi cola“. Tako vsiljivo obnašanje je bilo zaznati tudi ob Vovkovi ne uradno povabljeni glasni prisotnosti na zadnjem sestanku galerijskega sveta. Vemo, namreč da imajo likovni ljubitelji svojega stalnega predstavnika v galerijskem svetu, ta je bil na zadnjem sestanku tudi prisoten.

V naši družbi je vsem omogočeno šolanje. Zagotovo je vsakomur to možno opraviti v tridesetih letih, če je le volja po znanju močnejša od drugih interesov. Akademija za likovno umetnost je edina, ki v svojih študijskih programih zahteva in da likovno strokovna znanja. Delo z zreli mladi ljudmi na akademiji me znova postavlja pred nove izkušnje, je likovno pedagoško ustvarjalno. Na to delovno mesto sem bil sprejet na osnovi svojega slikarskega in grafičnega dela. Pri tem ostajam v svojem prvenstvenem poklicu — slikarstvu, kar vsaka zdrava pamet lahko razume in ne more metati vsega v isti koš.

Ob športnih rezultatih si ljudje pogosto sežejo v roke. Da bi to isto človeško noto v Novem mestu dosegli tudi v kulturi, pa bo potrebno še veliko naporenega in discipliniranega teka. Za vsak vrhunski rezultat je potrebno veliko odpovedovanja, treninga, volje in znanja.

Še o „uvozu“ iz Ljubljane. Meni pravijo, da je čisto normalno, da se na delo v Ljubljano vozim vsak dan tja in nazaj. Če se vse druge stvari plačujejo, kot na primer kilometrino za razvažanje razstavnih katalogov po novomeških podjetjih, zakaj pomislek ob plačilu likovnega predavatelja? Sicer pa so v Novem mestu vedno znali (če uporabim kritikovo besedo) „uvoziti“ ljudi za pomembne storitve. Za osvežitev spomina naj omenim pleskanje Novega mesta, bodočo Jakčvo galerijo itd.

Moje študijsko bivanje v tujini mi časovno pač ni dopustilo izobraževanja likovnih amaterjev. Za to delo imamo pri nas dovolj sposobnih diplomantov likovne akademije.

Nagrade in priznanja so pri nas zelo relativne, kar pa seveda ne velja za vse prireditve. Zame so nagrade tudi sodelovanje na pomembnih mednarodnih razstavah, ki jih ni tako malo. Člani žirij so zelo znani strokovnjaki iz področja likovne umetnosti. Za tiste, ki ne poznajo, naj navedem en primer take žirije v Heidelbergu, kamor so me tudi povabili: prof. dr. Umbr Appollonio, direktor beneškega bienala, Ilja Bogdesco, sekretar moskovskega združenja grafičnih umetnikov, Suzana Cagnas, konservator španskega muzeja moderne umetnosti v Madridu, dr. R. Hammacher—van den Brande, glavni kustos zbirke barona Lamberta Brusseisa, prof. dr. Walter Koschatzky, direktor grafične zbirke Albertina na Dunaju, prof. Zoran Kržišnik, generalni sekretar mednarodnega ljubljanskega grafičnega bienala, dr. Jacques Lassaigue, direktor muzeja moderne umetnosti mesta Pariza, Milos Lukeš, generalni sekretar evropskega bienala v Heidelbergu, prof. Andrzej Pietsch, predsednik mednarodnega krakovskega grafičnega bienala.

Res je, da nobena šola ne naredi umetnika. Je pa večja verjetnost, da z discipliniranim, kritično pridobljenim znanjem in izkušnjami enkrat v življenju s trdim delom le prideš do tega. Čeprav pri nobenem resničnem likovnem delavcu to ne sili v ospredje. Ne poznam genija, ki mu znanje tradicije in šol ne bi bilo potrebno za njegovo lastno delo.

V besedi rekreativci ne vidim nikakršne žaljivosti. Če se ljubiteljsko udeležuješ na likovnem področju, ne moreš biti nad drugimi, si le enak.

Kritik navaja, da sem izjavil, naj se vrata amaterizmu zapahnejo. To ni res. Poudarjal sem, naj sodelujejo vsi ljubitelji likovne umetnosti, pri tem pa naj bo več samokritike in dorečenosti v likovnem izrazu.

Imam svoj poklic, za katerega porabim veliko časa. Zato se ne mislim ukvarjati z administrativnimi deli, za to so v ustanovah postavljeni in odgovorni drugi ljudje. Srečen sem, da živim v Novem mestu ter da me spremlja mnogo razumevanja med resničnimi ljubitelji slikarstva — občani Novega mesta. To dokazujejo vse moje pretekle otvoritvene razstave.

BRANKO SUHY



# Opzornia

prebrali smo

## ječe in pobegi

Ob proglasitvi Sandra Pertinija za predsednika italijanske republike so časopisi pred tremi leti poudarjali, da je v rimsko predsedniško palačo prišla ena najbolj znamenitih osebnosti antifašizma in delavskega gibanja, človek, ki je zaslužen za demokratičen preporod Italije, za izgradnjo republike. In življenje tega znanega levičarja, socialista, je bilo v zrelih moških letih zaznamovano s trpljenjem, a ni klonil, prepričan v naprednost svojih idej, v zmago nad fašističnimi krvniki, premočna je bila njegova vera v pravico in svobodo.



24. maja 1925 je bilo Pertinijevo ime prvič vpisano v letopise fašističnih kvestur. Od tedaj dalje je celih devetnajst let preživljal v ječah, iz katerih je bežal, vseskozi pa je bil navzoč pri pripravljanju odporišta. Teh junaških let Pertini ni popisal sam, o njih beremo v knjigi „Ječe in pobegi“. Gre za zbir dokumentov (sodnih in upravnih), sodb in poročil, brezimnih ovaduških obvestil in podobnega, kar se nanaša na Pertinijevo usodo v tistem času. Dokumente je zbral Vico Faggi, ki je sestavil povezovalne opombe, dodal pa je Pertinijeve spomine na ljudi in dogodke.

Ta zanimiva življenjepiska knjiga je v prevodu Branka Vrčona izšla pri Državni založbi (v sodelovanju z Založništvom tržaškega tiska), Drago Košmrlj pa je prispeval uvodne besede,

ki govorijo o Pertiniju kot simbolu antifašizma, prikažejo njegovo življenjsko pot ter vzporedno razčlenijo tudi vzpon in padec fašizma v Italiji.

## pesmi

Nedavno tega sta izšli dve knjigi pesmi.

Ob skorajšnji (28. septembra) stopenjdesetletnici rojstva Frana Levstika je Mladinska knjiga poskrbela za izbor njegove pesniške tvornosti. Knjiga je zanimiva zaradi tegale: med Levstikovimi deli je bil le „Martin Krpan“ deležen številnih ponatisov, razen otroških pa so njegove pesmi v knjigotrkem smislu tako rekoč pozabljene (če kajpak odmislimo Paternujev izbor iz 1966 in objave v zbranih ali izbranih delih). Zato je pričujoča knjiga ena redkih priložnosti za seznanjanje z Levstikovim pesništvo, bomo lahko najboljše besedila iz „Pesmi 1854“, t. i. Tonine in Franjine pesmi pa pripovedne pesmi in refleksije, satire in pesmi za mladino, skratka, domala vse vredno izpod Levstikovega poetičnega peresa. Kakor pred časom Prešernove so tudi Levstikove pesmi dopolnjene z dvema literarnozgodovinskima spisoma; uvodoma je ponatisnjen Frana Levca esej (1895) o književnikovem življenju in delu, sodobnejše poglede na Levstikovo pesniško ustvarjalnost pa v spremni besedi podaja Anton Slodnjak, ki je pesmi izbral in jih uredil v več zaokro-



ženih poglavij. In slednjič je pričujoča pesniška knjiga zanimiva tudi zato, ker je opremljena s preslikavami desetih ali kaj umetniških slik, ki so jih v Levstikovem času ustvarili takratni slovenski likovni umetniki. Izbor slik in zapis o posebnostih slovenskega slikarstva iz tretje četrtine 19. stoletja je prispeval Ivan Sedej.

S pesmimi Simona Gregorčiča pa se je dogajalo povsem drugače kot z Levstikovimi. Izšle so že tolikokrat, da je zani-



miva prav pogostnost njihovega prihajanja med bralstvo. Tokrat (založila jih je celjska Mohorjeva družba) so nam spet dostopne v izboru, kakršnega je na začetku šestdesetih let pripravil France Koblar. Ta je v šestih skupinah, ki združujejo tematsko sorodne pesmi, zaobsegel domala vse Gregorčičevo pesništvo. Koblarjevi so tudi uvod in pripombe, vinjete in risbe pa so povzete iz Antona Medveda izbora (1908) Gregorčičevih pesmi.

## ponoči z belimi konji

Kdor поблиže pozna slovensko prevodno ustvarjalnost, temu ni skrito neljubo dejstvo, da so tukajšnjemu bralstvu na voljo vsakršne umetniško prazne knjige z vseh koncev in krajev sveta, nikakor pa založnikom ne uspe ponuditi vsaj tolikšnega števila vrednejših del, da bi se bilo moč dokopati do novejših, če že ne najnovejših podobe literarnega snovanja v deželah, na katere mejimo. Kaj posloveniti? — o tem običajno odločajo zaslužkarska pričakovanja. Žal za tako stanje niso krivi le založniki, precej je namreč skvarjen tudi že literarni okus beročih, ki dobre knjige pogosto prezrejo.

Morebiti se to ne bo zgodilo z romanom „Ponoči z belimi konji“, ki ga je spisal eden najvidnejših sodobnih bolgarskih književnikov Pavel Vežinov. Ta ima za sabo že štiri desetletja literarnega ustvarjanja, za več knjig je prejel nagrade, pričujoči roman (za izid pri založbi Obzorja ga je poslovenila Katja Špurova) je bil svojčas proglašen za knjigo leta in je dostopen že v številnih jezikih.

## iz izložbe

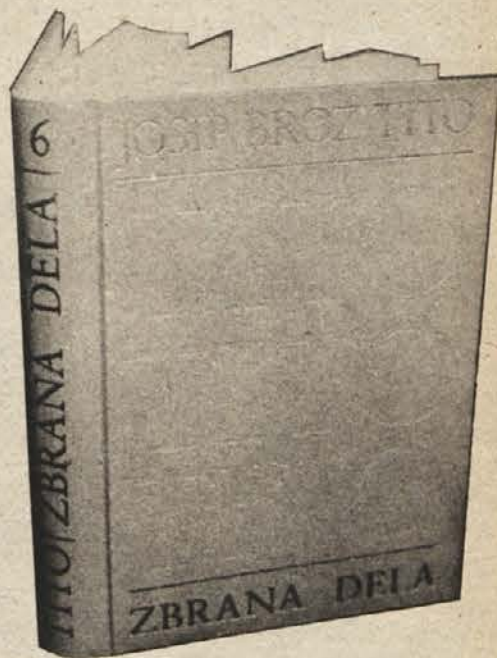
Po daljšem premoru (ki je razumljiv, ako upoštevamo, da gre za znanstveno objavo besedil) je v slovenščini izšla šesta knjiga Zbranih del Josipa Broza—Tita. Prinaša dela, spisana od oktobra 1940 do aprila 1941, torej zaključuje sklop Titovih predvojnih besedil.

Po obsegu in pomenu so med pričujočimi besedili najznačilnejši dokumenti pete konference KPJ, ki je bila v drugi polovici oktobra 1940 v zagrebški Dubravi. Najobsežnejše je Titovo Poročilo o organizacijskem vprašanju...; s te izredno važne konference so ohranjeni zapisi šestih Titovih posegov v razpravo, tri brzojavke in Resolucija, ki je resda skupinsko, v bistvu pa Titovo delo.

Naslednjih 28 besedil priča, da je v tistem času Tito glavno skrb posvečal partijskim vprašanjem, in sicer v luči zapletenega mednarodnega položaja, ko je grozila nevarnost fašističnega napada na neodvisnost jugoslovanskih narodov. Besedila govorijo o razmerah na Balkanu, o sindikalnem gibanju, ki še ni preseglo enotnosti, na to se navezuje Titovo razmišljanje o kmečkih vprašanjih (šlo je za snovanje zveze delavskega razreda in kmetov), grozeča vojna pa je Tita silila tudi k proučevanju večšin vojskovanja.

Za doumevanje Titovih besedil so važne tudi t. i. Priloge, ki jih tokrat tvori osem enot; ena so zapiski S. Kraigherja o Titovem predavanju v partijski šoli, o odnosih med KPJ in Kominterno pa pričata brzojavki G. Dimitrova Titu.

Nad polovico del je v pričujoči knjigi doživelo prvo objavo, večino jih je Tito avtoriziral, kot prejšnjim pa tudi tej knjigi dajejo znanstveno naravo izčrpne opombe,



časovna preglednica dogodkov, življenjepisni seznam oseb, ki so omenjene v besedilih, in še kaj.

Titova dela v slovenščini zalagata Borec in Komunist; založbi napovedujeta, da knjige poslej ne bodo več izhajale po vrstnem redu. Tako bosta kmalu natiskani 9. in 10., šle nato pa 7. in 8. knjiga. Te štiri knjige bo moč kupiti po dozdajšnji ceni (100 dinarjev), za nadaljnje pa se že obetajo višje cene.



Naslov obeta kaj sanjskega, a je delo daleč od tega, kajti gre za pripoved o znanstveniku, ki se muči z raziskovanjem raka. Z dognanji hoče pomagati medicini, da bi se dokopala do pravih povzročiteljev te hude bolezni in jo seveda tudi preprečevala. Roman ne govori zgolj o znanstvenih ugotovitvah, učenjaška početja so postavljena tako rekoč v sredino življenja, ki ga usmerjajo ljubezen pa spletke in še toliko drugega.

Da ne bo pomote: ne gre za t. i. zdravniški roman, kakršnih smo na Slovenskem lahko brali že več in se prepričali o njihovi plehkosti. Vežinov je tematiko, ki vleče ljudi, obdelal na zaviljiv umetniški način; s pripovedno in izpovedno silo, ki jo premore le dober pisatelj, je človeka, njegova dejanja in nehanja zastavil in obdelal tako, da zgodba nudi precej več kot le površno prikazovanje znanstvenikovih hotenj. Ni umetel-

nih zapletov, cenjenih prizorov ali česa podobnega, v krajšem uvodu pa pisatelj braleca opozori, naj stvari, ki se tičejo znanj o raku, ne enači s stvarnimi dognanji. Takole pravi: „Resnico in spoznanja v tej knjigi je treba iskati izključno na območjih literature, to je v človekovi duševnosti in človekovih medsebojnih odnosih.“

D. R.

## o človeku

Nedvomno bosta marsikateri braleca pritegnili knjigi, ki sta izšli v knjižni zbirki „Družinska knjižnica“ Mohorjeve družbe, saj nosita pomenljiva naslova „Človek v stiski“ in „Človek v ravnotežju“, njun avtor pa je priznani strokovnjak dr. Anton Trstenjak, pisec številnih znanstvenih in poljudnih del s področja psihologije. Knjigi nekako spadata skupaj ne samo zaradi zaporednih števil, ki označujejo vrstni red Mohorjeve zbirke, marveč po svoji vsebini: prva razglablja o človeku v stiski, druga naj bi z



analizo značajev pokazala, kako naj človek ujame tisto kočljivo ravnotežje v svojem ravnanju, da bo kot celovit značaj in osebnost usklajen s seboj in svojim okoljem, se pravi z družbo.

Zahtevnejši bralec bo kmalu uvidel, da sta obe knjigi sicer zanimivi, da nudita marsikaj novega, pa vendar ne presemeta okvira družinskih priročnikov — končno sta bili tudi napisani z namenom, da ju prebere in razume čim več bralcev. Temu namenu primerno je avtor pri pisanju pazil, da je njegova pripoved pregledna, jasna in slovenska v izrazu ter ves čas podkrepjena s konkretnimi primeri iz avtorjeve lastne prakse ali iz tuje strokovne literature. Res pa je, da je pisec v želji, da bi bili primeri čim bolj nazorni, in poučni, včasih zašel v nekakšno pravljico na način „in potem je bilo življenje srečno...“

Morda bodo katerega od bralcev motili nekateri etični nazori, za katere se pisec v obeh knjigah zavzema, in mu bodo še posebno poglavja o spolnosti in zakonu zvenela malce staromodno, vendar pa takšni nazori sodijo v celoto Trstenjakovega človeka v ravnotežju. Navse zadnje je bolj važno sporočilo da je človek lahko kos vsemu tistemu, kar ga, danes morda bolj kot kdajkoli, vleče v prepad duševne stiske in iztirive

MIL



## slikanje mu je rešilo življenje

Sedela sva pri pivu, in med požirki, ki sva jih delala v daljših presledkih, točila besede o dobrodušnih Dolenjcih, med katere čadale raje zahaja, o svetu onkraj Gorjancev, kamor ga še zlasti vleče srce, ker je bila tam doma njegova mati, Bela Kranjica iz Črnomlja, pa dolgo o slikarstvu, ki ga je tako zasvojilo, da ne naredi koraka več brez skicirke.

Še preden sva odločila vsak svoj drugi izpraznjeni vrček in je sonce stopilo za več moč visoko, je nastala zgodba o slikarju Francetu Smoletu, vedrem sedemdesetletniku iz Ljubljane, zgodba o njem, ki mi je sedel nasproti in med pripovedovanjem kdaj pa kdaj pomenljivo pomežiknil iz za debelih okvirov očal. Zdaj, ko listam po beležki in luščim iz zapiskov najpomembnejše za njegovo zgodbo, ki naj jo tu na kratko obnovim, se mi zdi skoraj škoda tako bogato snov zožiti v takle zapis.

Kajti vse, kar je France Smole doživel, kar ga je potiskalo v zemeljski pekel pa spet dvigovalo na vrhove življenjskih radosti, bi zaslužilo, da bi se bralo vsaj v daljši noveli, če že ne v romanu. Naj se ustavimo na katerikoli postaji njegovega življenja, so vse polne zanimivosti, vrednih resnega peresa. Od mladosti, ki jo je preživljal zdaj v rodnem Kočevju, zdaj pri stari materi v Črnomlju, prek let na kočevski gimnaziji, vojske, koncentracijskih taborišč do povojnega službovanja, upokojitve in tega današnjega dneva se odvija klobčič svetlih in temnih doživetij,

upov in brezupov, načrtovanega in izpolnjenega, volje in nejevolje tega moža, ki se je zaradi nenehnega optimizma, včasih kar trmasto vztrajen znal s svojo življenjsko barko varno prebiti mimo vidnih in nevidnih čeri.

Čeprav se Smoletu ni vse obrnilo tako, kot je želel in pričakoval, se ima vendarle za srečnega. „Srečo sem imel nešteto krat v življenju, zato sem še tu in zato lahko slikam,“ je pripovedoval. „Izredna sreča je bil zame prof. Jože Pungartnik, učitelj risanja na kočevski gimnaziji. Znal je naučiti, spodbuditi človeka, da je lahko razvil talent. Njemu moram biti hvaležen, da še danes lahko rišem in slikam v akvarelu.“ Smole se je za hip globoko zamislil, potem pa z grenkim nasmehom na ustih pristavil: „Lahko bi rekel, da mi je Pungartnik nekajkrat rešil tudi življenje, kajti prepričan sem, da me ne bi bilo več, če ne bi znal slikati.“

Bilo je v koncentracijskem taborišču, kjer sem po naključju drugoval z nekaterimi slovenskimi slikarji, kjer pa je bil pod uniformo fašističnimi oziroma nacističnimi oznakami tudi človek. Dovolil nam je in celo omogočil, da smo risali in slikali. To je pomenilo za tistikrat, ko sta se zemlja in krematorij prenasitila s človeškimi trupli, veliko protekcijo. Naša predanost umetnosti in slikarstvu je bila večkrat tudi navidezna, saj smo slikarji iz likovnih posvetov nemalokrat naredili sestanke OF in se dogovarjali, kako organizirati taboriščnike in med njimi širiti ideje upora.“

Smole je vse življenje po malem slikal, velika priložnost se mu je ponudila šele po upokojitvi. Udomljen v Ljubljani je kmalu našel somišljenike in z njimi v sezoni 1969/70 ustanovil društvo likovnih samorastnikov. „Dobili smo se ljudje najrazličnejših poklicev, ki so poleg redne službe tudi slikali. Skupina je rasla, sledile so razstave, zdaj pa smo z organizacijo že tako daleč, da imamo svoje delovne in razstavne prostore. Prirejamo kratka ekstemporala, posamezniki pa se udeležujemo ekstemporov, ki jih pripravljajo novomeški Labod, Dobrna in Piran. Pred štirimi leti sem sam organiziral tudi srečanje kiparjev v domu počitka Tisje v Šmartnem pri Litiji. Okolje doma krasi zdaj več kot 20 skulptur.“

Organizacijska sposobnost je Smoletova velika vrlina. Vendar pa najraje slika. „Slikat grem, kadar sem utrujen, slikanje me notranje poteši.“ Smoletov čopič izzivajo motivi iz kmečkega življenja, mlini, ki propadajo, jezovi, ki se rušijo. Največ tega najde na Dolenjskem in v Beli krajini, zato je tolikokrat gost teh krajev. Ustvaril je veliko akvarelov. Njegove nenasične skicirke so polne risb in krokijev. Vanje beleži popotne vtise. S popotovanjem po Beli krajini in obkoljskem svetu je nastal daljši cikel slik, ki ga je posvetil svoji materi.

Smoletove slike imajo neki poseben čar. Milino. Kot da je vsaka slika spomin na mater, ki jo je imel zelo rad.

I. ZORAN





## IVANOVI KOZOLCI IN KOZOLČKI

Drugi imajo Akropolise, Koloseume, Eifflove stolpe in pisane dvorce, da se z njimi dičijo, jih razkazujejo in pooblikujejo. Pri nas ni takih znamenitosti, zato pa nam na vsakem polju, v vsaki vasi in zaselku tiho pojejo čudovite harfe, nevsiljivi in neupadljivi biseri narodovega ustvarjanja in umetniške fantazije — slovenski kozolci.

V vsakdanjem življenju jih niti ne opazimo, ko pa si v spomin pokličemo domačo pokrajino, ta brez kozolca ne more biti — slika je nepopolna. Šele kozolec v svoji mnogoteri pojavi in izvedbi in s svojimi sivimi stebri in latami ji da pravo življenje. Tako je slovenski preprosti človek in ne mogotec dal življenje pokrajini z arhitekturo, ki je ni nikjer po svetu. Prav zato je prav kozolec tista najgloblja in najbolj značilna vez, ki jo naš človek najraje jemlje s seboj za spomin, ko se podaja v tuje kraje. Motivov ne manjka, umetnikov, ki bi s sliko ali fotografijo beležili te skladne stike med človekovim ustvarjanjem in naravo, tudi ne, vse manj pa je ljudi, ki bi znali ali vedeli, kako se kozolec dela. Starih mojstrov skoraj ni več, mladi pa se za tako obrt, ki je naporna in ne donosna, ne zanimajo.

Take mojstre je rad obiskoval Ivan Erjavc. Ne zato, da bi se od njih naučil delati prave kozolce, ampak da bi mu povedali, kako so reševali nekatere postopke pri gradnji in kakšne materiale so uporabljali. Tudi Ivan namreč dela kozolce, vendar ne pravih. V svoji delavnici na vzpetini blizu Krškega se sklanja nad verodostojnimi modeli dolenskih lepotev in jim vdihuje življenje. Erjavc je namreč predčasni upokojenec in delni invalid, zato pravih kozolcev ne more delati, svoje veselje, nadarjenost in ljubezen za delo z lesom pa teši s tem, da izdeluje modele kozolcev in hramov, ki zahtevajo veliko spretnosti — so mojstrstvo, če že ne umetnost. Prenekatero polico v slovenskem domu v Sloveniji, pa tudi daleč na tujih kontinentih krasni njegov lično in verodostojno izdelan posnetek dolenskega kozolca ali hrama.

„S kozolcem smo se na ta ali oni način srečali vsi Slovenci, saj je del naše folklorne. Kaj vse se je dogajalo pod njimi in na njih, zlasti pa še v najtežjih dneh naše zgodovine.“ pripoveduje Ivan in se spominja dogodkov izpred štiridesetih let, ko ga je oče iz Podljubna, kjer se je rodil, poslal v Vinjo vas pod Gorjance za pastirja h kmetu Johanu Gazvodi. Gospodar mu je oprtal na ramo vrečo žita in odnesel ga je v mlin v Stopiče. V daljavi je bilo slišati oddaljeno letalsko brnenje, ob poti pa je srečeval vojake razpadle jugoslovanske vojske, ki so se v gručah umikali za Gorjance. Nenadoma je priletela nemška štuka, od nje sta se odlepili dve črni piki in pristali v bližnjem Badovinčevem kozolcu, ki se je s treskom vnel in zagorel kot bakla. Gasiti ni bilo kaj in mali Ivan se je prvič z grozo v očeh srečal z vojno. S sočutjem je gledal gorečega lepoteca. Dogodek se mu je vtisnil globoko v spomin in morda je že takrat sklenil, da bo delal kozolce.

Strah pred lesom in delom z njim mu je izbil iz vajenskega srca mojster Franc Košir na Suhorju, kjer se je učil za mizarja. Takole ga je učil: „Zapomni si, Ivan da je pri tišlarju najbolje, kajti če se kaj skazi, je še vedno tisto za kurjavo.“

Življenje je hotelo drugače in Ivan po služenju vojske ni postal mizar, ampak miličnik. Služboval je po raznih krajih v Sloveniji in se ubadal s čisto drugimi problemi, le kdaj pa kdaj se je spomnil, da bi lahko kaj ustvaril iz lesa. Potem je prišla prometna nesreča, dolgo okrevanje in predčasna upokojitev. Kot upokojenec je Ivan imel dovolj prostega časa in je pričel izdelovati kozolce. Približno petnajst ur se ukvarja Ivan z enim modelom, da je dovolj zrel, da zapusti mojstra. In tako vztrajen in kljubujoč ob misli na kozolec, ki jih je požrl ogenj! Njegov prvi model kozolca je zgorel skupaj z osnovno šolo v Birčni vasi; učitelj Jurčec ga je bil shranil v šolski vitrini. Takrat je Ivan hodil v tretji razred. Tudi veliki Mavsarjevi toplar, okoli katerega so se tako radi igrali otroci, je pogorel.

Samo enkrat je pomagal Ivan pri postavljanju pravega kozolca. Bilo je to doma pri očetu. Za mojstra je bil Jože Bukovec iz Velikega Podljubna, pomagala pa sta Ivan in njegov oče. Tudi ta kozolec je pred petindvajsetimi leti pogorel. Njegovi modeli pa ne gorijo, bolje pač pa netijo ogenj ljubezni in lepim spominom našim rojakom daleč okoli po svetu. Zato dobiva Ivan pisma priznanja in zahvale iz Amerike, Tanzanije, Švedske ...

Ivan se ne udeležuje razstav. Bil je na nekaterih, sedaj pa mu zmanjkuje materiala, saj komaj izdeluje za sproti. Ni mu tudi do priznanj in pohval, bolj je vesel iskrene hvaležnosti in čustev, ki jih stalno zbujejo njegovi izdelki pri naših rojakih doma in na tujem. Rad mi pokaže tudi pismo, v katerem Božidar Jakac, ki se je v svojih delih dostikrat poglobil v arhitektonsko značilnost slovenskega kozolca, ocenjuje njegov model: „Izredno lepo in precizno je izdelan, z vsemi značilnimi elementi ljudskega oblikovanja. Zelo sem vesel da ste se lotili tega dela, da na ta način vzbujate odnos do dragocene naše kmetijske kulture, ki je v svetu edinstvena in ki žal počasi izginja in se tudi nestilno spreminja. To je posebno pri pravih kozolcih, ne pri podih, da nadomeščajo lesene opornike s cementnimi in da vse krijejo s cementno „belo“ opeko ali valovitimi strešniki, kar je še huje. S tem uničujejo prelepo arhitekturo kozolcev, ki imajo v prvotni obliki smiselne in lepote vijugaste stranske opornike, kar poplemeniti vso domiselno lepo zgradbo. Vesel sem, da ste natančni pri izdelavi bogato ornamentiranih „podpornikov“ ob nosilnih stebrih, ki so že zelo redki. Prav je, da ohranjate vse te čudovite detajle in na ta način ohranjate lepoto naših slovenskih podov in spoštovanje do njih.“

TONE JAKŠE



NAŠI ZAKLADI

## izumirajoča starika



„Južno od Šentjerneja pritekata iz Gorjancev dva potoka, ki sta si zarezala strugi globoko v trup gorjanske planote. To sta Ponirjevka in sosednja Bela voda ali Kobilski potok. Stranski pritok v sklepu Kobilske doline je v specialnem zemljevidu 1:75 seznamovan kot Tisovec; ljudje pa zovejo strmi breg, ki zaključuje ondešnje izvirske pritoke, Tisovec. Ondi stoji kakih 5 drevesastih in 15 grmastih tis. V sosednjem sličnem dolinskem sklepu v ozadju Ponirjevke v nadmorski višini 800–900 m pa stojijo še štiri drevesaste tise, 2–5 metrov visoke med vitkimi 20 metrov visokimi bukvami. Podoba je, da tiste, sedaj sicer oproščene nekdanjega glavnega zasledovalca—človeka, vendar živijo bomo življenje v težkem boju za bitek.“

Gornje besede o izumirajočem drevesu tisi je pred skoraj šestimi desetletji zapisal Ferdinand Seidl, sloveči novomeški učenjak. Ne vemo sicer, kakšno usodo so doživele gorjanske tise (zanimivo bi bilo, če bi se oglasil tamkajšnji gozdar), vsekakor pa drži, da je bila tisa, ki je danes zaščiten z republiškim odlokom, nekdanje veliko bolj pogosto in tudi zelo cenjeno drevo. Godarji domnevajo za tiso, da najbrž nikoli ni tvorila večjih samostojnih gozdov, sestojev ali združb, temveč je vse od kredne dobe, v katero segajo njeni predniki, vegetirala v spodnjem drevesnem nadstropju v manjših skupinah ali posamič.

Številni predmeti, izdelani iz tisovega trpežnega in prožnega lesa, nam pričajo, da je bilo to drevo v minulih stoletjih v srednji Evropi mnogo bolj razširjeno, kot je danes. Predvsem v vinorodnih krajih na Primorskem še danes lahko zasledite po kletah starinske pipe, čepce, kladiva in škefe iz tisovine. Na tablice iz tisovega lesa, lovci radi pritrjujejo svoje trofeje, v manjših množinah so uporabljali ali pa še uporabljajo ta les tudi strugarji in rezbarji za šahovske figure, ročaje za dežnike, obročke, klavirske tipke itd.

Iz pisanih virov zvemo, da so tisovino cenili že stari narodi. V egiptčanskih grobnicah so odkrili krste iz tisovega lesa; omenjajo ga tudi Homer, Dioskorides in Plinij.

V bolj srečnih časih, ko še niso poznali smodnika, so tiste sekali zato, da so iz njihovega lesa izdelovali loke in samostrele. Loke iz tisovine so imeli že Homerjevi junaki. Cezar in Strabo pišeta, da so bila ostrja kopja Galcev zastrupljena s tisovim sokom, s tisovim strupom se je ugonobila prenekatera plemena in preprosta glava. V vseh delih tise, razen v rdečem mesnatem ovoju, je namreč alkaloid taksin, ki je zelo močan strup.

Morda je zaradi tega tisa tudi pravadno drevo smrti. S svojim temnim zelenjem je postala simbol žalosti, iz njenih vej so pletli vence in jih pelagali na grobove.

V številnih slovenskih jeziki se drevo imenuje enako: tis ali tisa, imenovali pa so jo tudi iv ali iva. Ta imena so menda naši predniki pred poldrugim stoletjem prinesli iz pradomovine. Na novem ozemlju med Tilmontom, Kolpo, Rabo in Velikim Klekom, ki je bilo gosto poraslo z gozdovi, so našli še več tis. O tem še danes pričajo imena, kot so Tisovec, Tisovac, Tisnik, Tisov vrh, Ivanje selo, Ivanščica in podobno.

Zaradi počasne rasti prištevamo starejša in zajetnejša drevesa med tisi mi k naravnim spomenikom, ki so živ del vaške preteklosti. Gre za v bližini kmetij stoječa posamezna tisova drevesa. Ti mogočni osamelci bi po zatrtjevanju dendroloških strokovnjakov med našimi vrstami drevja lahko dosegli največjo starost, v ugodnih razmerah baje celo 3.000 let. Pri ugotavljanju starosti tis sta vedno na voljo vsaj dva odgovora — ljudsko izročilo in mnenje strokovnjakov, ki navadno leta precej obžagajo. Ob cesti na Ptujski gori na primer stoji tisa s premerom dveh metrov, za katero ljudsko izročilo trdi, da je bila vsajena leta 1098, ko so Jeruzalem zavzeli križarji. Slovensko ljudsko izročilo pa je do nedavnega največjo starost pripisovalo tisi ženskega spola na Hribu nad Solčavo. Na začetku in koncu vasi sta emajlirani tablici opozarjali radovedneže, naj si ogledajo 3.000 let staro drevo. To drevo je leta 1978 premeril in proučil univ. docent inž. F. Sgerm. Tisi je nameril 317 cm obsega in nekaj več kot 100 cm premera. Ko so ugotavljali starost, so vzeli za osnovo povprečni debelinski prirastek in obodenga izvrtka. Ta je bil debel 0,519 mm. Tako so Sgerm in sodelavci prišli do števila okoli 800 let.

Ugotavljanje starosti tis pa nikakor ni preprosto. Poleg tega, da debelinski prirastki v različnih obdobjih življenja tise niso enako debeli, se pri tisi srečamo še s posebnostjo. Zgodi se namreč, in to kar pogosto, da se več tisovih debel sčasoma trdno zraste v eno samo deblo, ki je navidezno enotno. To se seveda ne zgodi za življenja enega rodu, kljub temu pa taka tisa nikakor ni toliko stara, kot bi ji pripisali glede na častitljivo debelino. Na Dolenjskem nimajo tise, o katere starosti se bi prepirali gozdarji. Tu in tam pa v gozdu le naletite na grmičasto obliko tega nekoč tako cenjenega drevesa, katerega les je sprožil na milijarde puščic, če ostanemo samo pri njegovih krvoločnih zaslugah.







# Še zadnja kocka je padla

V „Plavi laguni“ so že začeli z zemeljskimi deli za zadnji blokovski kompleks s 120 stanovanji

Nova soseska ob Cesti herojev, za katero se je zelo udomačilo ime „Plava laguna“ zavoljo modre barve fasad na blokih, dobiva svojo končno podobo. Pred dnevi so buldožerji začeli riti tudi zemljo tik vrtnarje. Kaj je s to sosesko in kakšna še bo, je povedal ekonomist Tone Vesel, vodja stanovanjske gradnje SGP Pionir na novomeškem sektorju:

„V tej soseski je že zgrajenih 202 stanovanj; 76 stanovanj bo vseljivih šele te dni. Po načrtu bo zgrajenih v tem blokovskem kompleksu še 250 stanovanj, od katerih jih bo 125 predanih kupcem še pred koncem letošnjega leta, 120 stanovanj pa bo zgrajenih v bloku A, za katerega so se pravkar začela zemeljska dela.“



Tone Vesel: „Konec prihodnjega leta bo soseska dobila končno podobo.“

— Znano je, da ravno v tej soseski Pionir zelo kasni z deli. Koliko časa bo trajalo, da bo vseljiv blok A, kjer se gradnja šele začela?

„Tudi ta blok bi že začeli graditi, če ne bi bilo težav s premeščitvijo vrtnarje in pa s spremenjenim načinom finan-

ciranja izgradnje stanovanj, zaradi česar je manjši priliv stanovanjskega dinarja. Blokovski kompleks A s 120 stanovanji pa se bo gradil 16 mesecev. Menim, da pri gradnji ne bo več prihajalo do omembe vrednih zamud.“

— Kaj bo v stavbi na koncu soseske, kjer je videti le betonsko ogrodje?

„Začeli smo graditi poslovno stavbo za trg, vendar je gradnja tega objekta že ustavljena. Trenutno za poslovne objekte ni interesentov. Na stavbo bomo namestili le še streho, da se vgrajeni material ne bo kvaril, potem bo čakala boljših časov.“

— Je v Plavi laguni še kak objekt, ki ga zaradi stabilizacije in spremenjenih pogojev po načrtu ne bo možno postaviti?

„Da, in to zelo važen objekt: jasli oziroma vzgojnovarstvena ustanova za najmlajše, ki bi morala zrasti na temeljih nekdanje poštne stavbe. Ta ne gre v gradnjo. Začasno je investicija odložena, čeprav je bilo v pripravljanih delih vloženi 10 milijonov dinarjev.“

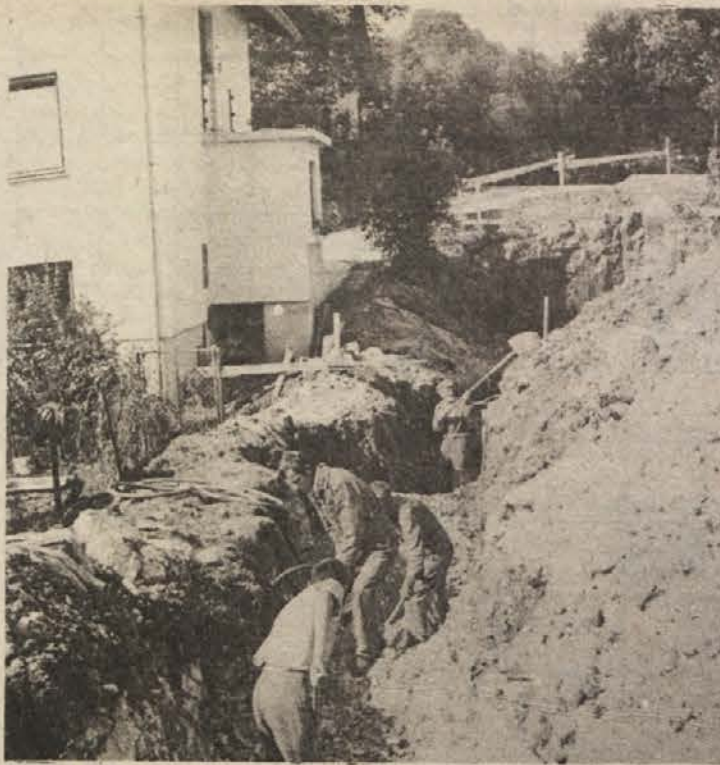
— Kdaj bo torej soseska ob Cesti herojev dobila končno podobo?

„Računamo, da bo to konec prihodnjega leta. Dotlej bodo končane tudi že vse zunanje ureditve. Računamo v prihodnjem letu tudi na gradnjo jasli, tako da bo prvotni načrt uresničen.“

— Na katerem koncu mesta je ta čas še zastavljena gradnja blokov?

— Na Drski, kjer se komunalne naprave že gradijo. Zemljišče in hiše za odstranitev so že odkupljene, do gradnje pa ne pride, dokler ne bo rešeno vprašanje ogrevanja. Zakon prepoveduje kotlarne na nafto, kar je bilo predvideno, kurjenje na trda goriva pa bi bilo predrago. Čakamo, kaj bo ugotovila občinska komisija, ki za celotno mesto ugotavlja energetske potrebe in išče rešitve.“

R. B.



**KANALIZACIJA V STOPIČAH** — Delavci komunalne skupnosti že nekaj tednov pripravljajo gradbeni jarek za glavni vod kanalizacijskega sistema za naselje Stopiče in okolico. Prve priključke in čistilno napravo ob Težkem potoku bodo zgradili spomladi. (Foto: J. P.)

## Preveč jih je iz rok v usta

Tretjina gospodarskih organizacij je ob polletju dosegla do 2-odstotno akumulativnost

Ob dejstvu, da je bila v šestih mesecih letošnjega leta akumulacija v novomeškem gospodarstvu za 65 odst. večja kot v prvi polovici leta 1980, bi veljalo uradno ugotovljeni podatek SDK pogledati še z drugih strani. Akumulacija na zaposlenega je v prvi polovici leta v novomeški občini znašala 31.788 din, toda v istem času je bila akumulacija v SRS dosežena s 44.705 dinarji in v regiji je znašala 33.558 dinarjev.

Če pa doseženo akumulacijo primerjamo s povprečno ugotovljenimi poslovnimi sredstvi, pridemo do podatka o akumulativni sposobnosti, ki pa je vse prej kot ugodna, zlasti za

večino delovnih organizacij v gospodarstvu.

Od 104 delovnih organizacij, ki so zajete v podatkih SDK, jih je 8 pošlovalo z izgubo, torej so brez akumulativne sposobnosti.

## Bazen v centru po 1983

Če bodo sredstva, bo center usmerjenega izobraževanja po letu 1983 dobil tudi pokrit bazen

O številnih problemih in nerešenih vprašanjih, ki se porajajo ob gradnji novomeškega centra usmerjenega izobraževanja, smo že večkrat pisali.

Znano je, da so vzrok težavam in kasnitvam pri gradnji poleg pomanjkanja sredstev tudi številne projektne spremembe in povečevanje površin v času gradnje.

Za potrebe usmerjenega izobraževanja in zaradi zakonskih zahtev (zaklonska) so prvotno predvidene površine centra 11.900 kvadratnih metrov povečane za 3.500 kvadratnih metrov, kar vsebuje povečanje telovadnice, delavnice in jedilnice. V najrazličnejše namene pa bo možno uporabiti še okrog 5.000 kvadratnih metrov površin, ki projektno še niso rešeni. Gre za gradbene jame, kjer bi lahko uredili garderobe, garaže, bazen itd. Glede na razgibanost terena, kjer gradijo center, je projektant namreč predlagal, da se gradbena jama pod predvideno telovadnico ne zasuje, ampak ta prostor projektno in gradbeno pripravijo tako, da bi bilo kasneje tu možno zgraditi pokrit bazen, če bodo za to seveda potrebe in sredstva. O možnosti gradnje bazena so se pretekli četrtek pogovarjali predstavniki odbora za gradnjo šol in novomeške telesnokulturne skupnosti.

Center gradijo v treh fazah. Do konca leta bo končana prva — učilnice in delavnice. Telovadnica in igrišča bodo prišla na vrsto v tretji fazi, še kasneje pa možna gradnja pokritega bazena, vsekakor ne pred letom 1983. Sredstva bodo prav gotovo morale prispevati tudi organizacije, ki ga bodo uporabljale, sicer se bo gradnja še bolj zavlekla. Razpravljali so tudi že o velikosti bazena. Sedanja predvidena velikost 20 krat 12 metrov namreč ne ustreza normativom, zato bodo ponovno proučili možnost za gradnjo bazena 25 krat 12 metrov.

R. B.

### ŽE VNAPREJ ODDANO

Kot so gospodarske delovne organizacije z območja novomeške občine v polletnih obdobjih navedle, so sredstva za investicije v tozidnih znašala nekaj nad 1 milijardo dinarjev. Sliši se kar lepo, vendar ostane zares prostih sredstev v te namene komaj 483 milijonov dinarjev. Zakaj? Ker je odšteti zapadla odplačila kreditov in tista sredstva, ki so za kredite že oddana v naslednjem letu. Dejansko razpoložljiva sredstva za investicije pa je spraviti v sklad z načrti in željami po novih naložbah, ki so mnogokje še močne, daleč od realnih možnosti.

### ANKETA MED OSTARELIMI

V minulih dveh mesecih so na Centru za socialno delo v Novem mestu izvajali anketo med občani, stari nad 65 let, in sicer na področju krajevnih skupnosti center in Kandija-Grm. Z anketo bi radi prišli do podatkov, koliko ostarelih je potrebnih nege na domu in drobnih vsakdanjih pomoči. Rezultati ankete bodo znani v novembru, nato pa bomo kaj več poročali. Kot pa kažejo prve ugotovitve socialne službe, ni toliko interesentov za nogo in pomoč na domu, kot je marsikje slišati.

### BRIGADAM VSA MOŽNA PRIZNANJA

Konec avgusta sta se vrnili domov še zadnji dve brigadi iz novomeške občine, ki sta delali na mladinskih delovnih akcijah Goričko in Partizanski put 81. Obe brigadi, ena od teh je bila pionirska, sta se vrnili z akcije z vsemi možnimi priznanji za uspešno delo.

### NOVI PRAVILNIKI ZA STANOVANJA

Za 16. september je v Novem mestu sklicana stanovanjska skupščina, ki bo obravnavala zlasti nove pravilnike o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj; pravilnik o dodeljevanju družbeno najemnih stanovanj (za katere je pristojna stanovanjska skupnost), ter pravilnik o reševanju stanovanjskega vprašanja upokojevencev in invalidov. V omenjenih predlogih pravilnikov gre za nekaj bistvenih sprememb pri merilih za dodeljevanje stanovanj, pri čemer gre zlasti za uskladitev nove stanovanjske zakonodaje s prakso. Dosedanji pravilniki so bili stari štiri leta, medtem pa se je že marsikaj spremenilo, predvsem to, da pri solidarnostnih stanovanjih kot kategorija upravičencev ni več upoštevana mlada družina.

### Prodaja za devize

Pomivalni stroji in bela tehnika gredo v promet

Najnovejši predpise, po katerih je možno raznovrstno blago kupiti za devize z različnim popustom (glede na prometni davek), so v nekaterih novomeških trgovinah že preizkusili v praksi. Glede tega so povedali:

Vojko Bulič v trgovini Dolenjka—Tekstil: „Slišal sem za tak predpis, vendar uradnega pri nas še nismo nič dobili, pa tudi za tak nakup tekstila doslej še nihče ni vprašal.“

Srečko Pleško, Elektrotehna: „Ze od pomladi se srečujemo s prodajo naših izdelkov za devize, zadnje čase pa je za tak nakup še nekaj več povpraševanja. Pri nakupu gospodinjskih strojev in televizorjev se tak nakup izplača.“

Branko Čretnik, Mercator—Blagovnica: „Zadnje čase smo imeli kar precej kupcev, ki so za devize vzeli pri nas pomivalne stroje, štedilnike in celo brivski aparat smo prodali za tujo valuto. Ni sicer veliko prometa z devizami, pa vendar je.“

Dragica Pavlovič — Novotehna: „Prav vsak dan sicer nimamo posla s kupcem, ki bi blago vzel na devize, je pa v zadnjem času precej takih primerov. Kupujejo predvsem gospodinjske stroje, folijo v gradbene namene in podobne stvari, kjer se popust res pozna.“



**KOŠTIALOVA ULICA JE PREKOPANA** — Te dni je komunalno najbolj problematična ulica na Mestnih njivah, Koštialova ulica, vsa prekopana. Izkopano je globok jarek za novo vodovodno napeljavo, šele potem pride na vrsto širjenje ceste in asfalt. (Foto: R. Bačer)

## Novi vrtec v Ločni že dela

1. septembra je nova vzgojnovarstvena ustanova sprejela prve varovance — Ob številnih lepih igračah je bilo prvi dan presenetljivo malo jokajočih malčkov

Še dan pred začetkom poslovanja so bili v stavbi delavci, kar je že stara novomeška navada, pa tudi ob neuradni otvoritvi so še po pisarnah in na hodnikih nameščali opremo. Niti razdelilna kuhinja še ni imela vseh potrebnih naprav priključenih. Ne glede na take drobne pomanjkljivosti, ki se jim, kot kaže, nikakor ne znamo izogniti, pa je bilo dopoldne v igralnicah videti zadovoljstvo.

V tej ustanovi je v 10 oddelkih 210 otrok od 2. do 7. leta starosti. Običajno so prvi dan vzgojiteljice in varuške precej zaposlene z jokajočimi malčki, ki pridejo v novo okolje

in kličejo mamice. Tu so zelo redki kazali skremžene obrazke in malo je bilo solzav.

Slovenijales se je zakasnil z dobavo kompletne opreme, v

igralnicah pa so že imeli mizice in stole, pa nenavadno lepe igrače. Ob pravih malih kuhinjah z vso opremo in „servisih“ so se otroci lepo zabavali; zlasti za deklice je bil v drugem kotu nadvse privlačen frizerski salon. Pulti z ogledali, krtačami, glavniki itd. so zaposlili otročad, sa se je hitro privadila okolju.

Za vrtcem je lepo urejeno igrišče, ki sicer morda glede strmine ni najbolj idealno, ima pa celo vrsto zunanjih igral iz lesa, ob katerih je tudi odmeval odkritosrčen smeh.

Največja napaka sicer lepe varstvene ustanove pa je, da je dovozna pot nemogoča. Od odcepa Ceste herojev do vrtca je pot, ki bi jo lahko prej uvrstili med kolovoze kot ceste. In luknjasti makadam povzroča še dodatno jezo staršev, ki dvakrat na dan peljejo po tej poti.

Vrtec je torej začel na veliko veselje staršev; upajmo, da bo vsaj do uradne otvoritve za občinski praznik konec oktobra tudi dovozna cesta zaslužila svoje ime.

R. B.



**V NOVEM VRTCU LOČNA** — Malčki, ki so prvi dan prišli v novo varstveno ustanovo na Cesti herojev, ki se sicer imenuje Vrtec Ločna, kažejo kar zadovoljne obrazčke. Z lepimi igračkami so se zamotili, tako da prihod v novo okolje za večino ni bil cmerav. (Foto: R. Bačer)



## Novomeška kronika

**GNOJILA SE DOBIJO** — V času pred jesensko setvijo je te dni po gnojilih več povpraševanja. V prodajni novomeške zadrage na Ljubljanski cesti imajo več vrst gnojil. Trgovina je dobro založena tudi s sodi, kadmii, prešami in drugim, kar potrebujejo vinogradniki ob trgatvi, le da so letošnje cene teh izdelkov kajpada višje.

**ROMKE POSTAJAJO NADLEŽNE** — Zenske iz romskega naselja v Zabjeku se vsak dan napotijo v mesto in brskajo po kantah, zraven pa še pri mnogih hišah prosjačijo. Ljudje se pritožujejo, da so postale prav tečne in niso zadovoljne več, če jim date le hrano. Zdjaj hočejo doživeti in „kikle“. Če jih odslužiš, se vsedejo na prag in se ne dajo odgnati.

**TA TEDEN OSEM NOVIH** — V preteklem tednu so v novomeški porodnišnici rodile naslednje: Majda Tešar iz Cankarjeve 16 — Miha; Marija Zupančič iz Kolodvorske 2 — Roberta, Anica Iščič, iz Ulice Majde Silc 22 — deklko; Marta Bogolin iz Lobetove 12 — Uroša; Danila Jenko z Zagrebške 12 — Spelo; Jožefa Gorenc iz Vandotove 13 — dečka; Marjanca Mali iz Paderiščeve 18 — Domna in Marija Mravincec iz naselja pod Trško goro 7 — Barbaro.

**CELE GORE PAPIK** — Na novomeški tržnici je še vedno izredno velika ponudba paprik za vlaganje po 15 dinarjev, sicer pa v prodaji na drobno veljajo 10 dinarjev več. V ponedeljek je bilo dobiti raznovrstno sadje in zelenjavo, dobra pa je bila tudi ponudba domačih kmetovalk. Solato so prodajali po 40 din kilogram, jajca po 6,5 din, zelje po 15 din, paradižnik po 25 din, fižol po 30 do 40 din, jabolka po 30 din, slive po 25 din. Jurčki so bili po 200 din kilogram.



Ena gospa je rekla, da zahteva IMV v razpisu za enega od direktorjev srednje, za njegovega pomočnika in referenta pa visoko izobrazbo. Mora vratar po tej logiki imeti doktorat?



# Boj za kruh ni za omahljivce

Bo letošnja jesenska setev dala 150 ton pšenice? Ugodna posojila in regresi

Pridelovanje krušnih žit je bilo tudi v brežiški občini v zadnjih letih v senci pridelovanja koruze in drugih krmnih rastlin za pospešeno prirajo živine. Kljub temu da so se poljedelske površine z ozimnim žitom bistveno zmanjšale, po statistiki pšenice, kot glavno ozimno žito, vendarle v občini sejejo na 1.160 hektarjih zemlje.

Ocenjujejo, da okoli 900 ha teh površin pokriva TOK Agrarie in da je pridelok majhen - le med 28 in 32 stotov na hektar. Srednjeročni načrt TOK do leta 1985 pa predvideva celo zmanjšanje površin na 530 ha ob hkratnem povečanju hektarskih donosov na 38 stotov. V kooperacijskem sodelovanju za prihodnje leto načrtujejo 30 ha površin in 120 ton odkupa pšenice, leta 1985 pa naj bi vključili 100 ha površin in tako dosegli tržno proizvodnjo 450 ton pšenice. In kakšni so načrti za letošnja jesenska setev? Izkušnja minulih dveh let govori, da je moč povečati pogodbeno

sodelovanje pri pridelovanju pšenice je z zamenjavo pšenice za koruzo.

Kmetje, pridelovalci koruze, so večinoma živinorejci, zato bo že precejšen uspeh, če bodo raje prodali, kot pa pokrtili pšenično zrnje. Vedeti je treba, da prisila le nima dovolj moči, da bi postala

edini zvečični razsodnik o kmetovem delu. Pri Agrarii se zavedajo, da bodo z jesensko setvijo dosegli predvidenih 150 ton pridelka le, če bo akcija spodbudila kmete k intenzivnemu pridelovanju pšenice. Zagotovljeno bo regresiranje nabave umetnih gnojil, kdor bo hotel pa bo lahko dobil za nakup gnojil tudi ugodno bančno posojilo. Verjetno bo kmete, ki se obvežejo, da bodo oddali najmanj dve tona pšenice z enega hektarja zemlje, pritegnila še ugodnejša možnost nabave otrobov in krmilne moke.

P. P.



**PESEK ZA ISTRO** - V petek so na brežiški železniški postaji naložili tovorni vlak s peskom iz Rudnika Globoko. Kompozicija je krenila v Ljubljano ter Pazin in Pulj. Mesečno naložijo od 120 do 150 vagonov, medtem ko naj bi letos navozili iz rudnika na železniške vagonne 30.000 do 40.000 ton peska. Zanimanja za pesek je precej zato kupcev po vsej Sloveniji in Hrvaški ne manjka. Sicer pa več o rudniku prihodnjič! (Foto: P. Perc)

## NOVO V BREŽICAH

**SLABO VREME POKVARILO DOBRE NAKANE** - Brežiško Avto-moto društvo je v nedeljo imelo društveni izlet članov v Mačkovec pri Brestanici, vendar je slabo vreme pokvarilo dober program. Ker skrbno načrtujejo še kakšen izlet, ki bi zamikal večino članstva, upajo, da bodo imeli prihodnjič več sreče. Tako pa od dobrih želja po sončnem vremenu in prijetnem razpoloženju ni ostalo drugega kot - srečna vožnja. Sicer je pa že to veliko, če ne celo največ!

**SO VSA VPRAŠANJA REŠLJIVA?** - Direktor Savskih elektrarn P. Kunc je na nedavni novinarski konferenci v jedrski elektrarni izjavil, da raziskujejo problem toplotne polucije (kot strokovno pravijo izločanju pare) tedaj, ko naj bi zgradili savsko hidroelektrarno tudi pri Brežicah. Zaradi nuklearne se namreč Brežičani sprašujejo, ali ne bodo zaradi segrevanja Save, ki služi jedrski kot hladilna tekočina, in savskega jezua ostali zaviti v meglo. Tudi odgovor omenjenega tovariša je bil bolj meglen: dejal je namreč, da problem raziskujejo, in dodal le še - da je rešljiv.

## BREŽIŠKE VESTI

## „Sem trsek posadil..“

15 let trsničarstva Janeza Colariča iz Slivja

„Ni bilo moč dobiti materiala za obnovu 80 do 90 let starih vinogradov, zato sem se pred 15 leti odločil za trsničarstvo.“ pojasni svojo odločitev Janez Colarič iz Slivja 5, ki je ves ta čas tudi kooperant krškega Agrokombinata.

dili smo novo hišo, pa hlev pri očetu, saj si pač moramo pomagati v začetku, ko je najtežje.“ omenja družno delo bratov Jožeta, sicer obrtnika, ki je pri očetu, in Otmarja, živinozdravnika v Novem mestu. Nekakšen kolektivni duh bratovščine veje iz Janezovih odgovorov.

„Mleko smo prenehali oddajati, ker sta najbližji zbiralnici v Kostanjevici oz. Podbočju. Zdaj vzredimo na leto do deset pitancev.“ Kmetijska šola na Grmu je Janezu vcepila željo po nenehnem strokovnem izpopolnjevanju. „Prebiram strokovno literaturo, ne uide mi nobena zbirka Kmečkega glasa.“

Trsničarjev pa je v Slivju in okolici kar precej, to pa seveda navaja k razmišljanju, da je trsničarstvo donosno. „Za lani sem dobil od sadike 15 dinarjev, vendar mi od lanskega pridelka še do avgusta letos niso plačali.“ Res pa je, da so poskrbeli za material; dali so folijo, podlago, cepiče in parafin za trse.“ Prej so strokovnjaki govorili, da pri nas ni pogojev za sadike, ampak na jugu. Toda pri teh sadikah so bile pogostejše razne virusne bolezni, kakršne Colaričevo trsje skorajda ne pozna.

P. PERC

## KRŠKE NOVICE

**V NUKLEARKI „URADNI“ JE JEK HRVAŠČINA?** - Tako bi si lahko razlagali izrecno željo stanovskega kolega zagrebškega Vjesnika, ki je na novinarski konferenci v jedrski elektrarni zaprosil direktorja Janeza Dularja in vse slovensko govoreče strokovnjake, naj bi govorili srbohrvaščino, ker slovenščine ne razume. Res čudni smo mi novinarji! Kot da je to nekaj samo po sebi umevnega, smo se po

krajšem nerganju le sprizajntili, da bomo poslušali „jugoslovansčino“, žal tudi iz ust direktorja NE, ki je sicer kolegu lepo pojasnil, da so v nuklearki zaposleni delavci številnih narodov in se dobro razumejo.

## »Dolenjski list« v vsako družino

čeprav govorijo v svojem jeziku. Da je bilo slovenskim novinarjem malce lažje pri srcu, smo se glasno pošalili, češ zdaj bodo pa potrebni na ljubljanski televiziji podnapisi za govorce iz Slovenije.

## KRŠKI TEDNIK

37(1674) 10. septembra 1981

## Mlajše sledijo

A. Škoda 24 let v Labodu

24. leto službe v Labodu ji že teče... Začela je v Kostanjevici v vrhnjih prostorih zadržnega doma, ko je bilo le osem delavk in vsaka je imela opraviti s celo srajco, ne le z eno ali dvema fazama. Beseda gre o Anici Škoda iz Gornje Prekope, ki je zdaj v Labodovem tozdu Libna mojstrica.

„Moja prva plača v Labodu je bila komaj za vrečo moke. Malico smo si nosile od doma, največkrat pa smo



Anica Škoda

jedle redkev in kruh.“ smeje razgrinja nič kaj lahka prva leta delovne dobe. „Ko smo se preselili v cicesterjanski samostan, smo si sami uredili okolico. Nihče ni nergal, ko je bilo treba odstraniti razvaline okoli gradu, da so lahko prišli poleg kamioni.“ Vsa ta leta je „menjala“ že pet direktorjev.

„Taktarna mladina je pač imela manj možnosti za delo, za zaslužek, zato se nismo ogibali trdega dela. In to ostaja v nas tudi danes, ko delavke presegajo zahtevne zahodnoevropske norme za 25 odstotkov. Marsikatera, tudi mlajše so vmes, takoj ko pomalica, sede za stroj.“ O plačah pravi, da so bolj srednje, čeprav bi lahko za to tovarno, kakor za večino iz tekstilne veje nedvoumno dejali, da osebni dohodki zaostajajo za drugimi. „Mi v Labodu se znamo stabilizacijsko obnašati. Imamo nekatere tožave z uvozom. Navkljub vsemu pa starejše delavke potegnejo še mlade za seboj, ko gre za spoštovanje rokov.“

P. P.

# 20 let za skok med največje

Trimo je ob jubileju zabeležil velike uspehe na zunanjem trgu: letos bo izvozil za 15 milijonov dolarjev - Še veliki načrti za prihodnost - Priznanja jubilentom

Trebanjski Trimo ni samo največja trebanjska delovna organizacija, ampak tudi eden izmed največjih proizvajalcev montažnih objektov v Jugoslaviji. Vse to pa so delavci Trima ustvarili v borih dvajsetih letih obstoja, ki so jih minulo soboto tudi proslavili, ko so se zbrali v eni izmed tovarniških dvoran.

Kot je povedal generalni direktor Ivan Gole, je zdaj v Trimo zaposlenih nekaj čez 800 delavcev, lani pa so ustvarili za milijardo 23 milijonov dinarjev prihodka. Še po-

sebnost spodbudno je, da se niso uveljavili samo na domačem trgu, kjer so v minulih letih zgradili več kot 1.400 objektov, ampak vse bolj prodirajo tudi na zunanje trge. Tako bodo letos izvozili za 15 milijonov dolarjev, v naslednjih petih letih pa nameravajo povečati izvoz še za trikrat. Vse te uspehe gre pripisati uvajanju sodobne tehnologije, urejni marketing službi, zlasti pa velikim naložbam v izobrazbo delavcev. V zadnjih letih se je namreč v Trimo tako ali drugače udeležilo izobraževalnih programov kar 134 delavcev.

## TEKMOVANJE GASILCEV BO V VELIKEM GABRU

Občinski štab za civilno zaščito bo to nedeljo v Velikem Gabru izpeljal tekmovanje gasilskih enot civilne zaščite in delovnih organizacij. Tekmovanje bo na igrišču osnovne šole v Velikem Gabru, pričelo pa se bo ob 7.30 zjutraj. Seveda so na ogled tekmovanja vabljene tudi gledalci, ki bodo imeli kaj videti. Poleg spretnosti v ravnanju z gasilskimi aparati bodo gasilci pokazali tudi druge veščine, ki so jih organizatorji združili pod imenom „raznoterosti“.

Na prijetni proslavi, ki so jo večinoma s programom poleg godbe in Trimovega pevskega zbora zapolnili otroci Trimovih delavcev, je Ivan Gole podelil najzvestejšim delavcem za 10-letno in 20-letno zvestost delovnemu kolektivu jubilejne nagrade. Po koncu proslave pa so si delavci in gostje, med katerimi je bil tudi Roman Ogrin, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS, častni občani



**PRIZNANJA NAJZVESTEJŠIM** - Na proslavi dvajsetletnice trebanjskega Trima, ki je bila minulo soboto v prostorih te tovarne, je generalni direktor Ivan Gole podelil priznanja jubilentom, ki so v kolektivu že dvajset ali deset let. Kot je med drugim poudaril, gre nemalo zaslug za sedanje uspehe delovne organizacije pripisati tudi njihovi zvestobi.

trebanjske občine Stane Potočar - Lazar in drugi, ogledali film o doseganju razvoja Trima. Na koncu je v lepo urejeni tovarniški menzi, ki med drugim tudi priča o veliki skrbi za standard delavcev, vsak izmed obiskovalcev dobil krepko porcijo golaža in skledo v spomin na Trimov jubilej.

J. S.

## KRVODAJALSKA PROSLAVA V ZAPUŽAH

Občinski odbor RK Trebnje pripravlja za soboto, 12. septembra, pod pokroviteljstvom mirenske Dane krvodajalsko proslavo pri lovski koči v Zapužah pri Mirni. Pričetek ob 15. uri. Kulturni program pripravljajo mladi člani RK z mirenske osnovne šole, krvodajalcem pa bodo podelili priznanja ter plakete in razvili prapor RK. Po proslavi bo krajevna skupnost Mirna pripravila pogostitev, za prijetno počutje pa bodo skrbeli Dobri znanci.

Do Zapuž bo organiziran tudi poseben prevoz, in sicer z odhodi: Stamberk ob 14. uri, Trebelno-14.10, odcep za Jelševce-14.15, Mokronog-14.20, Sentrupert-14.30; Rdeči kal-14.15, Dobrič-14.25, Knježja vas-14.30, Trebnje-14.40; Sela Šumberk-14.00, Bič-14.10, Veliki Gaber-14.20, Sentlovenec-14.25, in Velika Loka-14.30.

## TREBANJSKE NOVICE

OB OBČINSKEM PRAZNIKU pa ni prišlo do kratkega stika samo pri „somoštrih“ in učencih, ampak tudi pri mladincih in borcih. Dogovorili so se namreč borci in mladinci, da bodo na večer pred občinskim praznikom pripravili več kresov in srečan ob njih. Toda marsikje se je zgodilo, da so manjkali mladinci, ponekod pa se niso pojavili borci. Vsekakor neprijetni nesporazumi.

## TREBANJSKE NOVICE

# Udarniško nad kisko zemljo

Bo Stržiška dolina prva meliorirana dolina v občini?

Znana so prizadevanja revne sevniske kmetijske zemljiške skupnosti, da bi meliorirali tako imenovani Čolnišček na območju buševskega krajevne skupnosti. Po lanskih cenah bi ta sicer potrebni poseg veljal že nad 12 milijonov dinarjev. Takšnega zaloga banka ni zmogla, z deli zato doslej ni bilo nič.

To pa še ne pomeni, da bi povsod vrgli puško v koruzo. Dolga, zato pa bolj ozka dolina Čolniščka bo morala čakati boljše čase, posku-

sili pa bodo drugje. Kmetje na drugem koncu občine okrog Stržišča v dolini potoka Bukovščice na območju KS Zabukovje (še na specialki ni narisani!) se živo zanimajo, da bi iz večidel nekoristnega zemljišča okrog 30 hektarov dobili boljše površine. S podporo zemljiške skupnosti in nekaterih delavcev kombinata so že daleč pri uredničitvi te zamisli.

Brez poplave besed so prišli do načrta iz rok izkušnega celjskega strokovnjaka. Po vsej verjetnosti v tej lepi dolini miru ne bodo kalili težki stroji. Kmetje namreč pravijo, da bodo marsikaj postorili udarniško. Tako so že pričeli sekati les. Dognali so tudi že, kod teče vodna žila. Tam bodo speljali jarke. Delo bodo torej postopoma. Kot kažejo izkušnje, od drugod, tudi z manjšimi stroški.

O uspehu je odveč dvomiti. Dosedanja vna vseh namreč vliwa prvi tekmovalni duh med gospodarji. Bolj vprašan je časa je, kdaj bodo na teh 30 hektarjih lahko sejali in sadili donosnejše kulture ki jih tako potrebujemo.

A. ŽELEZNIK

## SEVNIŠKI PABERKI

**DOBRODOŠLI NOVI PLESALCI** - Folklorna skupina pri Prosvetnem društvu Anton Umek - Okiški v Boštanjju vabi k sodelovanju nove plesalke in plesalce. Prijavite se lahko pri Petru Simončiču v prodajalni Elektrotehne v Sevnici.

**SE BIFE VEČ** - Ne le da je v TVD Partizan res zanimiva razstava pohištva okrog 20 jugoslovanskih proizvajalcev pohištva, da odobrava-jo posojila na kraju samem, tudi dušo in žejna usta je mogoče potešiti. Ob domu je po preiskušeni metodi tudi bife.

**KAKO DO ŠOLE?** - Pred osnovno šolo Sava Kladnika sta res vzorno narisana dva prehoda za pešce. Še varneje bo, ko bo do kraja narejeno postajališče za šolske avtobuse pod samo šolo. Vendar kaj je vse to v primeri z že dokaj obrabljenimi „zebrami“ po vsem mestu, da o nevarnem Smarju od savskega mostu do Sevnice, kjer ni nobene, ne govorimo!



„Čudna je ta odgovornost. Kdo je bil kriv, da Sevnica en sam večer ni imela vode, je bilo očitno domala isti hip, kdo je napravil milijarde v Jugotaniu, pa še sedaj ni jasno!“

## SEVNIŠKI VESTNIK



**STOP ZA ODGOVORNOST?** - Jekleni del nekdanjega sevniskega starega mostu neslavno zveržen, razrezan in povrhu še vedno „razstavljen“ vsem na oči na obeh nad magistralno cesto Celje - Drnovo, vsekakor ne bo več primeren za most kje drugje, kot je bila sicer želja. Res ni šlo drugače?

## BOŠTANJČANI ZA BRV

Svet boštanske krajevne skupnosti je na zadnji seji odobril 100 tisočakov za študijo pri komunalni skupnosti o tem, kje naj bi bila nova brv namesto starega lesenega mostu čez Savo. Kaj je pomenil stari most, dokler je seveda še bil, sedaj najbolj občutljivo Ložani in drugi, ki morajo v mesto ali iz njega s spodnjega konca peš.

## NOVO VODSTVO

Kmetijska zemljiška skupnost ima na čelu nove ljudi. Predsednik izvršnega odbora je prizadeveni Jože Pavlin iz Gozdnega gospodarstva v Sevnici. Predsednik skupščine pa je Franc Starič iz temeljnega obrata za kooperacijo sevniskega Kmetijskega kombinata. Tajnika je še nadalje Mira Možic, ki je hkrati tudi kmetijski referent pri občinski upravi.



# Med odmorom obvezno v park

Urejšajo ga pri novi kočevski osnovni šoli — Letos v Kočevju nekaj učencev več

V osnovno šolo Kočevje se je letno vpisalo 1385 učencev ali 15 več kot lani. Za podružnične šole bodo znani podatki šele čez nekaj dni, računajo pa, da bodo imele v novem šolskem letu okoli 330 učencev. V podružničnih šolah število učencev neprestano upada, razen v Stari cerkvi in Livoldu. S 1. septembrom je prešla na celodnevni pouk šola v Kočevski Reki.

V Kočevju je enozimski pouk, ki pa poteka na treh krajih: v novi šoli, nekdanji Bračičevi šoli in

nekdanji gimnaziji. V nižjih razredih je 20 oddelkov, v višjih pa 27. Učencev-vozačev je 225, ki se vozijo v Kočevje najdalje iz Poloma in Spodnjega Loga.

Po novem zakonu o šolstvu morajo otroci med glavnim oz. rekreacijskim odmorom obvezno iz šolske stavbe. To bodo začeli izvajati, takoj ko bodo za šolo ob Rinzi uredili rekreacijski park z različnimi lesenimi rekreacijskimi napravami. Zemljišče zanj jim je že odstopila krajevna skupnost. Ureja ga šolska brigada v sodelovanju s telesnokulturno skupnostjo. Za po-

moč pa bodo zaprosili še območno vodno skupnost Ljubljana-Sava, ki naj bi jim postavila ograjo ob obali Rinze. Na igrišču bo namreč med glavnim odmorom okoli 800 otrok in vedno bo grozila nevarnost, da ne bi kateri padel v vodo in utonil. Ob delu Rinze, ki teče skozi mesto, je namreč betonska škarp, ki je ponekod tako visoka, da otrok ali pa odrasli ne more splezati ven, če pade v vodo.

J. P.

## DROBNE IZ KOČEVJA

**LUKNJA V NOVI OGRAJI** — Še ni dolgo, ko so postavili okoli kočevskega pokopališča ograjo; da ne bi mogle med grobove gozdne živali. Nekdo pa se je, „znašel“ in v mreži izrezal dovolj veliko luknjo ter si tako naredil bližnjico. Zaman je vse urejanje, če imamo pri nas vandale.

**POLHARJI ŽE OBISKUJEJO GOZD** — Stari polharji si že ogledujejo svoje koticke po gozdovih. Menijo, da bodo polhi zelo verjetno šli kmalu spat, ker je malo hrane. Zdaj pa še vedno kar dobro „mečejo“, kot pravijo polharji. Po veljavnih predpisih se lov lahko začne šele 25. septembra, polharji pa ugotavljajo, da nekateri že zdaj nastavljajo pasti. Kazen za uplenjenega polha znaša v takem primeru 500 din, novih seveda. Po starem, nenapisanem zakonu pa polharji opravijo v takem primeru kar brez sodišča tako, da poberejo nastavljenosti.

**PO DVAJSETIH LETIH NIČ BOLJE** — Kočevske novice so pred dvajsetimi leti pisale, da je v parku Gaj in na stadionu zasajenega veliko novega okrasnega drevja in grmovja, postavljene so klopi in drugo, otroci in ponočnjaki pa to pridno uničujejo. Pisalo je še, da je nastavljen tudi čuvaj, ki bo kršilce zapisoval in prijavljati sodniku za prekrške. Po dvajsetih letih lahko le ugotovimo, da ni nič boljše, ampak celo še slabše.

**SPOMIN NA ŠPOTNIKA** — Pred dvajsetimi leti so po grafičnih igrah v Ljubljani zabodli ročnega stavca Miroslava Cimpriča iz Salke vasi. Vzrok uboja 18-letnega fanta je ostal neznan. Športniki se Mira še vedno spominjajo.

## KOČEVJSKE NOVICE



— Zakaj pa imaš tako umazane šape?

— Skupaj z ostalimi občani in delavci sem ril po novem gradbišču na nekdanjem pokopališču ter odnašal kosti, medalje, pa tudi kakšen zlat zob se je našel.

M. KUZMA

## MOZELJ ŠE BREZ VODE

Dolgotrajno sušno obdobje povzroča prebivalcem Mozlja pri Kočevju hude skrbi. Vaški vodni rezervoar je že dva meseca suh. Pomanjkanje najbolj občutijo vaščani, ki nimajo vodnjaka in si nosijo vodo iz 500 m oddaljenega studenca. Oskrbo z vodo bo treba trajneje rešiti, in sicer tako, da bi obnovili sedanji rezervoar in uredili še nova zajetja.

## Kmalu spet avtobusna proga

SAP ugodil zahtevi prebivalcev Dragarske doline

Od Trave do Loškega potoka je treba ponovno uvesti vsaj eno avtobusno progo, in sicer tisto, ki ima odhod s Trave okoli 10. ure. Tako so sklenili na nedavnem sestanku v Dragi, ki so se ga udeležili predstavniki Sapovega tozda „Stojna“ iz Kočevja, izvršnega sveta, občinske skupščine in občinske konference SZDL iz Kočevja ter domače KS Draga.

SAP je namreč to progo ukinitil, ker je imel na njej izgubo. Z ukinitvijo pa občani tega območja niso bili zadovoljni, saj so tako izgubili...med drugim tudi dobro prometno zvezo do zdravnikar v

Loškem potoku, kar je prizadelo posebno starejše ljudi.

Predvidoma bo proga ponovno uvedena že s 1. septembrom letos. Tozda „Stojna“ mora namreč prej dobiti soglasje (ker gre za progo z izgubo) ostalih Sapovih tozdov. SAP bo nato do junija prihodnjega leta vodil posebno evidenco o prometu na tem odseku, oziroma o obsegu izgube.

Doseženo soglasje seveda obvezuje delno tudi krajevno skupnost Draga, da poskrbi, da bo avtobus na tem odseku avtobusne proge kar najbolj zaseden. S tem bo KS dokazala, da je bila njena zahteva po ponovni uvedbi te proge upravičena.

J. P.



**DOLGA TRADICIJA** — Nobene večje proslave v občini si ni moč zamisliti brez črnomaljske godbe na pihala, ki jo zadnje čase uspešno vodi Silvester Mihelčič starejši. Nasploh pa ima godba na pihala v Črnomlju dolgo tradicijo.

## Hura za Belo krajino 81

Na MDA Bela krajina letos 375 brigadirjev iz vse Slovenije opravilo dela, vredna 7,20 milijona dinarjev

S slovesnostjo na prostoru za juzevanje v Črnomlju se je zadnje soboto v avgustu končala letošnja mladinska delovna akcija „Bela krajina“. Mladi iz vse Slovenije so od 6. junija do konca avgusta pri gradnji vodovoda od Metlike do Primostka,



kanalizacijskega zbiralnika za črnomaljsko čistilno napravo, ceste do bližnjice ovinek — Stari trg, skojevske ceste Omota — Gradnik in še nektarih delih opravili dela v vrednosti 7,20 milijona dinarjev.

„Čeprav so bile nekatere brigade nepopolne, kar je krivda tamkajšnjih občinskih konferenc Zveze socialistične mladine, je delalo na letošnji akciji 375 brigadirjev, računali pa smo, da jih bo 320,“ je povedal komandant akcije Stane Zupančič, sicer delavec v črnomaljskem

Gorenju. „Poleg napovedanih je prišla še pionirska brigada iz Slovenske Bistrice, za katero moram reči, da je bila ena najboljših na akciji sploh; če se ne bi na lastne oči prepričal, ne bi verjel, da so pionirji v enem dopoldnevu posipali tri kilometre ceste Omota-Gradnik.“

Kot pravi komandant, bi brigadirji naredili še več, če jim ne bi precej nagajalo vreme. „Tako bi gotovo zasipali tudi jarke pri gradnji črnomaljskega zbiralnika, vendar nam je to preprečilo šest dni dežja; tako bo delo sedaj čakalo črnomaljsko stalno brigado.“

Poleg dela na deloviščih so brigadirji imeli bogat program interesnih dejavnosti v naselju v Kotu pri Semiču. „V vseh pogledih, tako delovnem kot vseh ostalih, je bila letošnja akcija uspešna,“ je na kratko ocenil Zupančič. „Tudi disciplina je bila primerna, saj je bilo v vseh štirih izmenah izrečenih le osem opominov. Brigadirje je treba pohvaliti tudi za njihovo pomoč prebivalcem okoliških vasi, pa naj je šlo za popravilo vaških poti ali za delo na polju,“ je povedal komandant. Da znajo ceniti prispevek brigadirjev, se je pokazalo tudi ob prazniku mesta Črnomelj, ko so priznanje mesta podelili brigadi iz Mozirja in Gor. Radgone.

A. B.

## PRAZNOVANJE V GRIBLJAH

Ena manjših krajevnih skupnosti v črnomaljski občini, Griblje, je v nedeljo praznovala svoj praznik. V kulturnem programu je poleg domačega pevskega zbora sodeloval zbor iz pobratene Križa pri Trstu, slavnostne seje ob tej priložnosti pa so se udeležile tudi delegacije borcev, Komunistične partije in mladine iz Križa ter delegacija borcev iz Ribnika iz sosednje Hrvaške. Na praznovanju so desetim najbolj prizadevnim krajanom podelili krajevna priznanja OF, med drugim tudi za delo na kulturnem in športnem področju, kar sicer ni v navadi.

## ČRNOMALJSKI DROBIR

**ZASKRBLJENI VIKENDARJI** — Vikendarji, zlasti tisti, ki jim da tistih nekaj trt okoli vikenda celo leto toliko dela, so se zadnje dni zaskrbljeno ozirali v oblako in deževno nebo. Trgatev je tik pred turpi, grozdje pa najbolj potrebuje tople sončne žarke. Sicer pa je to za vikendarje res pomembna zadeva, saj „poznavalci“ trdijo, da stane te „vinogradnike“ liter njihovega vina 200 in več dinarjev.

**NA SEJMU** — Tudi na ribniškem suhorobarskem sejmu v nedeljo je bilo več obiskovalcev iz Črnomlja in ostalih krajev iz občine. Prave vinogradnike in tiste, ki jim je to le konjiček oziroma sprostitve za konec tedna in dolgočasne popoldneve, so seveda pred trgovijo najbolj zanimale cene sodov, Brent, kadi, keblci, škafovi in drugih vinogradniških posod. Če bodo vse, kar so kupili, tudi napolnili, bo kar dobra letina.

**PRENOVLJENA TRGOVINA** — V prenovljeni Dolenjski trgovini zraven Emonine samopostrežbe je sedaj moč dobiti tudi kruh in mleko pa tudi nekaj drugih stvari, ki jih prej niso prodajali. To se pozna tudi po prometu v trgovini, ki je sedaj tolikšen, da se morajo tri prodajalke kar dobro zasukati.

## Črnomaljski poročevalec

## Dosežki v okviru načrtov

Zal pa so indeksi rasti gospodarstva v precejšni meri posledica naraščanja cen — Izvažati več na Zahod

Izgubarjev ni. Celotni prihodek, dohodek, čisti dohodek in akumulacija so v primerjavi s prvim polletjem lani porastli od 30 do 55 odst. oz. za nekaj indeksi točk več, kot znaša slovensko povprečje. Izvoz je porastel celo za 57 odst. Kljub temu v ribniški občini z doseženimi rezultati niso zadovoljni, ker se zavedajo, da so vse možnosti, da bi dosegli precej več.

## MANJKA LE SE MOST

Novi cestni odsek čez Boncar, ki povezuje sodaško dolino z Notranjsko, je v glavnem dograjen. Čeprav cesta še ni odprta, po njej nekateri že vozijo na „črno“. Sodražani sklepajo, da uradna otvoritev ni opravljena le zato, ker nista še dograjena novi most v Žimarnici in cesta do njega.

## V gostilni namesto na delu

Proti nediscipliniranim je treba ostro ukrepati

V ribniški občini ugotavljajo, da zaposleni delajo manj kot polovico delovnega časa. Disciplinarnost je slaba in marsikje sploh ne poznajo pravega reda.

Ko so pred nedavnim v Riku zaprli vrata in prekontrolirali, kje so ljudje, so ugotovili, da jih je 20 v mestu, predvsem v gostilnah. Vsak občan lahko vidi in tudi delavci milice ugotavljajo, da je med delovnim časom videti po Ribnici največ delavcev iz Rika in Žičnice.

Drugod izgubljuje delovni čas še na razne druge načine. Eden izmed njih je prekinitev dela. V ITPP je prišlo do prekinitve dela, ker odgovorne službe niso jasno povedale, kaj in kako je treba delati.

J. PRIMC

Govorjenja o nedisciplini je bilo dovolj. Potrebni so ukrepi. Ker je med odgovornimi delavci veliko članov ZK, je potrebno odločneje ukrepati prav znotraj te organizacije, so ugotovili na zadnji seji občinskega komiteja.

Prvi tak ukrep so že skoraj do konca izpeljali (zadeva je zdaj prišla celo pred sodišče) v Trimu. Drugi bo izveden v ITPP, kjer je šel nekdo v vrste ZK, kot kaže, le zato, da bi dosegel višji položaj in zdaj pravi: „Kot sem prišel noter, grem lahko ven.“ Tudi v gozdarstvu nekateri odgovorni niso izvajali dogovorjene politike, zaradi česar bodo v kratkem sledili ukrepi.



— Kaj praviš na to, da v naših šolah pridobe otroci zelo malo socialistične vzgoje?

— Ne le socialistične, ampak tudi splošnokulturne ne, saj pride iz sole telmik, ki te ne zna pozdraviti niti z „dobro jutro“.

## RIBNIŠKI ZOBOTREBCEI

**VEČ ŽIVINE** — V ribniški občini se vedno bolj oprijemajo kmetijstva tudi zaposleni, ker jim je „nihanj“ na trgu s kmetijskimi pridelki že dovolj. Redijo tudi vedno več živine. Telet odkupi kmetijska druga že preveč in ne ve, kam jih prodati. Zanimanje za nakup živine je sploh manjše, zato obstaja bojazen, da se bodo spet začeli „črni zakoli“.

**POUK SE JE ZAČEL** — Ugotavljajo, da posebnih težav ob začetku šolskega leta ni bilo nikjer, celo v Dolenji vasi, kjer so prešli na celodnevni pouk, ne. Verjetno pa se bodo začele težave, ko bo treba plačati hrano za šolarje. Malico že zdaj plačajo starši, kosilo pa bo veljalo (brez stroškov prevoza iz Ribnice in druge režije) 37 din. Po enem izmed predlogov naj bi ga dobivali brezplačno učenci, kjer v družini nimajo na člana preko 2.000 din dohodka; polovično ceno naj bi plačali tisti z dohodkom do 2.500 din na člana, ostali pa celo. Večina staršev bo torej morala plačati celo kosilo za šolarjev.

**DECEMBRA VOLILNE KONFERENCE ZK** — V vseh osnovnih organizacijah ZK bodo v decembru volilne konference, na katerih bodo med drugim izvolili nova vodstva. Ze zdaj evidentirajo možne kandidate za sekretarje in njihove namestnike, kandidate za občinsko politično šolo, kandidate za sprejem v ZK, možne kandidate za razne delegate itd.

## REŠETU

## Tri učilnice za pet oddelkov

Prvo leto usmerjenega izobraževanja brez ustreznih prostorov — Enkrat na teden pouk v Črnomlju, kjer je tudi internat — Do jeseni tri nove učilnice

Za prvo leto usmerjenega izobraževanja v izobraževalnem centru Beti se je za skrajšani program prijaviło 25, za srednji program pa 61 učencev. Tako imajo v Metliki en oddelk skrajšanega in dva oddelka srednjega programa, učenci v dveh oddelkih, ki so začeli šolanje v lanskem in predlanskem šolskem letu, pa nadaljujejo šolanje po starem programu.

Seveda se usmerjeno izobraževanje v Metliki ni začelo brez težav. Tako v starih prostorih izobraževalnega centra Beti ni učilnic za pouk kemije, biologije in fizike, saj so za vseh pet oddelkov na voljo le tri učilnice. Vodstvo šole se je dogovorilo s črnomaljskim Centrom srednjih šol, da bodo ti

predmeti potekali v njihovih prostorih; tako oba oddelka srednjega programa en dan v tednu gostujeta v Črnomlju. Telovadbo pa vsi učenci v telovadnici metliške osnovne šole.

Ker Metlika nima internata, so se dogovorili, da učenci, ki niso iz Bele krajine, stanujejo v črnomaljskem dijaškem domu. Vpis učencev iz drugih krajev je presežek pričakovanja, saj se je iz novomeške občine vpisalo kar 28 učencev.

Najbolje je urejeno vprašanje praktičnega pouka in proizvodnega dela; praktični pouk poteka v posebni delavnici, proizvodno delo pa v tozdih Konfekcija Metlika in Zakanje. Proizvodno delo bo potekalo hkrati s teoretičnim poukom.

Vsekakor je eno najbolj resnih vprašanj, s katerimi se v Metliki v okviru usmerjenega izobraževanja ubadajo, vprašanje ustreznih prostorov. Do začetka prihodnjega šolske-

ga leta bi morali dograditi vsaj tri nove učilnice. Z načrtno kadrovsko in stipendijsko politiko je treba zagotoviti potreben strokovni kader, posej pa mora tudi združeno delo bolje sodelovati s šolo, še posebej pri praktičnem pouku in pri dogovarjanju o programih, ki jih združeno delo potrebuje.

A. B.

## O EVIDENTIRANJU

Na zadnji seji komiteja OK ZKS v Metliki konec prejšnjega meseca so med drugim spregovorili o evidentiranju za delegate kongresov ZKJ in ZKS ter za kandidate za nova vodstva osnovnih organizacij, organe Zveze komunistov v občini, regiji in republiki. Ugotovili so, da so pri evidentiranju upoštevali kriterije za te funkcije, bilo pa je tudi več dopolnilnih predlogov. V osnovnih organizacijah je bilo več pripomb, da je treba za kandidate predlagati več delavcev iz neposredne proizvodnje.

## SPREHOD PO METLIKI

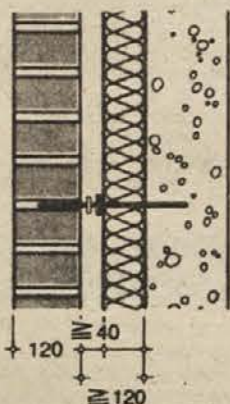
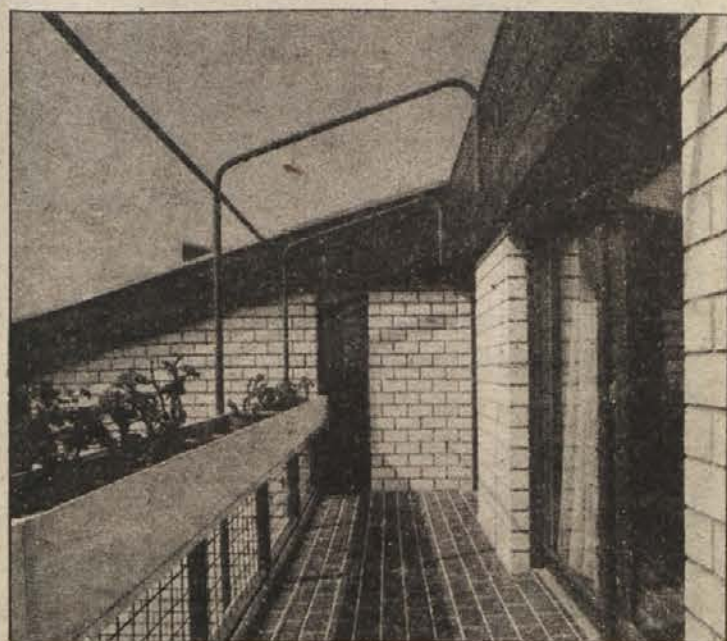
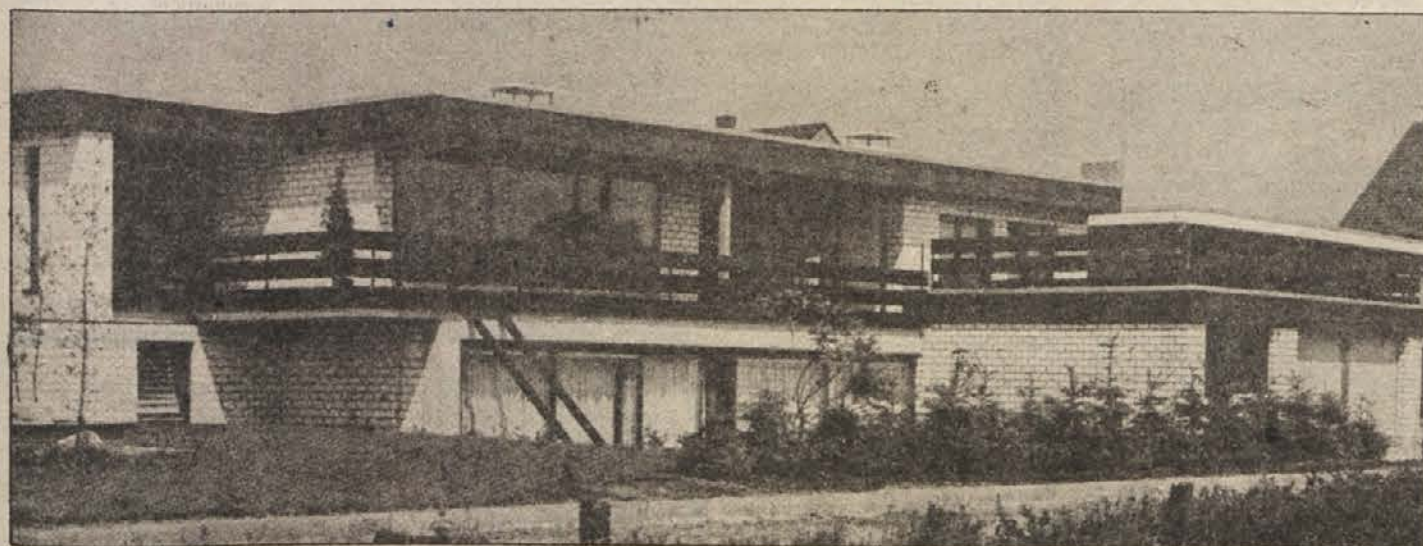
**SOLARJI SE S POSEBNIM NAVDUŠENJEM** ustavljajo pred plakati in slikami, ki vabijo prebivalstvo k ogledu filmskih predstav. Ne, ne zanimajo jih naslovi filmov, tudi imena igralcev in režiserjev ne, pač pa si natančno ogledujejo risbe in slike, na katerih so kot po pravilu nage ženske in moški. Reklamni filmski agentje pomagajo tako na neposreden način učiteljem spolne vzgoje, da pri občutljivih temah manj zardevajo.

**METLIŠKI MESANI PEVSKI ZBOR BETI** je ponovno pričel z rednimi vajami, ki jih imajo v prostorih izobraževalnega centra. Zboru se je pridružil nekaj novih članov, še več jih pričakujejo te dni. Pevce še naprej vodi France Milek iz Črnomlja.

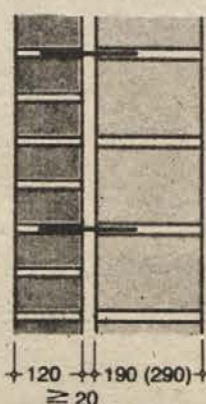
## metliški tednik



# PRAVOČASNO NAČRTUJTE GRADNJO S TOPLOTNO IZOLACIJO IN SILIKATNIMI FASADNIMI ZIDAKI



Dvoslojni obodni zid z zračno plastjo in toplotno izolacijo. Lahko je tudi brez toplotne izolacije. Zunanji zid je iz silikatnih fasadnih zidakov, neometan, z obdelanimi regami. Notranji zid je iz armiranega betona, silikatnih modularnih blokov ipd. Zidna sloja sta med seboj povezana z nerjavečimi žičnimi sidri



Obodni zid, izdelan kot dvoslojna zidna konstrukcija. Obložni zid je iz neometanih silikatnih fasadnih zidakov; notranji zid pa iz silikatnih modularnih blokov. Zidna sloja sta med seboj povezana z žičnimi sidri iz nerjavečega jekla ali bakra.



## SALONIT ANHOVO

industrija gradbenega materiala Anhovo  
**TOZD OPEKARNA BREŽICE**

**Zahtevajte informacije in  
strokovne nasvete  
v prodaji Brežice  
tel.(068) 61-798**

NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO V  
USTANAVLJANJU, 68270 KRŠKO

objavlja prosta dela in naloge:

1. POMOŽNEGA TRANSPORTNEGA DELAVCA
2. PRIPRAVNIKA (2 DELAVCA)

Pogoji:

- pod 1:
- PK delavec
  - 4 mesece delovnih izkušenj
  - poskusno delo 3 mesece

pod 2:

- opravljena štiriletna tehnična šola
- Kandidati naj pošljejo svoje vloge v 15 dneh po dnevu objave. Odgovore bodo prejeli v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

„NOVOTEHNA“ TRGOVSKO PODJETJE  
NA DEBELO IN DROBNO p. o.  
NOVO MESTO, Glavni trg 11  
KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

objavlja  
proste naloge in opravila:

POMOČNIK POSLOVODJE v poslovni enoti št. 11  
v Kostanjevici na Krki

POGOJI:

- VKV izobrazba trgovske smeri
- KV izobrazba trgovske smeri in 2 leti delovnih izkušenj v stroki, poskusno delo 3 mesece

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo pisne vloge na naslov v 15 dneh po objavi. Vse kandidate bomo v roku 30 dni po poteku objave obvestili o izbiri.

DO PROIZVODNJA KMETIJSKE  
MEHANIZACIJE  
BREŽICE, MILAVČEVA 14/a

DELAVSKI SVET RAZPISUJE

## JAVNO LICITACIJO

ZA ODPRODAJO NASLEDNJEGA OSNOVNEGA  
SREDSTVA:

- osebno vozilo RENAULT 4-TLS
- vozilo je karambolirano, v nevoznom stanju, registrirano do julija 1982
- leto proizvodnje: 1979
- izklicna cena: 20.000,00 din

Licitacija bo v ponedeljek, 21. 9. 1981, na dvorišču DO. Ogled vozila je možen eno uro pred pričetkom licitacije! Interesenti morajo pred pričetkom licitacije položiti varščino v višini 10 % izklicne cene!

668/37-81

ČRNOMELJ  
IN KRKA

V finalni tekmi za pokal mladosti za Dolenjsko je med moškimi Črnomelj premagal novomeško Krko s 30:28, pri dekletih pa je Novo mesto premagalo ekipo Šentjerneja s 25:16.

IZGUBILI V LEPI  
TEKMI

V prvem kolu novega prvenstva v slovenski rokometni ligi je ekipa Krškega gostovala v Ajdovščini pri Lipi in v kvalitetni tekmi, v kateri so bili Krčani precej časa enakovredni nasprotnik, izgubila z rezultatom 28:21 (14:9). Šentjernejčanke so na domačem igrišču igralce neodločeno 18:18 z Branikom, igralke Itasa pa so v Kočevju premagala Polano z 21:16.

GIMNAZIJA  
NOVO MESTO

objavlja prosto delo in  
naloge

DVEH SNAŽILK

za nedoločen čas s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

Rok prijave je 15 dni od dneva razpisa.

677/37-81

„SOP“ KRŠKO, SPECIALIZIRANO PODJETJE  
ZA INDUSTRIJSKO OPREMO KRŠKO, TOZD  
IKON KOSTANJEVICA NA KRKI

objavlja prosta dela oz. naloge

2 STRUGARJEV

Pogoji:

- končana poklicna kovinarska šola - strugar
- odslužen vojaški rok
- zaželeno delovno izkušnje
- 2-mesečno poskusno delo

1 REZKALCA

Pogoji:

- končana poklicna šola - rezkalec
- odslužen vojaški rok
- zaželeno delovno izkušnje
- 2-mesečno poskusno delo

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom, osebni dohodek po samoupravnem sporazumu b delitvi OD.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi oglasa na naslov:

„SOP“ Krško, TOZD IKON Kostanjevica na Krki, Krška cesta 6, 68311 KOSTANJEVICA NA KRKI.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po objavi oglasa.

681/81-81

KIT KMETIJSKA  
ZADRUGA ČRNOMELJ  
DSSS

objavlja prosta  
dela in opravila

„REFERENTA ZA  
PRAVNE ZADEVE“

Pogoji:

1. Diplomirani pravnik z najmanj 2 leti delovnih izkušenj v OZD
2. Pravnik z najmanj 5 let delovnih izkušenj v OZD.

Osebni dohodek po pravilniku o OD.

Interesenti naj vloge z dokazili dostavijo na splošni sektor KIT KZ Črnomelj v roku 15 dni po objavi glasa.

680/37-81

KOMISIJA ZA  
DELOVNA RAZMERJA  
ZD KRŠKO

razpisuje v skladu s 24. in 25. čl. Pravilnika o strokovnem izobraževanju in štipendiranju naslednje štipendije za šol. leto 1981/82:

- 1 ŠTIPENDIJO ZA ŠTUDIJSKI PSIHOLGIJE

- 1 ŠTIPENDIJO ZA ZOBOTEHNIKA

- 1 ŠTIPENDIJO ZA ZOBNO ASISTENTKO

- 1 ŠTIPENDIJO ZA LABORANTA - DIAGNOSTIČNI LABORATORIJ (SREDNJA)

Kandidati naj pošljejo prošnjo v roku 15 dni po objavi na naslov: Zdravstveni dom Krško, komisiji za delovna razmerja.

ZAHVALA

V 80. letu nas je za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama in prababica

ANA LEVIČAR

s Ceste 11, Krško

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam izrazili sožalje, darovali pokojni cvetje, ter jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Lepo se zahvaljujemo župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

Cesta, Gora, Artiče, Ljubljana, Tržišče, Krško, Zuerich

ZAHVALA

Po dolgotrajni in težki bolezni nas je v 70. letu zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JANEZ  
ŠTAMPFELJ

Potov vrh 19



Z bolečino v srcih smo ga 5. septembra spremili na njegovo zadnjo pot. Toplo se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izkazano pomoč, darovano cvetje in vence ter izrečeno sožalje. Iskrena hvala tovarni IMV, kolektivu More, Novoteks ter vsem sodelavcem in našem GD. Hvala tudi pljučnemu oddelku bolnice v Novem mestu in duhovnikom za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi



## TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 10. septembra - Dan mor. JLA  
Petek, 11. septembra - Milan Sobota, 12. septembra - Gvido Nedelja, 13. septembra - Filip Ponedeljek, 14. septembra - Rastko Torek, 15. septembra - Nikodem Sreda, 16. septembra - Ljudmila Četrtek, 17. septembra - Frančiška

### LUNINE MENE

14. septembra ob 4.09 - ščip

## KINIO

BREŽICE: 11. in 12. 9. ameriški barvni film Noč čarovnic. 13. in 14. 9. hongkonški barvni film Tetovirna vez. 15. in 16. 9. ameriški barvni film Človek, žena in banka.  
CRNOMELJ: 10. in 13. 9. ameriški film Otok dr. Moroja. 12.

in 13. 9. jugoslovanski film Obeta-ven fant. 14. 9. francoski film Policaj ali bandit. 15. in 17. 9. ameriški film Legenda o Kastnerju.  
KOSTANJEVICA: 12. 9. ameriški film Hišni obiski. 13. 9. japonski film Jesen brez cesarja. 16. 9. ameriški film Herbi znova tekmuje.  
KRŠKO: 12. in 13. 9. ameriški film Driver. 16. 9. ameriški film Ameriški grafiti. 17. 9. ameriški film Zelezni križ.

NOVO MESTO - KINO KRKA program „Mala Pula“: 11. 9. domači barvni film Gostje iz Galaksije. 12. 9. domači barvni film Padec Italije. 13. 9. domači barvni film Kdo tam prepeva. 14. 9. domači barvni film Široko je listje. 15. 9. domači barvni film Se še spominjaš Dolly Bell? 16. 9. domači barvni film Mojstri, mojstri. 17. 9. domači barvni film Visoka napetost.  
SEVNICA: 11. 9. ameriški film Bobi Dirfilit. 12. in 13. 9. angleški film Borci podzemlja. 16. in 17. 9. ameriški film Tobogan smrti.

# mali oglasi

### SLUŽBO DOBI

BRIVSKO-FRIZERSKO POMOČNICO, samostojno, dobro, sprejme takoj Salon „BURJA“, Senovo, tel. (068) 75-332.

### Motorna vozila

126 P, letnik 1979 prodam. Možno tudi na kredit. Pavla Pungercar, Škocjan 60.

ZASTAVO 430 K, letnik 1975, prodam. Cena 20.000 din. Informacije na tel. 72-854.

ZASTAVO 101 lux, letnik 1977 ugodno prodam. Tel. (068) 62-249, Brežice.

ZASTAVO 101, letnik 1975 nujno prodam. Rozalija Povše, Klenovik 38, Škocjan.

NSU 1000 C, zelo dobro ohranjen, registriran do 22. julija 1982, ugodno prodam. Franc Štamfelj, Potov vrh 56, Novo mesto.

SPACKA letnik 1975, prodam. Registriran je do avgusta 1982. Jože Prah, Brod 19, Podbočje.

P 126, malo rabljen, prodam. Jože Rauh, Ragovska 8, Novo mesto, tel. 23-545.

YANO 6 L, letnik november 1978, ugodno prodam. Franc Klemenčič, Pristava 25, 68000 Novo mesto.

SKODO 110 coupe, letnik 1974, prodam. Marjan Škoda, Ledeča vas 6, 68310 Šentjernej.

IAT 126, letnik 1978, prevoženih 35.000 km, prodam. Lamut, Cesta herojev 32/18, Novo mesto.

UGODNO PRODAM SKODO, generalno obnovljeno, letnik 1971. Cena 2,5 M. Branko Škrubelj, Šentjernej 123, informacije dopoldan po telefonu 85-320 int. 285.

EKMOVALNO YAMAHO 250 TZ za cestne dirke, letnik 1980, prodam. MIRO SPACAPAN, Komen 85, tel. (067) 74-736.

SPACKA, letnik 1976, prevoženih 60.000 km, ugodno prodam. Ogleđ vsak dan od 16. do 20. ure. Anton Santl, Dol. Vrhpolje 6, 68310 Šentjernej.

FIAT 132 GLS 1800, pet prestav, prodam za 14,5 M. Brane Markelc, Brinje 32, Sentrupert.

NUJNO PRODAM obnovljeno Lado, letnik 1972, cena ugodna. Kristina Klobasa, Brestanica 2.

ZASTAVO 750, letnik 1977, prodam po ugodni ceni. Albin Medvešek, Senovo 71.

LADO SL, letnik november 1979, ugodno prodam. Ivan Štrasner, Adamičeva 26, Novo mesto.

KOMBI ZASTAVA 430 K, letnik 1977, registriran do aprila 1982, prodam ali zamenjam za osebni avto. Telefon 71-233, Ferlan.

FIAT P 126, nov še pod garancijo prodam. Lahko tudi na kredit. Telefon 84-301 dopoldan, 22-721 popoldan.

ZASTAVO 750, delno obnovljeno, prodam. Matija Miškovič, Breg 22, Novo mesto.

ZASTAVO 101, letnik 1972, v voznom stanju prodam po ugodni ceni. Dušan Mladenovič, Semič 10.

ZASTAVO 101 C, letnik 1979 prodam. Gor. Kamence 1, Novo mesto, tel. 24-026.

R 12 TL, letnik 1975, prodam. Tel. 24-079.

FORD ESKORD 1100, dobro ohranjen, letnik 1973, ugodno prodam. Telefon 23-436.

PEUGEOT 304, dobro ohranjen prodam ali menjam za manjši avto. Stanič, Oražnova 21, Kostanjevica, telefon 71-978 od 6. do 14. ure.

POCENI PRODAM nov, registriran motor 15 SLC. Brane Prešeren, Šmarjeta 50, Šmarješke Toplice.

VW 1200, starejši letnik, z veliko rezervnimi deli, vozen in registriran prodam za 1,5 M. Karol Matko, N. H. Maroka 5, Sevnica, telefon dopoldan 81-170 int. 57.

126 P, letnik 1979 prodam. Kovačič, Mestne njive 19, Novo mesto.

TOVORNI AVTO TAM 110 - vlačilca, letnik 1974, dolžina priklole 9,5 m, registriran, prodam z delom ali brez. Informacije po telefonu (068) 83-552 od 18. ure dalje.

ZASTAVO 750, letnik 1976, še registriran, prodam. Cena ugodna. Ivanka Kocjan, Ardor 16, Raka.

SPACKA, letnik 1974, po delih,

brezhibno motorno gred, vrata, gume s platišči, vrata za Diyano ter ostale dele, prodam. Dolenja Pirošica 20, Čerlje ob Krki.

KATRCO, letnik 1974, na novo obnovljeno, prodam. Vidmar, Stopiče 64.

ZASTAVO 750, letnik 1974, prodam. Ogleđ možen v soboto in nedeljo. Merica Kržan, Gubčeva 8, Brežice.

VW hrošč, dobro ohranjen, garaziran, in novo ostreže (grušt) za hišo prodam. Marija Pibernik, Adamičeva 39, Novo mesto.

ZASTAVO 1300, letnik 1976, registrirano do februarja 1982, prodam za 3 M. Flek, Kajuhova 2, Crnomelj.

PRODAM motor, menjalnik in druge dela za Z 750. Ciril Tratnik, Irča vas 5, Novo mesto.

UGODNO PRODAM osebni avto FIAT 850 SPORT COUPE in motorno kolo JAWA 175 SPORT. Martin Salamon, Mali Kamen, 68281 Senovo.

KOMBI ZASTAVO 435 K prodam. Brane Letič, Mali Slatnik 16 a, Novo mesto.

126 P, letnik 1979, ohranjen, ugodno prodam. Informacije po telefonu (068) 72-405 od 15. ure, Petrovič.

MINI MORIS 1000, letnik 1971, v voznom stanju, prodam za 2 M. Franc Cugelj, Medvedje selo 1, Trebnje.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

ZASTAVO 101, letnik 1974, v voznom stanju, registrirano do junija 1982, in GS 1220, letnik 1973, v voznom stanju, registriran do avgusta 1982, prodam. Branko Cuk, Dobe 2, Kostanjevica na Krki.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Kajzba, Škocjan 35/1. NEREGISTRIRANO SKODO SL 100, letnik 1970, z obnovljeno karoserijo prodam. Cena 15.000 din, oziroma po dogovoru. Ervin Vidljinič, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon dopoldne 84-007.

UGODNO PRODAM grozdje - šmarnico. Granda, Dobrava 26, Škocjan

UGODNO PRODAM lesen hram (8 x 5), primeren za vikend, in junca, starega dve leti. Naslov v upravi lista (3815/81).

IZOLACIJSKI FASADNI omet (35 vreč) prodam. Vidmar, Stopiče 64.

GROZDJE - šmarnico prodam. Janez Blažič, Vel. Slatnik 13, Novo mesto.

1 m3 mesecovnih plohov, debeline 5 cm, prodam. Tel. 71-253.

900 kosov rabljene strešne opeke „KIKINDA“ prodam. Medved, v Ragov log 4, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjen buldožer TG 90 C, letnik 1977. Telefon (068) 23-617 od 18. ure naprej.

LESENO GARAZO v Straži prodam. Informacije na naslov Drago Mikič, Daniča Bučarja 12, Novo mesto.

PRODAM 6 gum (650 x 16) z računom in štiri za WV z obroči, letnik 1975. Krašna, tel. 85-204.

PRODAM ohranjen kombinirani italijanski otroški voziček. Telefon 24-285.

KRAVO, 8 mesecev brejo prodam. Janez Franko, Sela 3, Straža.

PRODAM 5-milimetrske jelove plohe in avto 125 PZ po delih. Ponudbe pod Alojz Brezovar, Dolnja Straža 54.

JABOLČNI KIS iz neskropjenih jabolk prodam. Paučič, Ljubljanska 4, Novo mesto.

VALILNIK za 1800 jajc (avtomatski) prodam. Ivan Šmit, Orešje 24, Sevnica pri Planini.

POSEST

NAD KOSTANJEVIŠKIM GRADOM prodam večjo parcelo, vinograd in pašnik - primerno za vikend ali stanovanjsko hišo. Jože Miklavž, Orehovec 9, Kostanjevica ali telefon 23-158.

GRADBENO PARCELO z dokumentacijo (978 m2) v Mirni peči, ugodno prodam. Naslov v upravi lista (3813/81).

PARCELO ob Krki z zapuščenim mlinom prodam. Naslov v upravi lista (3814/81).

PARCELO na Drganjih selih (Reber) prodam. Ponudbe na naslov Marija Senica, Ul. 28. maja 71, Ljubljana.

MANJŠO NJIVO in travnik s kozolcem ob glavni cesti v Presladolu pri Brestanici prodam. Informacije pri Vinku Levstiku, Koldvorska 4 c, Krško.

OBVESTILA

OBVESTILO! KOSTANJEVICA-SLINOVCE-JESENSKO SRECANJE (sejem) bo 20. in 27. septembra. Spet bomo zapeli kot prijatelji. VABLJENI!

CENJENE STRANKE obveščam, da izdelujem slike za osebne izkaznice, vozniška dovoljenja, potne liste in za mesečne karte. Slike dobite takoj in po ugodni ceni. Odprto samo ob ponedeljkih, neprekinjeno od 7. do 20. ure. Priporoča se CVETKO TRAMTE, Breška vas 3, Bela cerkev.

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIZIGOJA, CKZ 25, 68270 KRŠKO, in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

STANOVANJA

OPREMLJENO SOBO nudim pridnemu in poštenemu dekletu (Slovenki) za pomoč starejši osebi. V Ragov log 4, Novo mesto.

OPREMLJENO SOBO s souporabo kopalnice oddam takoj dvema uslužbenkama ali študentkama. Ragovska 34, Novo mesto

ODDAM opremljeno, centralno ogrevano sobo dvema študentoma. Naslov v upravi lista (3816/81).

RAZNO

V NAJEM vzamem manjšo gostilno ali bife v Novem mestu ali okolici, lahko tudi v Trebnjem. Naslov v upravi lista (3817/81).

IŠCEM prostor za odpranje trgovine s sadjem v Krškem. Ponudbe sporočite na telefon 25-566.

Dne 7. 9. 1981 sem v Novem mestu izgubila zlato zapestnico. Poštenega najditelja prosim naj mi jo vrne, ker mi je zelo drag spomin. Majda Grlic, Kristanova 42, Novo mesto.

PREKHCI

MARIJA IN CIRIL REBERSEK, Uršna sela 41, prepovedujeva vsak odkop zemlje ob našem zemljišču iz kolovoza. Kdor tega ne bo upošteval, ga bova sodno preganjala.





### ZAHVALA

Ob boleči in tragični smrti komaj 25-letnega dragega sina, brata, strice in svaka

## LUDVIKA MAJCNA

z Vrha pri Šentrupertu

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom za podarjene vence in cvetje ter pomoč v najtežjih trenutkih žalovanja. Posebna zahvala kolektivu Kolinske z Mirne, tov. Maksu Kurentu za tako ganljiv govor pri odprtem grobu, tov. Janezu Baniču za organizacijo pogreba, tov. Marjanu Bartolju za poslovilne besede pri odprtem grobu. Zahvala velja tudi župniku za lepo opravljeni obred in obema pevskima zboroma za zapete žalostinke. Še enkrat priskrba hvala vsem, ki ste v tako velikem številu spremili našega Ludvika na njegovi mnogo prerani zadnji poti.

Žalujoci: mama Zali, ata France, brat Franci z ženo Sonjo in Alešem, brat Tonček in ostalo sorodstvo



### ZAHVALA

20. avgusta nas je nenadoma zapustil v 68. letu starosti naš ljubi mož, oče in stari ate

## ANTON KONDA

iz Sadinje vasi 5

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, pokojnemu poklonili cvetje in ga spremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala sosedom Hutarjevim, Strukljevim, Rauhovim in Beršičevim, Iskri Semič in Crnomelj, hotelu Alpetour Bohinj, bolnišnici Novo mesto - pljučni oddelek, gasilskemu društvu Kot, Petrova vas, Semič in Stranska vas, Zvezi borcev NOV Kot in Semič, SZDL Kot in vsem govornikom, ki so se od pokojnika poslovili, in kaplanu za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Ivanka, sinova Tone in Jože, hčere Marija, Tončka in Anica z družinami, brat Alojz, sestra Marija in Francka z družinami ter ostalo sorodstvo



### ZAHVALA

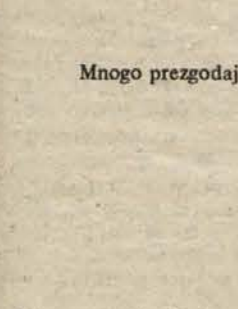
Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

## IVANA ŽAGARJA

z Broda

se iskreno zahvaljujemo dežurnemu zdravniškemu osebju, ki mu je lajšalo bolečine, vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, vaščanom za izraze sožalja, posebno pa družini Miklič za nesebično pomoč. Prav tako se zahvaljujemo članom godbe, gasilskemu društvu Šmilhel, duhovniku za lepo opravljeni obred, DO SGP „PIONIR“ in „NOVOTEKS“ za darovane vence ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Marija, sin Janez in hči Meri



### ZAHVALA

Mnogo prezgodaj je odšla od nas naša draga žena, mama, stara mama, sestra, teta in svakinja

## MARIJA PETRIC

roj. Janžekovič  
iz Grabrovca 5 pri Metliki

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom - vaščanom Grabrovca, tov. Nemaničevi za govor pred domačo hišo, prijateljicam z rodne Radovice, pevkam iz Bušnje vasi in župniku za opravljeni obred. Zahvaljujemo se tudi dr. Frasnu in osebju Onkološkega inštituta iz Ljubljane, dr. Ostojiču in osebju žilnega oddelka novomeške bolnice za lajšanje trpljenja v zadnjih dneh življenja in delovnim kolektivom: OS Dragotin Kette, ZOŠ Novo mesto, Mercator - TOZD Standard in Zdravstveni dom Novo mesto, Dom počitka Metlika in LB Črnomelj. Vsem še enkrat najlepša hvala za podarjeno cvetje in sočustvovanje.

Žalujoci: mož, hčere z družinami, bratje in sestre z družinami ter ostalo sorodstvo



### ZAHVALA

V 83. letu nas je nenadoma zapustila

## JOŽEFA JAKLIČ

iz Vavpče vasi pri Dobrniču

Zahvaljujemo se vaščanom za pomoč, ZB Dobrnič za podarjeni venec, župniku iz Trebnjega pa za opravljeni obred. Še enkrat iskrena hvala vsem!

Žalujoci: vsi njeni

### IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 27. 8. do 2. 9. so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Krošelj iz Šentjerneje - Marka, Antonija Brađač iz Loške vasi - Mateja, Danica Rozman iz Gorenje Straže - Damjano, Anica Novak iz Trebnjega - Klavdijo, Veronika Lipar iz Straže - Sabino, Marija Gorenje iz Leskovca - Mojco, Jožica Bernik iz Kranja - Petra, Marija Predanič iz Zgornjega Obreža - Mitja, Vukica Blažević iz Metlike

- Ilijano, Milena Vrtar s Podturna - Tanjo, Ivanka Pureber z Velike Cikave - Bojano, Majda Jakič iz Male Strmice - Dejana, Marinka Puntar iz Leskovca - Tadeja, Slavka Radovan iz Gorenje Stare vasi - Roka, Nada Pezdirc iz Krasinca - Majdo, Ana Goršin iz Dolenje Težke vode - Matjaža, Smiljana Anžiček iz Krškega - Gorana, Ana Klemenč iz Reštova - Sandro, Zdenka Škedelj iz Brezja pri Rožnem dolu - Dejana, Jožica Vide iz Potovega vrha - Janeza, Snežka Bizjak iz Mokronoga - Rudija, Slavka Gazvoda z Rateža - Andreja, Mija Cerle iz Krškega - Miha, Marija Povše z Mirne - Jasmino, Zofka Skube z

### »Dolenjski list« v vsako družino

Dvora - Darka, Kristina Vrtin z Goleka - Sonjo, Marjeta Zupančič iz Dolnje Nemške vasi - deklico, Frančiška Pajk iz Biča - dečka, Antonija Šircelj iz Podturna - deklico, Sonja Novšak iz Trebnjega - dečka, Pavla Mikložič iz Jankovičev - dečka in Alojzija Sintič iz Krškega - deklico. Čestitamo!



### ZAHVALA

Ob nenadni, boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta in tasta

## PETRA HICTALERJA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, pokojniku podarili vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Posebna hvala Gasilskemu društvu Senovo in sosednjim gasilskim društvom za svečan pogrebni obred in tov. Francu Kmetcu za tople poslovilne besede. Nadalje se zahvaljujemo dr. Ladiki, ambulanti Senovo, Rudniku, Metalni, Hmežadu, Društvu upokojencev Senovo, pevcem, godbi in duhovniku. Vsem, ki ste nam pomagali, še enkrat najlepša hvala!

Žalujoci: žena Mici, sinovi Peter, Pavel in Ivan, hčerke Pavla, Mimica in Milka z družinami, brata Franci in Pepi z družinama in ostalo sorodstvo

Senovo, dne 5. septembra 1981

Jesen v vinograd bo prišla,  
čakala bo, da prideš ti,  
in legla bo na rosna tla  
in se razjokala, ker tebe ni...

### V SPOMIN

14. septembra bo minilo žalostno leto, odkar si nas nepričakovano tiho in mirno za vedno zapustil, nadvse ljubljeni mož, ata, stari ata, stric in svak

## JOŽE ILJAŽ

iz Nove vasi 12 na Bizeljskem

Nisi se mogel posloviti, naš preljubi ata od nas, brez besed in slovesa smo ostali, zato ne moremo verjeti, da te več ni. Tvoj glas, tvoje oči, tvoj nasmeh še vedno živi v naših srcih. Tvoj lik je še vedno živ med nami, le tvoj tihi dom je nema priča, da te ni več. Za vedno nam boš ostal v spominu. Še enkrat najlepša hvala vsem, ki so nam v tistih težkih dneh kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, z nami sočustvovali in pokojnemu darovali vence in cvetje. Najlepša hvala pevcem za zapete žalostinke, GD za spremstvo, tov. Roku Kržanu in Drnikoviču za poslovilne besede pri odprtem grobu ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Pepca, sin Jožek, hčerka Anica z družino ter ostalo sorodstvo

Bizeljsko 14. septembra 1980



### ZAHVALA

V 49. letu nas je mnogo prezgodaj zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, stric, bratranec, nečak in svak

## NIKO JAKLJEVIČ

iz Krasinca 24

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam izrekli sožalje, pokojnemu poklonili cvetje in ga spremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala našim sosedom, posebno Kraljevim in sovaščanom za nesebično pomoč v težkih trenutkih. Zahvaljujemo se župniku za opravljeni obred, tov. Pezdircu za poslovilni govor ob grobu, delovnemu kolektivu Novoles, upravi SOB Metlika, stanovalcem bloka Zupančičeva 8, Metlika, gasilskemu društvu Krasinec ter gozdnemu gospodarstvu Črnomelj za darovano cvetje. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Berta, sin Toni, hčerki Anica in Mimica z družinama, sestre ter ostalo sorodstvo

### ZAHVALA

Dne 12. avgusta 1981 smo se poslovili od naše drage mame

## MARIJE KRUMBERGER

roj. Hrovatič

Dolžni smo, da se zahvalimo vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti, za vse vence in cvetje ter za vse izraze sožalja. Hvala vaščanom Martinje vasi za organizacijo pogreba, pevcem iz Mokronoga za pesem, ki ji je bila vse življenje zvesta spremljevalka in župniku iz Mokronoga za obred in besede slovesa. Zahvaljujemo se družini Bevc za pomoč v težkih trenutkih. Hvala zdravstvenemu in strežnemu osebju Doma na Bokalcih. Iskrena hvala za pozornost kolektivu Osnovne šole Dobrne ter predstavnikom izvršnega sveta, skupščine in družbenopolitičnih organizacij občine Ljubljana Vič - Rudnik.

Žalujoci: otroci Majda, Lojze in France z družinami in sorodniki  
Mokronog, Dobrna, Nova Gorica, Ljubljana.



# S šolstvom sta na „ti“

Visoko nad Trebnjem kraljuje ob občinskem prazniku odprta nova trebanjska osemletka, ki je že med gradnjo doživljala prenekatero kritiko, češ da je prerazkošna, po drugi strani pa tudi občudovanje in mnenje, da bo z njo trebanjska občina najlepše zaokrožila vse gradnje šol, ki so se začele nekako pred desetimi leti. Zdaj imajo trebanjske šole izreden prostorski standard, do katerega so v trebanjski občini prišli v veliki meri zaradi pomoči občanov, ki je bila odločilna. Pred dvema letoma so se namreč odločili, da bodo še prispevali denar za gradnjo šol.

Kljub temu da razmere za take podvige niso najbolj ugodne, jim je uspelo, da so dočakali dograditev „svoje“ šole, ki je danes v ponos vsakemu občanu. Do nje pa prav gotovo ne bi prišlo – in temu mnenju bo pritril vsak občan, ki je kdajkoli kaj gradil – če ne bi njihove skupne volje vsak dan in sleherni trenutek posebej udejanjal nekdo, ki je bil odgovoren za izgradnjo. Ta nekdo je Janez Kranjc, tajnik občinske izobraževalne skupnosti, ki se je na dan otvoritve na široko in sproščeno smejal, saj je z njegovih ramen padlo veliko breme, ki ga je komajda zmogel in ga sploh ne bi bil, če bi ne delal za „svoje“ šole tudi popoldne in ob sobotah in še kdaj.

vprašanje pomoči pri gradnji v domači občini niti za razumevanje pri bankah ali šolnikih, ki so vsa leta s trdim delom tudi veliko pripomogli, da je šola zrasla, ampak za velike podražitve, do katerih je prišlo med gradnjo. Seveda pa skrbi s tem še ni konec,“ pravi Janez Kranjc. „Sredstva za amortizacijo in za opremo imamo zagotovljena, manjkalo pa nam bo denarja za vzdrževanje, krčiti bo treba verjetno tudi v izobraževalnih programih.“

Sicer si pa ta naturalizirani Trebanjec, ki pravi, da Ljubljano pogreša samo zaradi tega, ker je njegovo rojstno mesto, tudi zaradi tega ne dela pretiranih skrbi. Tudi za sedanjo „staro“ trebanjsko osemletko so namreč nekdanji govorili čemerneži, da je prevelika, da nekako štrli iz siceršnjih trebanjskih standardov. Če pa bi vsi sodili kot omenjeni kritikastrji, bi v zadnjih letih ne bilo zgrajenih toliko šol, ki trebanjsko občino uvrščajo po tej strani med najboljše preskrbljene. In ko Janez Kranjc govori o tem, tako kot pač zna samo on, brez kakršnihkoli funkcionalnih poz, pove, da to sploh ni njegova zasluga. Z intenzivno gradnjo šol je namreč po njegovem začel Janez Zajc, ki je pred leti vodil sklad za investicije v šolstvo, on pa je samo nadaljeval dobro začeto delo. Začel je delati v letu 1972, ko je iz nekdanjega statistika postal referent za šolstvo na trebanjski občini in potem nadaljeval v občinski izobraževalni skupnosti. Prav v ta leta šteje tudi njegov štart z gradnjo šol. Začelo se je namreč z Mokronogom, nadaljevalo pa z Velikim Gabrom, Sentrupertom, Mirmo itd.

Zdaj so šole dograjene, Janeza Kranjca, vsepovsod prisotnega tajnika IOS, pa čakajo nove naloge. Ko je pomagal pripeljati do kraja adaptacijo šol na Mirni, v Sentrupertu, in novogradnjo v Trebnjem, bo več časa za vsakdanje probleme trebanjskega šolstva.

J. SIMČIČ



KROŠNJARJI PRIVABLJAJO – Posebne pozornosti na ribniškem semnju so vsako leto – in tudi letos – deležni krošnjari. Taki krošnjari so bili včasih nekaj običajnega, danes pa jih ni več videti, ker suhorobarji prevažajo svoje izdelke do trga v glavnem z avtomobili. (Foto: Primc)

# Od širokih ust so mero vzeli

20.000 obiskovalcev na letošnjem sejmu v Ribnici, ki je imel zelo bogat spored

„Vidiš, tako so hodili Ribničanje včasih po svetu in prodajali suho robo,“ je podučila manica sinčka in pokazala na krošnjarje, ki so stopali v paradi na ribniškem semnju, ki je bil minulo nedeljo. V paradi so bili še zdomarji z vozmi, narodne noše, godba na pihala in pevci.

Turistično-kulturno-gospodarska-zabavna prireditve Ribniški semnj izhaja iz bogate tradicije in je narodopisna pa tudi kulturniška dediščina tega območja, je poudaril v svojem otvoritvenem govoru sekretar občinske konference SZDL Ivo Petrič. Na sejmu je na okoli 40 stojnicah prodajalo in prikazovalo izdelovanje preko 100 izdelovalcev suhe robe, krošnjarjev in drugih, ki zavzeto negujejo tradicijo suhe robe in domače obrti.

Tudi letošnji sejem je privabil kakih 20.000 ljudi, čeprav je letos nekoliko nagajal dež. Deževne urice so obiskovalci preživeli med ogledovanjem razstav. Največ jih je privabila razstava umetniških del, ki so jih ustvarili udeleženci letošnje ribniške likovne kolonije. V otvoritvenem govoru je predstavnik kulturne skupnosti France Grivec poudaril, da ima združeno delo kljub stabilizaciji posluh za take prireditve. Prisotne je seznanil, da bo kipar Aladar Zaharijaš še letos izdelal spomenik, posvečen prvi ribniški četi in da je tudi razstava posvečena 40-letnici vstaje in 40-letnici prve ribniške čete. Umetnostni zgodovinar Andrej

Pavlovec pa je nato predstavil umetnike in njihova dela.

Zelo velika je bila tudi udeležba na že tradicionalni gobarski razstavi.

Na razstavi vezenin in pletenin ribniških žena in deklet obiskovalci niso le občudovali izdelkov, ampak so se tudi že zanimali, kje bi jih lahko kupili oziroma naročili. Čeprav na videz nekoliko skromna, vendar zanimiva je razstava „Ribniške slike“ domačega slikarja Dušana Matoha, ki je bila odprta že 1. septembra, trajala pa bo do konca meseca. Še najmanj obiskovalcev je bilo na razstavi fotografij – posvečena je bila predvsem letošnji likovni koloniji – katero so organizirali mladinci. Zaradi slabega vremena pa je odpadla rastava ptic.

Razstavljali in prodajali pa so na sejmu tudi obrtniki – pokrovitelja sejma sta bila Gospodarska zbornica Slovenije in Zveza obrtnih združenj

Slovenije – gobarji so prodajali jedi iz gob, manjkalo ni kramarjev iz vse Jugoslavije. Gostilničarji, gasilci in drugi so ponujali vse od janjcev in odojkov do čevapčičev, da o raznovrstnih pijačah niti ne govorimo. Seveda pa je bilo poskrbeljeno tudi za glasbo in ples.

JOŽE PRIMC

## PO LEVI

V četrtek zvečer je 55-letni Viktor Bartolj iz Novega mesta peljal po regionalni cesti od Novega mesta proti Šentjernej. Ko je v Zabji vasi pripeljal v pregledni ovinek, je zaradi neprimerne hitrosti na mokrem vozišču zapeljal v levo na nasprotni vozni pas, po katerem je prav takrat z osebnim avtom pravilno pripeljal 46-letni Jožef Luzar iz Novega mesta. Kljub temu, da je Luzar zaviral in se umikal v desno, sta avtomobila trčila. Huje ranjena sta bila Bartolj in Luzarjev sopotnik Alojz Potočar iz Novega mesta. Viktorju Bartolju so odvzeli kri za preiskavo.

## SMRT V GOZDU

V četrtek okoli 18. ure se je v gozdu pri Srobotu smrtno ponesrečil 48-letni Jože Ševarovič iz Dovškega.

## DISKOTEKA V KRŠKEM SPET ODPRTA!

V petek, 11. septembra, se bodo ob 20. uri v kletnih prostorih hotela Sremič v Krškem znova odprla vrata tamkajšnje diskoteke. Le-ta nekaj mesecev zaradi različnih vzrokov ni obratovala, v tem času pa so krški gostinci nekoliko preuredili prostor ter dobili novo in kvalitetnejšo glasbeno opremo. Da bo glasba zares kakovostna, raznolika in izbrana, bo skrbel Drago Vovk, posebna gostja petkovega otvoritvenega večera pa bo vse popularnejša in cenjena pevka in izvajalka lastnih skladb Mateja Koležnik, ki se prav te dni pripravlja na snemanje svoje prve velike plošče. Naj še zapišemo, da bo prenovljena diskoteka v Krškem zaenkrat odprta ob petkih in sobotah od 20. do 2. ure zjutraj.

## SOPOTNIKOVÁ SMRT

V nedeljo ob 22.55 je 24-letni Milenko Marič iz Trbovlja vozil z osebnim avtom po cesti Krško-Drnovo. Ko je z neprimerno hitrostjo peljal mimo stadiona Matije Gubca, je dohitel in začel prehitovati nek avto. Zaneslo ga je v levo, peljal je po pločniku in se na koncu zaletel v kovinski steber. Sopotnik Dušan Dušanovič (25 let) iz Krškega je bil takoj mrtev.

# Krstili „črne umetnike“

Tradicionalni mokri krst kočevskih tiskarjev

Pred kratkim so pred uskarno v Kočevju opravili obred, ki sega vse do časa Johanna Guttenberga, in sicer tiskarski krst ali krst „črnih umetnikov.“

Veliki mojster, ki je opravil krst, je poudaril, da je tiskarstvo tako pomembna veja umetnosti, da „črni umetnik“ ne more postati vsakdo,

temveč samo tisti izbranci, ki se popolnoma podredijo vsem pravilom in zahtevam, ki jim jih nalagajo nasledniki Guttenberga, očeta vsega tiskarstva. To pa pomeni, da so vestni pri svojem delu, da so prijatelji in dobri tovariši, da so vedno ob pravem času budni, da so dostojno svojim predhodnikom urejeni, da se okoli njih ne širi smrad po postani vodi ter da se redno umivajo in skrbijo za dezinfekcijo dihalnih in prebavnih organov.

Nato je veliki mojster poklicala predse Josephusa Lesarja, Romma nusa Lesarja in Igoriusa Južniča. Prvi vrsti je vsakega krstil tako, da mu je stisnil nad glavo mokro gobo in ga po obrazu namazal s črno tiskarsko barvo. Med žeganjem so nato pomočniki velikega mojstra zgrabili po vrsti krščence in jih položili na mokro gobo in vsakega še polili dvema vedroma vode, da „curjalo“ regel je obeh in da mu opralo gnusobo.“

Krst je bil dokončno opravljen ko je veliki mojster izgovoril: „Še žejo jim gasite kar po vrst, to sin Guttenbergovem bodi krst,“ nakar pristopil še pomočnik s steklenico „stoka“, da so požirki nekoliko oživili in ogreli mokre krščence.

J. PRIMC



KRST GUTTENBERGOVIH NASLEDNIKOV – Pred dobrimi petsto leti je Johannes Gutenberg izumil tiskanje z gibljivimi črkami. V spomin nanj organizirajo tiskarji še zdaj posebno svečan in primerno zabavno obarvan sprejem novih tiskarjev v svoje vrste. Na fotografiji: V Kočevju so letos nove tiskarje namazali z barvo, jih položili na mokro gobo in še polili z vodo. (Foto: Primc)



# Po sledih sežiganja pisem

Poziv občanke: družbena samozaščita v praksi – Inšpektor imel prvo besedo

Zgodilo se je v torek dopoldan na Cikavi. Dva se pripeljeta v zeleni stoenki, se ustavita, vzameta iz prtljajnika vreči, iz katerih pričneta previdno jemati poštno pošiljke. Vsako pismo odpreta, pogledata, če je v njem kaj vrednega, če ni, vržeta odprto pismo na ogenj. To sta počela nekako dve uri.

Za delavke Novomontaže se je zadeva odvijala kot v pravi kriminalki. Eno od pisarniških moči je le zaskrbelo, zato je poklicala v naše uredništvo in prosila, naj si kdo od novinarjev to početje ogleda.

Nemudoma smo se odpravili na prizorišče. Zelena stoenka je bila še vedno ob kupu pepela, iz katerega se je že prenehalo kaditi. Med pepelom je bilo prepoznati le ostanke dveh barvnih fotografij in razglednico s pozdravi z morja. O

poštarijih ni bilo ne duha ne sluha. Vse smo poslikali in se nemudoma odpravili do upravnice pošte v Novem mestu. Po informaciji je bila zelo zaskrbljena, zadržala so telefoni in zadeva je kmalu dobila epilog.

Poštarja, za katere so mislili, da sta se želela tako naivno znebiti pošilk, sta bila člana komisije za odpiranje nevročenih pošilk. Eden je bil celo inšpektor notranje kontrole Ivan Dežan. Na pošti je pač praksa, da pisma, ki jih ne morejo vročiti bodisi zaradi nepopolnega naslova ali podobnih napak, komisjsko odprejo, in če tudi iz vsebine pisma naslovnika ali pošiljatelja ni prepoznati, pismo sežgejo.

Tak je bil konec domače „kriminalke“, ki jo je bilo zaradi truda Novomontažine delavke in novinarjevega vztrajnega poizvedovanja vredno prenesti na papir.

J. P.

## ZMAGAL NOVINEC

V prvem kolu druge republiške rokometne lige vzhod sta se v Dobovi pomerila dolgoletna rivala Dobova in Brežice. V izredno borbeni in ostri tekmi so po prvem polčasu vodili gostje z 12:13, na koncu pa so zanesljivo zmagali domačini s 25:23.

## NOGOMETASI BREZ ZMAGE

V drugem kolu slovenske nogometne lige dolenjski predstavniki niso niti enkrat zmagali. Novinec v ligi, ekipa Brežice, je s 4:0 izgubila v Mariboru s Kovinarjem; Bela krajina je z gostovanjem v Piranu prinesla točko, tekma se je končala brez golov; Elan je v Novi Gorici v tekmi z Vozili po prvem polčasu vodil, na koncu pa visoko izgubil z rezultatom 4:1; ekipa Kočevja pa je na domačem igrišču igrala neodločeno 3:3 z Jesenicami. Po dveh kolu je Kočevje s 3 točkami na drugem mestu, Bela krajina ima prav tako 3 točke in je četrta, Elan je z 2 točkama sedmi, Brežice pa z eno točko zadnje. V prihodnjem kolu se bosta v derbju v Novem mestu pomerili ekipi Elana in Kočevja, Bela krajina igra doma z Litijo, Brežice pa s Steklarjem.

## STRELA POBILA RIBE

V noči na 2. september je med neurjem treščilo v bazen št. 5 ribogojnice na Dvoru. Pri tem je poginilo 3.781 kg postrvi in šarenk. Nekaj rib so takoj prodali, druge pa zamrznili. V 15 letih delovanja ribogojnice Dvor je bilo to že tretjič, da je strela udarila v bazen. Sumijo, da je pod bazeni še precej železa, ostanke nekdanje železarne.

# Kdo pravi, da zame ni kulture?

Čeprav sem odmaknjen od kulturnih središč, od kulturnega dogajanja, imam zagotovljeno kulturno življenje. Če bo kdo oporekal tej moji trdni trditvi, bom zmetel pred njegov nos kopico resolucij, samoupravnih sporazumov in drugih aktov, kjer to črno na belem piše.

Lahko si ogledam operno predstavo, kadar koli začutim potrebo, samo peljati se moram sto kilometrov v eno smer, tam kupiti vstopnico, in ko pade zastor, spet voziti sto kilometrov domov.

V Mestno gledališče ljubljansko grem lahko danes k predstavi, Mali bog v nebesih!

In ima me, da bi sedel v avto, da bi sedel uro in pol za volanom, potem na mehkih stoli poslušal tri ure prekljanja in nekaj drugih stavkov, pa spet uro in pol z mediteranom do solidarnostnega stanovanja v novem naselju mojega obzobnega kraja. Enako si lahko ogledam balet.

„Lobodje jezero“ na primer. Pa koncert kakšnega angleškega benda, razstavo avstrijskega bidenmayerja, solidarnostno prireditev v hali Tivoli za izgradnjo doma paraplegikov. Slike naših impresionistov vsijo nepretrgoma v Narodni galeriji. Nihče mi ne brani, da bi si jih ne ogledal, še več,

zapisano je, da so mi Grohar, Jakopič, Jama in tako naprej na razpolago.

A kaj, ko je liter bencina po šestindvajset dinarjev!

A kaj, ko je do belega mesta sto kilometrov!

Že res, da poklicna gledališča rada gostujejo po manjših slovenskih krajih. Tudi glasbeniki posamično, a tudi v jatah se ne branijo priti. A kaj, ko ima moja kulturna skupnost za gostovanja letno na razpolago dvajset tisoč dinarjev, za eno predstavo pa je treba odšteti najmanj štirideset tisočakov!

Napačno ste me razumeli, če menite, da se hudujem nad

temi dejstvi. Sam sem kriv, sam in nihče drug, če ne pridem do kulturnih dobrin. Do drugačnega sklepa tudi ne morem priti, saj dobro poznam, kaj je zapisano na papirjih, ki govorijo o mojih pravicah do kulturnega življenja. In sleherni črka drži kot pribito.

Kako gre že tisti vic, ki govori o kmetu, ki so mu v hotelu zaračunali uporabo kopalnice, telefona, dvigala, bifeja in tako naprej, čeprav se omenjenega ni niti dotaknil? Če se ne motim, omenja šala čisto na koncu tudi kmetovo kozo.

TONI GAŠPERIČ